

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csckszámla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Utóhang.

Három héten át az ország közérdeklődésének középpontjában a cserkész világtábor állott. Joggal, mert ehhez fogható, Magyarország határain túlra is messze kiható jelentőségű eseményünk régen volt és nem adódik egyhamar. A közvélemény hangadói, azaz inkább irányítói: az újságok, meg a rádió derekasan megfeleltek hivatásuknak; gondoskodtak arról, hogy a világeseemény felett a legcínikusabb magyar se térhessen egyszerűen napirendre, szinte kényszerítettek mindenkit, hogy a három hét alatt együtt éljen a táborral s annak is módot nyújtottak, hogy töviről-hegyire megismerje, aki személyesen nem láthatta.

Nem volt a nagy tábornak zuga, eseménye, epizódja, érdekessége vagy intimitása a szíriai tevétől a skót szoknya csencsárfolyamáig, amiről ne kaptunk volna naponta kedves, érdekes és bőséges ismertetést. Nem volt a földből nőtt cserkészvárosnak nagy és kis tényezője, akit a nyilvánosság észre ne vett volna. Azaz, hogy volt, de csak egyetlenegy: a csendőr.

A három hét alatt egyetlen szót nem olvastunk, nem hallottunk a csendőrökről. Pedig ott állott mindenütt, mindenki szemeláttára éjjel-nappal éber és hűséges vigyázásban, olyan nehéz szolgálatot teljesítve, amilyen nem soknak jutott ki a tábor sokezerényi lakója közül. Persze egy csendőrnek se jutott eszébe panaszkodni amiatt, hogy ezt a nyilvánosság nem vette észre. Mi sem panaszkodunk: magától értetődőnek találjuk s inkább azon csodálkozunk, ha az ellenkezője történt volna. Nem vagyunk ugyanis elkényeztetve azáltal, hogy a nyilvánosság tényezői, elsősorban az újságok túlgyakran foglalkoznának velünk. Nem nehéz okát találni, hogy miért.

Legyünk tárgyilagosaok és keressük az első okot önmagunkban. Húzódozunk a nyilvánosságtól, nem szeretjük. Van ebben a húzódozásban katonai zárkózottság, szigorúan értelmezett titoktartás, szolgálati óvatosság és sok, immár testületi hagyománnyá lett szerénység. Ennek a felfogásunknak és ezeknek a tulajdonságainknak kifejezője az utasításunk, amikor a csendőrség tagjait a sajtóval való mindennemű kapcsolattól eltiltja és a testületnek ilyenemű hivatalos kapcsolatait is elég szűk korlátok közé szorítja.

A másik ok: területi elhelyezésünk. Magyarország számottevő újságjai Budapesten jelennek meg,

mi pedig vidéken vagyunk. A fővárosi lapok tartalmának nyolcvan százaléka budapesti esemény: Budapesten ugyanis minden kéznél van, az események könnyen megtudhatók, helyszínük, szereplőik költség nélkül elérhetők; a vidéki hírszolgálat nehézkes, költséges, késedelmes és szűkszavú, de a falu eseményei nem is érdeklik úgy a városi embert, mint fordítva. Nyomozó utasításunk igyekezett ugyan ezen a csendőrségi hírközpont révén a szolgálat engedte határig segíteni, de a hírközpont egymagában, bár javított a helyzeten, annak alapokait nem tudta megszüntetni.

Igaz, hogy a gödöllői táborban mindezek a gátló nehézségek nem forogtak fenn. Egyszerű és könnyű lett volna sok más között a csendőrt is észrevenni. Köszönettel vettük volna, ha megteszi valaki, de nem ágaskodtunk, hogy észrevegyenek.

A közvélemény ítéletének fontosságát és a sajtó jelentőségét jól ismerjük. Tudjuk, milyen segítséget nyújthat a közbiztonsági szolgálatban a sajtó nyilvánossága. De azt is tudjuk, hogy amilyen hiba lenne ezt nem elismerni, annyira helytelen volna azt állítani, hogy a sajtó segítsége nélkül nincs közbiztonsági szolgálat. Éppen a csendőrség példája mutatja, hogy van, mégpedig, azt mondják, nagyon jó. A sajtó segítsége előny, de hogy a közfigyelmet naponta az érdemeinkre irányítsa, nem létérdeünk. Annál kevésbé, mert az ilyen sajtópropagandát tapasztalás szerint többnyire egyesek szokták a maguk számára lefoglalni. Nem mindig a legérdemesebbek, de feltétlenül a legélelmesebbek.

Sokszor volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy az újságok őszinte barátai a csendőrségnek még akkor is, amikor a politika szemüvegén keresztül bírálják bennünket. Hogy nem irnak rólunk, nem bizonyítja az ellenkezőjét, legfeljebb azt, hogy nem érdeklünk velünk foglalkozni. És ha már nem tudunk ezen segíteni, ha beletörődünk abba, hogy csak olvasói és ne szereplői legyünk az újságoknak, megtaláljuk ennek is az előnyeit. Mindenekelőtt abban, hogy a csendben végzett munka szép, a szerénység rokonszenves, a közszerepléstől való ízléses tartózkodás pedig inkább hasznára van a tekintélynek, semmint ártalmára.

Afelől pedig így is nyugodtak vagyunk, hogy a csendőrök teljesítményei és érdemei mértékadó helyeken nem maradnak észrevétlenül. A bíróságok, ügyvédségek és a közigazgatási hatóságok dicsérete és elismerése kíséri a csendőr minden ténykedését. Az őrsök működéséről is egyhangú a vélemény: kifogástalan. Így volt ez Gödöllőn is. Nem baj, hogy kifelejtődött az újságból. Mert úgy is felfoghatjuk a dolgot, hogy a csendőrnek az is ajánlólevél, ha senki se beszél róla s munkája akkor igazán eredményes, ha ott, ahol ő vigyáz — nincs semmi újság.

A vizsgálat szerepe a bűnvádi eljárásban.

Írta: ZSOLDOS BENŐ kir. ítélőtáblai bíró.

A bűnvádi eljárásnak két legfontosabb előkészítő-cselekménye a nyomozás és a vizsgálat. Lényegében ennek a két perszának a való célja nem is tér el egymástól, mert mindkettő a vád emelésének vagy nem emelésének kérdését eldöntő minél eredményesebb adatgyűjtést célozza. Míg a *nyomozás tárgya*, amelynek határán túl az semmiesetre se terjedhet — amint tudjuk —, azoknak az adatoknak kipuhatolása és megállapítása, melyek a vádló tájékoztatására szükségesek abban a kérdésben, hogy a gyanúsított ellen a feljelentés tárgyául szolgáló cselekményt illetően emelhető-e alapos vád — vagy ennek hiányában a nyomozás megszüntetendő-e —, addig a B. P. 102. §-a szerint a *vizsgálat* célja azoknak az adatoknak bírói kiderítése és megállapítása, melyek alapján eldönthető, hogy van-e helye a *főtárgyalás* elrendelésének, vagy hogy meg kell szüntetni a bűnvádi eljárást? Tehát amíg a nyomozásnál a főszenpont annak megfelelő felderítése, hogy mily részletes körülmények között ment végbe a feljelentett vagy a hatóságnak egyébként tudomására jutott cselekmény és ki annak a tettese, vagy részese, addig a vizsgálatnál azt kell tisztázni, hogy a kérdéses bűncselekményt valóban a terhelt követte-e el. Egyik előkészítő cselekménynek sem lehet tehát egyenesen az a célja, hogy az ezek útján egybegyűjtött adatok a főtárgyaláson meghozandó bírói döntés alapjául szolgáljanak.

Bűnvádi perrendtartásunk vonatkozó rendelkezéseinek kalauzolására mellett ezúttal azt a kérdést tegyük sorjában a fejtegetéseink tárgyává, hogy a terhelt személyét már

kétségtelenné tevő és a tényállás leglényegesebb alkotóelemeit már megfelelő világításba helyező vizsgálatnak minő határok s feltételek között van helye, általában: tételes jogszabályaink milyen szerepet és jelentőséget biztosítanak annak az érdemleges bírói határozattal befejezhető bűnvádi eljárásban.

Megvilágosításul már e helyen kell előrebocsátanom azt, hogy abban az esetben, ha a csendőrség által a szolgálati utasítás A) általános részének 102. §-a értelmében beküldött jelentés, értesítés vagy tényvázlat olyan bizonyító anyagot tartalmaz, melynek alapján azt, aki ellen a kir. ügyészség vádat emelni szándékozik, valamely bűncselekménynek nyomatékos gyanuja terheli, a kir. ügyészség további nyomozás elrendelése nélkül is vádat emelhet. Éppenúgy a vizsgálatnak sem kell minden esetben megelőznie a főtárgyalás elrendelését, amint hogy az évről-évre közzétett bűnügyi statisztika adatai is amellett tanuskodnak, hogy úgy a felek, mint a bíróság is egyre ritkábban veszi igénybe —, a törvényben tüzetesen előírt kötelező esetek kivételével — a vizsgálat útján való adatgyűjtést. A gyakorlat az előkészítést ma már nagyobb-részt a nyomozásra szorítja.

Nézzük elsőszb az, hogy a vizsgálat mely esetekben kötelező?

Az 1921. évi XXIX. t.-c. 8. §-a szerint vizsgálatnak csakis a következő esetekben kell megelőznie a főtárgyalás elrendelését: 1. A bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. évi XXXIV. t.-c. 15. §-ában felsorolt s az esküdtbíróóság hatáskörébe utalt bűncselekmények esetében, kivéve ha *tettenkapás* forog fenn, vagy ha a terhelt a bűnösségéről a nyomozás adataival teljes összhangban álló beismerést tett. 2. A *törvényszék* elé utalt más bűncselekmények esetében, valamint az 1. pontban említett

Keletről jöttem.

Keletről jöttem,
Ős turán ivadék:
A lelkemben nagy tüzek lángja!
Akarok lenni még!

Keletről jöttem,
Világító fáklya
Voltam, — de leszek hozalmak lángja,
Ha más utam állja!

Vagyok ősi tűz:
Holt vizek felett
Életre hívó napsfény, napmeleg!
Szent erő: szeretet.

És vad láng vagyok,
Ha belém kap a szél,
A harag szele, strion, aki él,
Mert senkit se kímél.

Tűz vagyok: Magyar,
Nagy üldás, nagy átok,
Aki szeretek és megbocsátok,
De ütök és vágok.
Keletről jöttem,
Ős turán ivadék:
A lelkemben Kelet tűzlángja !g!
Akarok lenni még!

SZABÓ GABOR.

Aratás.

Írta: NAGY LAJOS I. törzsrőrmester (Szombathely).

A gépszij nagyot huppanva esett a földre. A terhétől szabadult lendítőkerek nagy zakatolással rázta még a gépet. A gépész sietve nyitotta meg a szelepeket s a kazánból élesen sívítva tört elő a gőz, a bámészködő gyerek had nem kicsi mulatságára.

Boronás gazda meglegedetten dörzsölte a kezét és nagy szürke szeméit boldogan legeltette az egymásra rakott zsákhegyek sokaságán, amelyekben feszülten duzzadt az acélos termés. Naptól, portól fekete munkáshad sietve sürgött az elcsendesedett cséplőgép körül és hangos „hahó”-zással óriási ponyvát cipelték, hogy felhúzzák a zsákhegyek tetejére. Az udvar közepén a kút mellett viháncolva mosakodott a leánynépség s a nyitva álló konyhajtón át inycsiklandozva terjengett a vacsora illata.

Boronás gazda körüljárta a szalmakazlakat. Hatalmas okleit itt-ott beletaszította azok oldalába, hogy megtapasztalja a szalma ülepedését. Elhessegette a törekben kaparászó csirkéket, majd egy ői csalamádét vetett a szűrre kötött tehének elé s így végezve munkájával, az ud-

kivételek eseteiben akkor, ha a) a kir. ügyészség indítványozza; b) ha a vádat egyedül *magánvádoló* képviseli; c) ha a bíróság a terhelt kérelmére vagy más okból szükségesnek látja. A sajtóról szóló 1914. évi XIV. t.-c. 51. §-ának 2. bekezdése ellenben azt mondja, hogy a B. P. 103. §-ában felarolt esetekben a főtárgyalást vizsgálatnak kell megelőznie (halál- vagy életfogytig tartó fegyházbüntetéssel járó büntett vagy öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő cselekmények esetei stb.) — más esetekben a vizsgálat nem kötelező. Míg egyáltalán *nincs helye* vizsgálatnak a fiatakorúak elleni, a rögtönbíráskodási, a járásbírói és az uzorabírói eljárásban. A 2100/1900. I. M. számú rendelet idevonatkozóan többek közt azt az utasítást tartalmazza, hogy a vizsgálat teljesítésének irányítása körül a kir. ügyészség gondosan ügyeljen arra, hogy felesleges vizsgálati cselekményt ne kezdeményezzen, — másrészt ellenőrizze, hogy a vizsgálóbíró ne terjeszkedjék túl a B. P. 102. §-ába vont s fentebb már ismertetett határokon és különösen szükség nélkül ne vegyen fel olyan bizonyítást, illetőleg ne ismétljen olyan eljárási cselekményeket, melyek már a nyomozás folyamán felvéve, illetőleg teljesítve voltak.

Mint fentebb láttuk: a vizsgálat nem kötelező akkor sem, ha a terhelt beismerésben van. De mindjárt kötelezővé válik az abban az esetben, ha a beismerésben levő terhelt ezt a beismerését a nyomozat során *visszavonja*. Láttuk azt is, hogy a közzémondónak jogában áll minden közzéadás ügyben a tényállást vizsgálat útján tisztába hoztatni. E részben azonban különösen szem előtt tartandó az, hogy az említett jogot csakis addig a pontig gyakorolhatja a kir. ügyészség, amíg a terhelt ellen a vádiratot be nem adta, a vádirat benyújtása után ezt a jogot már nem igényelheti.

varon körben ülő munkásai közé ment és fáradtan hevededett le a bársonyos földre.

— Hála legyen Istennek, végeztünk — sóhajtotta s az embergyűrű közepébe állított vizesvederből kivette az öblös boroskorsót, hogy vacsora előtt megkínálja munkásait egy pohár porfedővel.

Hangos csörömpöléssel koccantak össze a poharak. Az árpaportól sebesre mart torkú emberek lassan, kortyoként itták a jól behűtött hegylevét. Egyik-másik nagyokant csettintett nyelvvel, bizonysgául annak, hogy Boronás gazda nem keresztelt vinkóval traktérozza őket. Kiürültek a poharak s visszakerültek koszorúba a vizesveder köré, amelynek belsejében dugaszig érő vízben lapult a Boronás gazda által visszahelyezett kancsó.

— Emmán teszi — törülte meg lelőgő bajuszát Gatyás Mihók, aki afféle eszem-izomért dolgozó munkás volt.

— Illet csak az alispány iszik, szentuccse, de az is csak akkor, ha Visontáru hozatja.

Az emberek nem sokat hederítettek a Mihók élcelődésére. Az ő figyelmüket a konyha kötötte le, ahonnan Julis asszony közeledett a levessel.

Julis letette a hatalmas tálat az embergyűrű közepére. Hőfehér kötényéből sorba osztotta a kanalakat és sietve perdült vissza a konyhába, hogy frissen sült dombos kenyeret is hozzon az éhes embereknek.

A toronyban Avéra kondult a harang. Az emberek kereszket vetettek.

— No, szedjenek — biztatta őket Boronás. Maga is kanalazni kezdte a levest.

Távolból tücskök cirpelése hangzott bele az alkonyatba, majd felzendült a patak békáinak kórusa és ebbe

Az elrendelt vizsgálat folyamán a vizsgálóbíró a felek indítványa nélkül, sőt még annak *ellenére* is tehet olyan intézkedéseket, melyek a *való* tényállást megállapítani s a tettes és a részes kinyomozása végett szükségesek. Így például a vizsgálóbíró lefoglalást, házkutatást akkor is elrendelhet, ha a kir. ügyészség állásponjtja szerint ez nem is volna szükséges. A tényállás pedig csak akkor felel meg a valóságnak, ha a vizsgálóbíró a terhelt és súlyosbító, valamint az enyhítő és mentő körülményeket is egyforma gondossággal figyelembe vette.

A vizsgálat vezetésénél mellőzni kell minden olyan részleteknek és *mellékes körülményeknek* a kutatását, melyek kívül esnek a vizsgálatnak a B. P. 102. §-ában megjelölt keretén. Ilyen mellékes körülmény minden ténybeli adat akkor, ha kétségtelen az, hogy az eljárás folyamatának valamely jogi akadálya van (p. o. elévülés), továbbá minden olyan adat, mely egyáltalán nem szükséges a vizsgálati indítványban körvonalazott bűncselekmény fenforgásának és milyenségének a megállapíthatásához. Lényeges szempont a vizsgálat terjedelmének meghatározásánál, hogy a vizsgálóbírónak csakis a törvényben felsorolt valamelyik okból kell a nyomozási cselekményeket megismételnie. Ez okok pedig: ha a nyomozás cselekményei hézagosak, valamint ha azok olyan bizonyításokra vonatkoznak, melyekről valószínű, hogy a főtárgyaláson nem lesznek felvehetők.

A vizsgálatot teljesítő vizsgálóbírónak állandóan azt kell szem előtt tartani, hogy a nyomozati eljárás során a cselekmény kellő felderítése és a tettes kipuhatólása körül felmerült adatok alapján a tényállás már annyira felvan-e derítve és az eset körülményei megfelelő világosságra vannak-e hozva úgy, hogy azoknak már semmi pótlására és kiegészítésére nincs szükség. Ha a feljelentett bűncselekmény *nyomokat* hagyott és ezek még hiteles módon nem volnának

a különös hangszerelésbe harmónikusan csendült bele a tányérhoz ütődő kanalak zörgése s az éhes embergyűrű szilrölése.

A gazdasszony sebes forgással hozta a második fogást. Rántottát zöldpaprikávat. Mihók tüsszögve nyelte le az első falatot és sanda szemekkel lesett a boroskancsót rejtegető vizesveder felé.

A hátul ülő leányok észrevették a vén svihák sandítását és nevetve kiabáltak:

— Kenyeret szagolják ke, Mihók bácsi, ha erős a paprika, ne a vödrot lesse!

Mibókot szíven ütötték az évődő leányok szavai.

— A kórság belétek, ha ollan erős — mentette magát krákgova.

Boronás mosolygott és sorjában teletöltögette a poharakat.

Elhordták az edényeket. Vége volt a vacsorának.

A lányok dudolgtak s a borospoharak mind sűrűbben tették meg a vederközi utat.

Az égen ragyogott a miriádnyi csillag. A Tejút fényes mesgyéje leívelt Visonta felé s az udvarról trillázva szállt az éjszakába a leánysereg éneke:

Kéket virit a nefelejts, nem sárgát...

— Oszt' hát maga miért nem iszik, gazduram — szót Boronásra Mihók... — még az első nyeletnél tart?

— Nem szívelem — mentette magát Boronás —, tuggya ke, hogy legénykoromba se vótam italos ember. De kigyelmetek csak fogyajtsák egésséggel. — Sorba teletöltötte mindegyik poharát.

Ittak.

Előkerültek a pipák a gatyakorcból s a Boronás szitájáról ragyujtottak. A kékeslila dohánnyüst kígyózva

nak megállapítva, a vizsgálat feladata ezeket szemlével, vagy más alkalmas módon (lefoglalás, házkutatás, személymotosás stb.) haladék nélkül megállapítani. A vizsgálóbíró kötelességében áll a szökésben levő terheltnek kézrekerítése iránt, valamint a bűncselekmény elkövetésére mutató vagy abból eredő, illetőleg bizonyítékul egyébként szolgálható tárgyaknak megszerzése és bírói őrizetbe vétele iránt is sürgősen intézkedni.

A folyamatban levő vizsgálat céljának a lehetőség szerint legteljesebb elérését és a fogatosított cselekmények eredményének biztosítását szolgálja a felek indítványozási joga. Ezek a felek: a kir. ügyészség, a fő- és pótmagánvádó, valamint az, aki ellen a bűnvádi eljárás folyik. Ezek a vizsgálóbírónál az egész vizsgálat alatt és bármely vizsgálati cselekmény tekintetében indítványokat tehetnek, míg más személyek csupán bejelentések megtételére vannak korlátozva. A feleket megillető indítvány és a más személyeknek nyitva álló bejelentés vizsgálati jelentősége között az a lényeges különbség, hogy míg a vizsgálóbírónak az indítvány tárgyában haladéktalanul határoznia és határozatáról az indítványtevőt értesítenie kell, addig a bejelentések tárgyában alakzerű határozatot nem kell hoznia és azokat legfőbb megítélése szerint veszi figyelembe vagy egyszerűen figyelmen kívül hagyja.

Mikor aztán a vizsgálóbíró a számára törvényben előírt vagy az általa egyébként még szükségesnek tartott s a fentiekben körvonalazott cselekményeket teljesítette s ekként a vizsgálat rendeltetése a végéhez ért: beszélhetünk a vizsgálat megszűnéséről vagy befejezéséről. *Köteles* a vizsgálóbíró megszüntetni a vizsgálatot, ha a vádló a *vádat elejti*, az arra jogosított értett pedig a bíróság írásbeli felszólításának vételétől számított nyolc nap alatt nem veszi át a vád képviselőt.

szállt a diófa lombsátora közé az ott nyüzsgő szunyogok bosszúságára.

— Hála legyen a Mindenhatónak, csakhogy ezen is túl vagyunk! — sóhajtotta Boronás. Nagyokat szippantva eregette a füstöt a pipája mellől.

— Nem hittem volna, hogy így fizessen a székács; mióta a magam szegénységének a kenyerét eszem, így nem eresztett.

Az emberek helyeslőleg bólintottak.

— Mostan, tuggyák kigyelmeitek, kicsérem a hókát. Öreg mán szegény, még Büki Están bátyámtú vette az apám.

Mihók a lábával feltaszította a poharát.

— De jó, hogy üres vótá, az íz beléd — dorgálta Mihók a poharat.

Az emberek nevettek, Mihók pedig fogta a boroskancsót és mintha ő volna a gazda, töltögetni kezdte mindenki poharát.

Boronás folytatta:

— Osztán tuggyátok, a Janit pedig beadom a kollégyumba. Azt mondta az esperes, hogy ullan esze van a gyerekeknek, mint a beretva.

Mihók magasra emelte a poharat:

— Igyunk a Jani gyerek szerencséjére. Meglássák, még vicispány lesz belülle.

Magasra lendültek a poharak s erre már Boronás is fenéig itta.

— Ugy engedje az Isten — mondták rá kórusban.

— Aptya fia — szötte tovább a beszédet Mihók.

Boronás azt hitte, hogy lelke ugrik ki örömeiben. Szólni akart valamit, de Mihók megelőzte:

— Tuggyák, a minap is emondta a kölök az eccer-

A vizsgálat akkor tekinthető befejezettnek, ha elérte azt a célt, amelyet ezt illetően a bűnvádi perrendtartásnak fent érintett 102. §-a meghatározott és mindazok a bizonyítékok be vannak szerezve, melyeknek a főtárgyalás megtartásáig történhető megsemmisülésétől alaposan lehet tartani. Ha pedig olyan körülmények merülnek fel, melyek időlegesen lehetetlenné teszik a vizsgálat befejezését, mint például olyan körülmények fennforgása esetén, melyekre való tekintettel a bűnvádi eljárást fel kell egyelőre függeszteni anélkül, hogy az végleg meg volna szüntethető, vagy pedig ha a terhelt a bűnvádi eljárás megíúsításának célzatával ismeretlen helyre szökött: a vizsgálat tovább nem folytatható. Mindkét esetben a vizsgálóbíró a feleket indítványaik előterjesztése végett értesíti, ezek pedig az értesítés kézhezvételétől számított tizenöt nap alatt a vizsgálat folytatását kérhetik. A vizsgálóbíró *újrafelvétel* esetében is kötelezve van arra, hogy a feleket a vizsgálat befejezéséről értesítse.

A *nyomozati* eljárásban, miként azt bűnvádi perrendtartásunk előírja, — (97. §) a nyomozó hatóság, — a csendőrség is —, a nyomozás színhelyén jelenlevőknek megtilthatja az onnan való távozást, vagy pedig utasíthatja őket, hogy a nyomozás befejezéséig ugyanabban, vagy valamely szomszéd házban vagy helyiségben tartózkodjanak, aki pedig ezt a tilalmat vagy rendelkezést megszegi, vagy a hivatalos eljárást szándékosan zavarja, vagy a nyomozó hatóság hatáskörébe tartozó intézkedéseknek ellenszegül, az letartóztatható. Ezek a most leírt rendelkezések a *vizsgálati* eljárás színhelyén levő egyénnel szemben is alkalmazhatók s mindazok ellen, akik valamely vizsgálati cselekmény teljesítése alatt a *vizsgálóbíró* intése után is sértő vagy durva magaviseletet tanúsítanak, a vizsgálóbíró 100 P-ig

egyét hátról elüre. Még az állom is lepítyedt a csudálkozástúl.

Az emberek elismerően csóválták a fejüket. Mihók igyekezett a hangulatot a maga előnyére kihasználni. Gyorsan fogta a boroskancsót és megint teleöntöztette a poharakat.

Újra ittak. Szaporán ittak, mignem a kancsó tudtukra nem adta, hogy nincs az a sok, ami el ne fogyna.

Mihók a fa tövébe állította a kiürült kancsót. Kipiszkálta pipájából a bagót a tenyerébe, lefújta az elégett hamut és mint valami drága kincset, bekötözte az e célra felhasított ingszélébe.

A lányok danoltak, ők pedig ültek csendben egymás mellett, ki-ki a maga gondolataiba elmélyedve.

Mihók szólalt meg közülök elsőnek. Hosszú köhögéssel vegyített krakogással:

— Kiürült a butykos.

— Ki — felelte Boronás.

— Ammondó vónék — folytatta Mihók —, hogy át nézhetnék egy kicsit Özse sógorhó. Még gyerek az üdö.

— Ölg vót máma — ütötte el a szót Boronás.

— Ejnye, gazduram, hát amikor illen Istenáldás van az eszterhaj alatt, mint kigyelmednek, akkor mán csak elkövetkezhet velünk, hiszen végeredménybe a két kezünkkel münk is belefolytunk ebbe a jó termésbe.

Boronásnak az utolsó három pohár bor, na meg egy kicsit a jó termés öröme is a fejébe zavarta a vért. Nagynehezen kötélnek állt.

Mihók felugrott a földről. Megropogtatta elvénhedt csontjait a egyenként, hogy az asszonynépség észre ne vegye őket, átosontak a garádon az Özse korcsmája felé.

terjedő és elzárásra átváltoztatható pénzbüntetést állapíthat meg, szükség esetén pedig a rendetlenkedőt a működése helyéről el is távolíttathatja. Kivételet képeznek ily esetben a kir. ügyészség tagjai és a jegyzőkönyvvezető, akiknek hasonló magaviselete miatt a vizsgálóbíró az illetékes jogelmi hatóságuknál tesz feljelentést. A vizsgálóbírónak jogában áll a vizsgálati eljárást zavaró vagy megghiúsítani törekvő és a *katonai bíróság* hatóságának alávetett egyént rendreutasítani, amennyiben annak szüksége merül fel: a működése helyéről el is távolítani s ez esetben az illető egyén megbüntetése végett a legközelebb levő katonai hatóságot kell megkeresnie.

A vizsgálóbírónak a kir. ügyészséghez való viszonyát illetően ki kell itt emelnem, hogy jogszabályok szerint a kir. ügyészségnek a vizsgálati iratokat bármikor jogában áll megtekinteni, sőt bármikor kívánhatja a vizsgálati iratoknak hozzá leendő áttételét, miután a vizsgálat kiegészítését célzó indítványokat is tehet, az iratok áttételét a vizsgálóbíró csak abban az esetben tagadhatja meg, ha ez az eljárás lényegesebb fennakadását idézhetné elő. A Törvényeségi Ügyviteli Szabályok 164. §-a előírja, hogy a vizsgálóbíró a kir. ügyésszel, főként a sürgős intézkedést kívánó esetekben, lehetőleg *rövid úton* érintkezzék. Az iratokat indítványozás vagy megtekintés végett átirat nélkül, ha pedig rövid úton való érintkezésnek nincsen helye, akkor átirattal kell a kir. ügyészhez küldeni.

Végezetül még, a vizsgálati cselekmények alkalmazásának egyre csökkenő iránymutatást illetően, megvilágításul megjegyzem, hogy míg húsz évvel ezelőtt, vagyis 1913-ban Magyarországon 107.900 nyomozási ügygel szemben 5159 vizsgálat volt, 1928-ban már 65.023 nyomozás és 964 vizsgálat, 1930-ban pedig 67.692 nyomozási ügy mellett csupán 1298 vizsgálat volt.

A helyi járőr átvágott a templomtéren és lassan ment az artézi kút felé. A toronyban tizet ütött az óra. Gyönyörű nyári este volt. A hold fénye fantasztikus kontúrokat rajzolt az utca porába, amit az éjjelre kint hagyott libacsoportok felhözve vertek fel a bogártetejű házak magasságába.

A Boronásék háza felől leánykacagás és nóta szállt az éjszakába.

— De vígan vannak — mormogta a fogai közül Németh tiszthelyettes, a járőrvezető.

— Bizonyára végeztek a csépléssel, tiszthelyettes úr — válaszolta Madarász örmester s úgy magában a hang után találgatni kezdte a hangegyvelegből, hogy melyik kié lehet.

*

Boronásék a korcsmában a harmadik liternél tartottak.

A társaság fiatalabbjai visszaszöktek a lányokhoz. A korcsmában már csak négyen maradtak.

Boronást, aki sohase szerette a bort, a Mihók sűrű poharai levették lábáról. A halkszavú emberbe, akiről azt tartották a faluban, hogy a légynek sem árt, belebújt az ördög.

— Aggyon még egy lityit, koma! — kiáltotta nekihevülve s öklével hatalmasat csapott a kecskelábú asztalra.

Mihók végigfuttatta ujjait a hosszú ezüstös hajján és reszelős hangon énekelni kezdett:

Hejde nem messzi van ide a koponya csárda!...

Boronás rá se hederített a nótára. Nagy busa feje vörösen tüzelt a bortól s mérgében, hogy a többiek nem törődtek az ő hallgatásával, hanem mégis dalolnak, a poharában levő bort felcsapta a korcsma plafonjára, ahon-

Bandák és komitácsik.

Írta: SUHAY IMRE altábornagy.

(Második közlemény.)

Igy aztán 1916 késő nyaráig csend uralkodott az országban. A Brussilow-offenzíva, a lucki-, oknai áttörés, különösen azonban a román hadüzenet, egyszerre megváltoztatta ennek a hazáját valójában szerető népnek a magatartását. Jellemzésül fel kell említenem, hogy az 1912/13 előtti Szerbiának 4 millió főnyi lakosságából kerekén 800.000 lélek hiányzott, midőn az országot 1915-ben elfoglaltuk. Nem tudok a világtörténelemben hasonló esetet, hogy egy nép az említett veszteségek mellett akkor is fanatikusan bízzék tovább hazájában, kormányában, midőn egy talpalattnyi szerb földet sem mondhatott már magáénak és hadserege romjai Corfuban gyülekeztek. És ezt a hitet, bizalmat a jövőben a szerbek velünk, hódítókkal szemben is, mindig nyíltan és nyugodtan bevallották. Sokat tanulhatunk e téren tőlük, különösen mai nehéz helyzetünkben, midőn oly sok nálunk a kishitű ember.

A monarchia tudvalevőleg 1916 őszén, a román betörés után igen rossz helyzetbe került. Szükség volt minden katonára a fronton; amit csak lehetett, kivontak a mögöttes országból, a hadtápalakulatokat csapatként használták fel kényszerűségből. — persze nem mindenkor az ügy előnyére.

A megszállás első felében Szerbiában összesen 31, többnyire magyar (néhány horvát) hadtápszázlőalj volt, kb. 27.000 fővel, egy magyar népfelkelő gyalogezred (3000 fő 12 gp.), egy önálló magyar népfelkelő zászlóalj (1000 fő, 4 gp.), 6 „Streifkompagnie” (1500 fő), ezek végezték akkor tulajdonképpen a csendőrszolgálatot, 12 vasutbiztosító osztag (3500 fő). A megszálló sereg-

nan az nagy cseppekben hullott vissza az asztalnál ülők fejére.

Fehér Miska — a Boronás vérsógora — káromkodni kezdett.

Boronás felhorkant...

— No, mia... tán nem teccik?...

— Ne bomojjék kee sógor, hanem danojjék s ne öntözgesse a nyakunk közzé a borát!

— En öntözgethem, mert tehetem! — vágott Boronás a sógora elé.

— Teheti? Hát mán hogyne tehetné! Eleget szerzett Julis a háború alatt — tromfolt vissza a sógor.

— Haagass te! — kiáltott Boronás, mert egy lityist teszek a szádba!

— Sógor... ne bomojjék kee, mer Istenuccse megjárja velem! — És az ujjával is megfenyegette.

Mihókék abbahagyták a nótázást s a két vitatkozóra figyeltek.

— En járhatom meg, te!... — kiabált Boronás. — En-e, aki hatvanyas zugszifirer vótam! Ollan regiment, mint az egriek, nem vót az egész úrmádiába!

— Hát a krencjégeknek tán kutyák vótak, mi?

Boronást meghökéltette a felelet. Elhallgatott, hogy annál sűrűbben üritse most már a poharat.

Tuza Jancsi, a Boronás aratója feltette a kalapját.

— Gyerünk, gazduram!

— Kuss! — lökte el magától Boronás. — Nem megyek! Azért se megyek! Koma!... Hé... Ózse koma..., aggyék még egy lityit!

Ózse sántikálva hozta a litert.

Boronás az aszta! közepéig könyökölt:

— Te... — szólt a sógorának —, ollan bataljon ko-

hez tartozott még 4 és fél lovasszázad (tartalék- és népfelkelőszázadok) kb. 350 lovassal és a 4500 főből álló népfelkelő tüzérsztagok, megerősítve egy vártüzér menetzászlóaljjal, melyek a belgrádi hídfő ágyúit szolgálták ki (52 darab régi várágyú). Azonkívül rendelkezésre állt még egy utászszázad.

A csendőrség létszáma 3500 fő volt úgy, hogy a megszállt sereg erejét kereken 70.000 főre tehetjük (élelmezési létszám). A legénység egyharmada arcvonalbeli szolgálatra még alkalmas volt ugyan, de 38 évesnél fiatalabb nem volt köztük.

Új helyzet elé állítva a hadvezetőség, minden arcvonalbeli szolgálatra alkalmas alakulatot és minden ilyen katonát ki akart vonni Szerbiából. Hadiszolgálatra tulajdonképpen csak a 4 táborig (népfelkelő) és a vártüzér menetzászlóalj, a Streifkompagniek, a lovasság és utászok voltak alkalmasok. Azonban az egyes vasúti biztosító, népfelkelő hadtápalakulatokban is voltak még fiatalabb, táborig alkalmazásra használható emberek. Ezeket ki kellett vonni, egységesen felfegyverezni és felszerelni.

A hadvezetőség kívánságát, hogy a biztosító- és megszállószolgálatra csak a legminimálisabb erő maradjon vissza a megszállott Szerbiában, a belgrádi katonai kormányzóság a leglelkiesmeretesebben végrehajtotta. Minden, frontszolgálatra alkalmas alakulatot, de minden egyes tisztet és legényt is leadott. Csak a csendőrséget egészítették ki, még félig-meddig arcvonalszolgálatra alkalmas, de szintén idősebb legénységgel. Az átszervezés, illetve a leadások befejezte után, 1916 végén, már csak 13 hadtápszászlóalj maradt Szerbiában, csupa arcvonalszolgálatra alkalmatlan 38—50 éves emberekkel. A zlj. 2 századra tagozódott a 3 tiszt és 250 fő. Géppuska-, műszaki, távbeszélőfelszerelés és vonata

nem volt ezen tisztán csak helyőrségi szolgálatra használható zászlóaljoknak.

Belgrád hídfőjének védelmére, még egy teljes állományú cseh (408 sz.) népf. hadtápszászlóalj maradt vissza. A mozgó, ú. n. ütöképes erőt, 16 portyázó század („Streifkompagnie”) képezte, melyek a csendőrség kötelékébe tartoztak. Ebből 12 Szerbia különböző városaiban állomásozott és a bandák leküzdésére volt szánva, míg 4 ilyen alakulat póttestként szolgált. Kiképzés és a hiányok pótlása volt feladata.

1—1 ilyen Streifkompagnie 3—4 tisztből és 150—200 főnyi legénységből állt. A parancsnokok néha csendőrtisztek, többnyire azonban népfelkelő vagy frontszolgálatra kevésbé alkalmas tartalékos tisztak voltak, kik jóformán semmi haditapasztalattal nem rendelkeztek. A legénység sem volt „elite”-nek nevezhető. A legfiatalabb ember is 35 éves volt, tehát mindannyian népfelkelők, legtöbb későbbben szorított. A háborúban csak kevesen vettek részt, ezek is többnyire olyanok voltak, kik sebesülésüknél fogva kíméltre szorultak, frontszolgálatra nem voltak már, vagy még alkalmasok. 1916 végén Szerbiában már csak 51 népfelkelő század, összesen 12.000 fővel, 4.000 más csapatbeli, 1.600 népfelkelő vasútbiztosító szolgálatban, összesen tehát 17.900 ember maradt vissza az előbbi 70.000-rel szemben.

Szükségesnek tartottam ezen adatokat a hadtörténelmi okmányok nyomán lerögzíteni: csupa idősebb, frontszolgálatra alkalmatlan népfelkelőből, haditapasztalatokkal nem rendelkező tisztak vezetése alatt állt Szerbia gyenge megszállt serege. Ez a körülmény teszi majd érthetővé az olvasó előtt, hogy 1917 elején sikerült a bandáknak aránylag nagy sikereket el-

mondás, mint a Szita kapitány úr. nem vót ezen a földkerekségen.

— Az semmi! — vágott vissza a sógor. Láta vóna kend a millenket!... Egyedül ment a muszkának egy bottal! Érti-e?

— Te spítájtötélék, hát hun vótá te?

— Akárhun vótam, nem vótam főmentett, mint valaki!

Boronás felugrott az asztaltól.

A sógor is felállt.

Néztek egymásra szikrázó szemekkel.

Boronás megmarkolta az asztal szélét. Az üvegek csörömpölve zörrentek össze.

— No, mit akarsz?

— Mit akar kee? Azt hiszi, megijeszt? Nem ijedek meg senki fattyátul se! Érti-e?

Boronás felkapott egy üveget. De Tuza Jancsi félreütötte karját s az üveg bukfencezve gurult a kármentő ajtajához.

A sógor átnyúlt az asztalon és megmarkolta Boronás mellén az inget.

Mihók már húzta a lóbört s csak Tuza, meg a sánta Özse csititgatták a két nekivadult embert.

— Eressz el, te semmiházi! — hörögte tajtékozójával Boronás, de a sógor marka csak tartotta a háziszóttas inget.

Boronás rántott egyet magán, kiszabadult a sógor karmai közül és öklével az arcába vágott.

A sógor kikapta Özse kezéből a botot.

Boronás kiugrott az asztal mellől és tenyerében megvillant a kés.

Pillanat műve volt.

Egy tompa recsenés, mint amikor csontot vágnak s a sógor lerogyott a földre.

A járőr az éjjeli őrrrel lassan ment az Özse korcsmája felé. A korcsma ajtórésein hosszú sávokban szűrődött ki az útra a lámpa fénye.

Az ajtó elé értek. Belülről jajgatás hangzott. Németh tiszthelyettes kirántotta az ajtót s szuronyt szegezve a korcsmába ugrott.

Boronás vérbeborult, zavaros szemmel nézett a csendőrökre. s aztán a földön fekvő sógorára, akinek melléből széles patakban ömlött a vér a korcsma szennyes padlójára.

Németh tiszthelyettes nem akart hinni a szemének.

Lehetséges ez? A falu legderekabb polgára?

— A bor... — mondta magának, de aztán dörgő hangon kiáltotta:

— A törvény nevében!

A háza előtt kísérték el a csendőrök arra az útra, ahonnan nincs egyhamar visszatérés. A hold sugarai sápadtan verődtek vissza a bilincsről. Zokogva kísérté őket az aszony és szoknyája mellé húzódva sírt a Jani gyerek.

Boronás a visszatért öntudat borzalmas ráeszmélésével ment, ment a csendőrök előtt. Dülöngélt, de már nem a bortól. Azt hitte, menten meghal.

Az udvaron ott állt a garmadába rakott zsákhegy. Az istállóban gondtalanul ropogtatta a szénát a hóka. De most már mindennek vége.

... hátul az udvarban pedig, az éjszaka homályában megjelent a sántán és rávigyorgott a boroskancsóra. Ma ő aratott.

érni, igaz, csak rövid időre Szerbiának egyes, különösen a bolgárok által megszállott részén.

A belgrádi katonai kormányzóság iparkodott ezen hiányokat a bennszülött lakosság sorozása által pótolni. A novipazari, prjepoljei és mitrovicai kerületek lakossága túlnyomóan törökökből állt, kik a szerbeket gyűlölték és a monarchiához húztak. Ők maguk ajánlkoztak katonai szolgálatra, több mint 8000 mohamedán soroztatott be ily módon, a Galiciában harcoló török XV. hadtest számára. A mitrovicai kerület albánjai közül szintén egy önkéntes albán zászlóaljat alakítottak, (à 4 gyalogszázad és 1 lovas felderítő osztag). Ennek a zászlóaljnak parancsnoka Dervis bég, nyugdíjazott török őrnagy volt. Az összes tisztek és altisztek, — a számvivőör mesterek kivételével — bennszülöttek voltak. Ez az önkéntes zászlóalj igen jól bevált, különösen a bandaharcokban; híven kitartott mellettiünk még az összeomlás után is. Tudtommal kb. 80 albán még Magyarországra is eljött visszavonuló csapatainkkal.

A tábori csendőrséget is megerősítették megbízható bennszülöttekkel. Ezekből képezték az ú. n. „ellenbandákat”. E bennszülött bandák embereit legutóbbiak a személyes bosszú és a gyűlölet a szerb hatóságok iránt vezették. Jól ismervén az embereket, a környéket, a bandák harcmodorát, különösen mint vetők, besúgók végeztek igen jó szolgálatot portyázó-különítményeink számára. Sokszor önállóan, mint ellenbandák alkalmaztatva, sikerült komitácsikat széjjel ugrasztani, agyonlőniük. Személyes benyomásom ugyan, hogy ezen komitácsik megsemmisítésénél is egyéni bosszúvágy vezelte az ellenbanda embereit, hogy úgyszólván hatósági jóváhagyással gyilkolhattak le személyi, vagy politikai ellenlábasokat. De utóvégre egymást ölték... Arról is meg vagyok győződve, hogy az ellenbandák között árulók, kémek is voltak, kik a szerbek szolgálatában állottak.

*

A Szerbia ellen indított 1915. évi nagyarányú offenzíva sikeres előrehaladása után, a megszállott terület közigazgatása rendkívül nehéz feladat elé állította az intéző köröket, illetve parancsnokságokat.

A közbiztonsági állapot a lehető legzűlöttebb, legrosszabb lévén, igen erélyes tevékenység vált szükségessé; ezt a feladatot Szerbiának megszállott területére vezényelt, túlnyomó részben magyar csendőrség, miniszterien oldotta meg. Ha a közbiztonsági állapotok nem is voltak nyugodtak, joggal elismerésre méltónak mondható a magyar csendőrség buzgó tevékenységének ama szép eredménye, hogy kisebb lopásokon s jelentéktelenebb bűncselekményeken kívül, fontosabb, avagy nyugtalanítóbb bűnesetek, csendőrségünk néhány hónapi működése után alig fordultak már elő.

Az 1916. év októberében igen rövid ideig, körülbelül egy hónapig garázdálkodott két felfegyverzett szerb banda kézrekerítését és így megsemmisítését szándékozom, — Madarász Henrik, akkori m. kir. csendőrszázados* leírása nyomán (1917) — részletebben ismertetni.

Az 1916. év augusztus havában kiadott rendelet, hogy a fegyverfogható és harc képes szerbek internáltassanak, érthető lehangoltságot keltett a lakosság körében. Sokan megadással mentek, — természetesen

felügyelet mellett — a hadifogolytáborokba, míg akadtak egyesek, elég sokan, akik megszótktek, inkább úttalan vidékeken, vad hegyekben bujkáltak, semhogy hazai földjüktől megváljanak.

Messze persze nem szökhettek, az aránylag elég sűrű őrhálózat miatt, a szerteportyázó csendőrrjárőrök elől bujkálniuk kellett. Október havában pedig már beköszöntött a hideg, így aztán a fődbe ásva menedékhelyet építettek, ahol remélték, hogy bántatlanul kivonhatják magukat az internálás alól.

A fedezék, illetve menedékhely, amely a földbe volt mélyítve, az igényeiknek teljesen megfelelt és 5—10 egyén kényelmes befogadására szolgált. A tetőzet egy síkban volt a föld felszínével, a karvastagságú ágakra sűrűn kukoricakórót s erre földet, végül falevelet hintettek. Az ilyen mesterséges barlangban egy 40—50 cm nagyságú, négyszögletű lyuk képezte a bejáratot, míg egy kisebb nyílás a levegőt szolgáltatta. Belül rendes, bádognál készített takaréktűzhelyen főzettek, illetve melegedhettek. De teknőben, dagasztódeszkában, fazekakban és egyéb konyhai felszerelésben sem volt hiány. Az egyik ilyen fedezékben még kis könyvtár is szórakoztatta a bujkálókat.

Ilyen csendes magányban nem is tűnhettek fel, ha az éhség nem készítette volna őket élelmiszerek beszerzésére, illetve állandó pótlására, no meg a tél is közeledett s szükségük volt húsrá és zsírra és melegebb ruházatra is. E kérdést akként oldották meg, hogy a Ripanj község körüli közeli falvakban, továbbá Lisovic község környékén a lakosságtól raboltak. Az akkor amúgy is szűkösön élő szerbek nem voltak hajlandók saját élelmüket önként odadni, még kevésbé elősegíteni egy oly bűncselekményt, amely a legsúlyosabb büntetést vonta maga után. Hogy rablásaikat sikeresebben végrehajthassák, fegyvert és megfelelő mennyiségű lőszert is beszerettek. Nemcsak a rablásokhoz volt erre szükségük, hanem azzal is számoltak, hogy csendőrrjárőrökkel találkoznak; éppen ezért annyi lőszert és élelmicikket halmoztak fel, amely elegendő volt hosszabb ideig tartó ellenállásra is.

Az 1916. évi október 15-éről 16-ára menő éjjel Ml. Ivanca községben Markovic Tanasije kárára történt 5000 dinár készpénz- és sertésrablás különösen megragadta Madarász százados figyelmét, mert jelezve volt, hogy azt fegyveres szerbek követték el. Figyelembe vette, hogy e időben mind sűrűbben fordultak elő élelmiszer- és ruhalopások s minden egyes esetben fegyveres tettesek működtek közre. Akkor még nem is sejtette, hogy megszervezett banda működik ezen a vidéken, mégis a már fentemlített feltevésből kiindulva, hogy t. i. a tett összefüggésben lehet az internálással, szükségesnek találta a legerélyesebb nyomozást indítani oly egységnek után, akik az internálás elől bujkálnak. E célból az I. számú mozgójárőrt Ripanj községben összpontosította s feladatául a bejelentett rablás kapcsán az internálás elől menekülő legerélyesebb üldözését jelölte meg. E mozgójárőr Ripanj községben október 24-én este 9 óra körül arról értesült, hogy Brankovic Vojsláv, ki már hosszabb idő óta ismeretlen helyen tartózkodott, október 22-én a községbe, szülei házához érkezett. A járőr rögtön meglepte a kijelölt házat és Brankovic-ot kikérdezés céljából az őrsre elővezette. Brankovic semmi áron sem volt hajlandó elárulni, hogy mintegy három hétig hol tartózkodott, míg végre valószínűleg megúván a hosszadalmas kikérdeztetését, eladta, hogy a Sutilova-patak mentén az erdőben, az alagúthoz közel, továbbá a lisovici erdőben több, az internálás elől szökésben lévő szerbnek menedékhelyépítkezésnél segédkezett.

* Említett munkája 1917 nyarán a „Belgrádi Hírek”-ben jelent meg.

Most pedig, miután társai szigorúan bántak vele s ő lévén a legfiatalabb, folyton a községekbe küldözgették, részint hírszerzés, másrészt pedig kifogyott élelmiszer, továbbá konyhai felszerelés, valamint fekvőhely részére szükséges szalma beszerzése végett, megszökött előlük s nem hajlandó többé közéjük menni.

E kijelentések elég fontosnak látszottak. A járőr még azon éjjel útnak indult és először a Sutilova-patakmenti menedékhelyhez tartott. A járőr — bár bizonytalanul látszott az eredmény, hiszen ilyenkor a legképtelenebb hazugságokkal rendszerint-tévútra vezetik a csendőrt — óvatosan közelített a megjelölt hely felé, amelynek járata még 10—15 lépés távolságról sem volt észrevehető. Még csak derengett, körülbelül 6 óra lehetett, amikor a járőr a patak felé közeledni látott egyembert (valószínűleg mosdani mehetett, vagy a reggeli elkészítéséhez vizet akart hozni). Monilovic Molorad volt, aki a járőr erélyes felszólítására futásnak eredt. Hogy az erdőben el ne tűnhesen és mivel az újbóli felszólításra sem állott meg, a járőr több lövést tett a szökevényre, aki súlyosan megsebesülve, a patak medrébe bukkott.

A járőr most még mindig bizonytalanságban volt a menedékhely holléte felől. Gyors léptekkel előre sietve, a járőr egyik tagja éppen rálépett a barlang nyílására, amikor onnan Blazič Rajko, ki a lövések zajára figyelmessé lett, a fejét kidugta. A járőr a megtalált barlang nyílása körül készen tartott fegyverrel állást foglalt s a bentlevőket megadásra szólította fel. Az erélyes figyelemzés után egyenként előjöttek. Így előbujtak még Blazič Rajkon kívül Svetoslav Kostic és Blazič Milijov, valamennyien ripanji lakosok, akik tényleg az internálás elől bujkáltak.

A járőr abban a pillanatban lepte meg őket, amikor az előző napon elrabolt disznót lenyúlták s a máját reggelire pirították. A bujdosók annyira meg voltak lepve, hogy ellenállásra nem is gondoltak. A barlang átkutatása után előkerült néhány ismétlőfegyver, sok lőszer, ruhanemű és élelmiszer (bab, lencse, só, liszt, stb.) és az előző napon rabolt és már megnyúzott disznó. Monilovic Molorad súlyosan sebesülve a patak mentén feküdt, elszállítására szükségessé vált.

Egy kocsinak Ripanj községből való szerzése után a járőr szétvált. Egyik része a sebesülttel, a megbilincselte elfogottakkal és a talált bűnjelekkel Ripanj község felé tartott, míg a másik rész a lisovici erdőben hasonló módon bujkálók felkutatására indult. Ké még aznap délelőtt körülbelül 10 óra tájban ért a járőr. Amidőn a járőr a rejtékhelyhez közeledett s attól mintegy 15 lépésre volt, az erdőből egynéhány puskalövés jördült el feléje. Ennek a bandának az egyik fele ugyanis a rejtékhelyen volt, míg a másik része valószínűleg éjjeli portyázásról térhetett haza s a járőrt észrevéve, azt oldalról tűz alá vette. Itt a banda kb. 12—14 főből állhatott.

A járőr a sűrű erdőben nem látta ellenfeleit s nem is törődve a veszéllyel, a már észrevett nyílást félkörben körülvette. A rejtékhelyen levők ismétlőpuskákban a közelben álló csendőrökre tüzeltek és három kézigranátot is közéjük hajítottak. A csendőrök a kivülálló szerbek elől fatörzsek mögött találtak fedezéket s valahányszor a rejtékhely felől mozgást vettek észre, mindannyiszor egy lövést adtak le. A lövöldözésre, amelyik kb. egy órahosszat tartott, figyelmes lett az első bandát kísérő járőr, mely két részre oszlott s míg első fele az elfogott bandát féken tartva, azt rendeltetési helyére kísérte, a járőr másik fele, a mintegy öt kilométerre levő lisovici erdőben szorongatott helyzetben lévő bajtársai segítségére sietett s belevetkőzött a harcba. A kihajított kézigranátok való-

színűleg nedvesek lehettek, mert csak füstölögve hullottak le, nem robbantak s így kárt nem okoztak. A szerb komitácisk lövései szintén nem találtak. A sűrű erdőben cél nem volt látható, így biztos találatról szó sem lehetett. A járőr kb. egy órai harc után észrevette, hogy a szerbek tüzelése lanyhul s végül teljesen elmarad. Erre a két járőr egyesülve, előre ment s csak az üres rejtékhelyet találta s itt-ott vérvnyomok jelezték, hogy a szerbek közül egyesek megsebesültek.

A felfedezett barlangból, mely 2 méter magas, 3 méter széles és 5 méter hosszú volt, több ismétlőpuska, továbbá lőszer, konyhaszerek, liszt, bab, lencse, só, továbbá regények és különböző szerb olvasmányok kerültek elő. Itt is be volt építve egy hatalmas takaréktűzhely. Miután az előzőleg elfogott banda aggasztotta a járőrt, a már elfogottak szigorú felügyelése végett szükségesnek mutatkozott ezeket előző biztos helyre kísérni, hogy azután a megszököttek után a nyomozás a legerélyesebben felvehető legyen. A járőr egyesülve tehát az elfogott banda kísérőivel, a csendőrökre, Ripanj községbe vonult és az eseményeket a belgrádvidéki körlet tábora csendőrparancsnokságának táviratilag bejelentette.

Monilovic Molorad a belgrádi kórházba szállítása közben sebébe belehalt.

(Folytatjuk.)

Csendőrszolgálat a világjamboreen.

Az volt a szándékunk, hogy a Csendőrségi Lapok olvasói számára színes és részletes beszámolót hozunk a cserkészek világtáborozásáról. Tervünket azonban el kell ejtenünk, mert egyrészt nincs helyünk arra, hogy azt az ezernyi pompát, tarkaságot, érdekességet, amit a tábor nyújtott, lapunk hasábjain megörökíthessük, másfelől ezt a munkát a napilapok és rádió már elvégezték. Van azonban egy feladat, amely számszázalékig csak reánk maradt: a világtábor csendőrségi szervezetének és szolgálatának ismertetése.

Tizennégy napon át tartott a világtáborozás. Ennek a tizennégy napnak egyikét s ennek is csak töredék-részt ragadjuk ki, hogy legalább futólagosan, kérgosan megrajzolhassuk annak a képnek halvány vázvonalaikat, amely mintegy háttérül szolgál annak, amiről a lapok és a rádió semmit sem hoztak: a csendőrszolgálatának.

Autónk a sok pneumatiktól fényesre sikált műúton szalad. Minél jobban közeledünk Gödöllő felé, annál sűrűbben sorakoznak jobbról-balról szépnövésű fenyők és jegenyefák. Hús árnyékuk valóságos jótétemény azoknak, akik a 35 fokos melegben gyalogosan haladnak velünk egyirányba és egy cél felé.

A hajtúkanyarhoz, a híres gödöllői halálpatkóhoz érünk. Itt találkozunk először olyan csendőrökkel, akik jobb karjukon könyökig érő fehér vászonkarmantyút viselnek és ügyelnek arra, nehogy száguldozó kedvű autósok és motorkerékpárosok a merész ívelésű fordulóban nyakukat szegjék vagy másokat agyongázoljanak. A vác-verecegyházi-út is itt torkollik bele a főútvonalba, a közlekedést irányító csendőr dolga nem könnyű, mert a vezetőik elől sűrű bokrok és fák veszik el a kilátást, találjuk a budapesti közlekedési örs járőrét is, oldal-kocsis gépjűk mellett készen arra, hogy minden esetleges forgalmi zavart megszüntessenek vagy balesetnél segílyt nyujthassanak. A közlekedést irányító, fehér-

Kormányzó úr Öfőméltósága a Szent István-napi körmenetben.

kalú csendőr újszerű a csendőrség 53 esztendő történetében. Nem látszik meg rajta. Mikor pedig Gödöllőre bértünk s mikor alkalmunk volt néhány tucat ilyen fehér karmantyús bajtársunk munkáját elnézegetni, méltán hittünk volna, hogy ezeket a csendőröket külön közlekedési tanfolyamokon képezték ki.

Autónk tovább szalad. Egy-kettőre fent vagyunk a gödöllői emelkedés legmagasabb pontján. Szinte egyszerre szalad ki szánkon: De szép!

Erdőkoszorúzza gyönyörű völgykatlan tárul elénk. Tökéletes, festői panoráma. Kicsi kék-, zöld-, sárga- és khakiszínű foltok olvadnak egybe a gyepek és erdők acélzöldjével. Ahogy autónk közeledik, a foltok mind nagyobbakká válnak, hogy azután mint cserkészszátrak gyönyörködtesse az izléses egyszerűségükkel és tisztaságukkal. Elérjük az első altábor. Itt már megüti fülünket az a furcsa, de mégis tökéletes harmonikus, ölelkező hang és színegyveleg, amit ötvilágrész nyelve, szokása, beszéde, éneke, zenéje, ruházata és sajátos jellegzetessége szolgáltat.

Itt már sűrűn köszönt bennünket a kakastoll.

Minden útkeresztezésnél csendőrök állanak, kik az autókat és motorkerékpárokat azokra a parkolási helyekre irányítják, amelyek legközelebb esnek oda, ahol a látogatók leszállni óhajtanak. A közlekedés lebonyolítása meglehetősen egyszerű feladat lett volna, ha az egész táborban mindössze egy helyre jelölik meg a parkolási helyet és csak egyetlen útvonalon engedik meg az oda-, illetve visszafelé való közlekedést. Am ez nem lett volna kényelmes a közönségnek. Nagyon helyesen, mint mindig, a csendőrség most is előbbre helyezte a közönség kényelmét a maga kényelmének és a közlekedésnek olyan hálózatát építette ki, illetve foglalta rendszerbe, ami szinte páratlanul messzemenően szolgálta a nagy-

közönség kényelmét és érdekét, viszont szinte elképzelhetetlen terhet rakott a csendőrség vállára.

Az ország minden részéből összpontosított csendőrségnek alig állott egy-két nap rendelkezésére, hogy a gödöllői helyi viszonyokkal megismerkedjék, a tábor körletét és útvonalait tanulmányozza; hogy ennek dacára mégis minden kifogástalanul ment, az a területnek, különösen pedig azoknak, akik a gödöllői csendőrszolgálatot irányították, kétszeres érdeme.

Mielőtt a gödöllői csendőrkülönítménnyel részletesen foglalkoznánk, nézzünk be egy-egy cserkészaltáborba. A tolnai cserkészek tábora előtt vezet el az útunk. Ezeknek a tolnai cserkészeknek a kapuja minden látogatót megállít útjában. Apró virágcserepekbe helyezett piros muskátliból összeállított kapujuk a tolnai magyar gyerekek ötletességét és izlését dicséri. Cserkészenekar vonul el mellettünk, pattog a zenc hangja, pöttömnyi gyerek monstrum helikont fúj, alig látszik ki az öleléséből, a helikonnál csak a komolysága nagyobb. Két-három nap és angolok, észtek, lettek dudolják, hogy: Kecskemét az híros város, Kiskomárom térdig sáros, recece... A magyar cserkészenekarok még azoknál is ószinte sikert arattak, akik Pisek és Budweiss környékéről jöttek ide, a rezesbandák ósházájából. A színesbőrűek sátrai közelében egymást taszigálják az autogram-mániákusok. Boldogan távoznak a megkaparintottak egy jobbról-balra menő kacskaringós aláírást a piros fezt viselő komoly egyiptomi cserkésztől; csak beavatottak tudják, hogy szabolesi fiú, aki az autogramosztogatásba már belefáradt és beleünt egyiptomi cserkésztestvérénél így tesz egy kis szívességet. A szíriaiak táborában a teve fázósan húzza össze magát. Hogyne, szegény. A hőmérő mindössze 35 fok Celsiusot mutat. Közélemben valóságos roham van fagy-

laltra, jeges málnaszörpre, ő csak néz és egyenlítői mentalitásával, ha beszélni tudna, bizonyára azt mondaná: nem értem. A francia táborban sivatagjáró tankautomobilok vonják magukra a figyelmet, a dánokéban pedig egy hajduszoboszlói néni. Ez a néni minden tilalom ellenére bement a dán cserkészek konyhasátrába, mert nem tudta nézni, hogy ezek a dán fiúk a csirkét nem úgy készítik, mint Hajduszoboszlón szokás. Bement, kikapta a fazékból a csibét, egy kis pótkoppasztaást végzett, elmagarázta, hogy mennyi paprika, zsír, hagyma, bors és újból megint mennyi paprika kell hozzá, aztán megnyugodott gazdaasszonyi lelkiismerettel ment tovább, hogy egy-két sátorral odébb Rabinranath Tagore és Gandhi unokáinak, a hindu cserkészeknek magarázza, hogyan készítik a túróserelyét.

Kiss Aladár százados kalauzolása mellett a cserkészüzletváros felé tartunk s ezen útunkban megyünk keresztül a Szent Imre herceg-úton, ahol a római katolikus iskolában a Gödöllőre összepontosított csendőrség egy része van elhelyezve.

A várható óriási forgalomra való tekintettel nyilvánvaló volt, hogy a gödöllői őr s a rendes és különleges szolgálata mellett nem tudná úgy ellátni a cserkésztábor körüli közbiztonsági szolgálatot, mint ahogyan azt az országos érdek megkívánja. Mert országos érdek fűződött ahhoz, hogy a világtáborozás minden zavaró esemény nélkül, símán teljék le s az ideözönlött külföldi cserkészek és kísérek minden tekintetben a legkellemebb emlékekkel távozzanak hazánkból. A gödöllői őrön kívül létesíteni kellett tehát egy másik, ideiglenes jellegű csendőrségi szervezetet is, amely számerejénél, technikai felkészültségénél és rugalmasságánál fogva készen áll olyan feladatok megoldására, oly megbízások elvégzésére is, amelyeket lehetetlen volt a jamboree előtt áttekinteni. Eppen ennek a szervezetnek a rugalmassága volt az, ami aztán lehetővé tette, hogy a csendőrség várakozáson felül eleget tudott tenni mindazon követelményeknek, melyeket vele szemben a világboree hatalmas méretei, világvárosi forgalma, üteme és száz meg százféle más sajátossága támasztottak. Ezen elgondolások és vezérelvek alapján jött létre a Cserkészvilágtábori Csendőrség, melynek parancsnoka Barényi Ferenc alezredes, beosztott tisztjei pedig dr. Erdős Barva (segédtiszt), Kiss Aladár (nyomozás), Székely Ferenc (közrend) és Bogay Kamill (közlekedés) századosok voltak. Meg volt szervezve természetesen a bizalmas szolgálat is.

A csendőrség itteni tagozódását és szolgálatát illetőleg tudunk kell mindenekelőtt, hogy a terület, amelyet a cserkészvilágtáborozás a maga számára igénybe vett, kerekén 1000 holdat tesz ki. A nagytábor 13 altáborra tagozódott, egyenként 3500 fő befogadóképesség-

Aki a sorozást végzi, nagyon, de nagyon ügye jén, hogy az arcból, a szemekből s a tagok összes alkataból kiindulva azokat válassza, kik a katona hivatásának meg tudják felelni. Mert nemcsak az emberekben, hanem lovakban és kutyákban is a képességet számos jel árulja el. Legyen tehát a Mars foglalkozására kiválasztandó ifju élénk szemű, egyenes nyaku, széles mellű, izmos vállu, erős ujjú, hosszú karu, kicsiny hasu, nyúlánk lábszáru, lábikrái és lábszárai nem felesleges hústól duzzadtak, hanem erős izmokkal szilárdak. Ha e jeleket az ujoncban látod, a magassággal ne sokat gondoldj, mert jobb, ha a hatónak erősek, mint ha nagyok,

VEGETIUS

gel. A belügyminiszter úrnak egyik rendelete alapján a világtábor területenkivüliséget élvezett s ennek alapján magában a táborban a rendészeti szolgálatot a cserkésztábor erre a célra kiképzett úgynevezett cserkésztáborosok látták el. Létszáma ennek a cserkésztáborosoknak 800 fő, ismertetőjelük narancssárga nyakkendő volt.

A cserkésztáboron kívüli nagyterjedésű területen a szolgálatot a csendőrség látta el. A Cserkészvilágtábori Csendőrség hét különítményre tagozódott. Két, illetve három különítmény egy-egy csendőrkörletet alkotott, tisztii parancsnokkal. Az 1—5. különítmények feladata volt a cserkésztábor minden zavaró eseménytől, ártalmas beavatkozástól megóvni s megakadályozni, hogy a cserkésztábor területére illetéktelenek vagy arra nem jogosultak meg nem engedett helyeken belépjenek. Különös figyelemmel kellett lenni az erkölcsrendészeti szempontokra. Emellett el kellett látni természetesen a megelőző szolgálatot is: minden bűncelekményt, szabálytalanságot vagy balesetet megelőzni s ha mégis előfordul, minden feltűnés nélkül a lehető leggyorsabban elintézni. A cserkésztábor körül a legszükségesebb közlekedésrendészeti tennivalók elvégzésével a közlekedési különítmény támogatni. E feladatnak megfelelően minden különítmény a számára kiadott különleges utasítás, illetve külön órjáratii beosztás szerint hat óránkénti indulással a neki kiutalt cserkésztábor körül két-két járort vezényelt egymással ellenkező irányba. Ezenkívül minden különítmény a körletébe eső MÁV.- vagy HÉV.-beszálló és kiszálló állomásaira ügyeletii járort vezényelt.

A közlekedési (6. számú) különítmény feladata volt a cinkota—máriabesnyői műútszakaszon, az isaszeg—veresegeházai országúton, valamint Gödöllő község területén biztosítani a közlekedés zavartalan folyamatoságát és a gépkocsitáborokban a beállási és kijárási sorrendet. A közlekedési különítményhez a legénység saját motorkerékpárjaival vonult be. A különítmény a számára kiadott különleges utasítás szerint három — 2—2 főből álló — motorkerékpáros járort vezényelt hat óránként a neki kijelölt útszakaszokra. A forgalom a megnyitástól kezdve hirtelen olyan nagyarányúvá nőtt, hogy más különítmények és a gödöllői őr állományából is összesen 19 közlekedést irányító őrszemzet kellett felállítani három órás felváltással. Kontra Kálmán százados irányítása mellett a budapesti közlekedési őr s bekapcsolódott a közlekedési szolgálatba és kitűnően egészítette ki a közlekedési különítmény szolgálatát.

A nyomozó (7. számú) különítmény feladata volt Gödöllő egész területén, továbbá az egyes cserkész altáborokban elkövetett bűncelekmények felderítése, továbbá a bel- és a külföldi cserkészek személybiztonságát megóvni, a zavartalan táborozás biztosítása. A világtáborozással kapcsolatban felmerült közönséges bűncelekmények esetén a nyomozást irányította és a szükséges megfiyeléseket végezte. Ugyanez a különítmény a világtáborozás tartamára Gödöllőre érkezett idegenek bejelentő-lapjait átvizsgálta, azok prioritását megejtette s ennek eredményéhez képest a szükséges puhatolásokát és megfigyeléseket is foganatosította. A prioritások gyorsításában igen jól bevált a saját rádió adóvevőállomás, amely különben más szempontból is nagyon hasznosnak mutatkozott. A különítmény feladatához tartozott még az erkölcsrendészeti szolgálat. Rendkívüli alkalmakkor (diszszemlék, bemutató stb.) a nyomozó különítmény esetről-esetre külön adott parancs szerint látta el a megfigyelő szolgálatot. A nyomozó különítmény szolgálatát az altáborokban a cserkésztáborosok látták el.

Kormányzó úr Őfőméltósága személyes szemlével tüntette ki a Schiwny Richárd százados parancsnoksága alatt álló csendőr őrkülönményt. Őfőméltósága legmagasabb megaláztatását nyilvánította az őrkülönmény és általában a csendőrség működése felett.

tábori rendőrséggel karöltve, a tábor területén kívül pedig önállóan, illetve az egyenruhás légénységgel összhangban teljesítette. A szolgálat eredményes teljesíthetése céljából a különítmény parancsnoka állandó összeköttetést tartott a cserkészrendőrség parancsnokával, a tábor hírszerző osztályának vezetőjével és más csendőrségi, illetve területenkívüli szervekkel.

Július 30-án, a világtábor megnyitása előtti napon Gödöllő kül- és belterületét külön átkutatási tervszerint átkutatta a csendőrség, mely alkalommal több gyanús egyént és prostituált nőt vett őrizetbe; ezzel nagyban hozzájárult, hogy a táborozás tartama alatt a budapesti Csikágó alakjai sem a táborba, sem annak közelébe nem merészkedtek. Július 31-én és augusztus 1-én érkeztek a cserkészcsapatok, erre az alkalomra a különítmények portyázó vasútügyeleti és közlekedési járőrszolgálatokat vezényeltek. A szolgálat olyan pontosan működött, hogy az ezerszámra érkező kül- és belöldi cserkészcsapatok a legcsekélyebb baleset vagy zavaró körülmény nélkül foglalhatták el a számukra kijelölt táborhelyeket.

*

Miután Erdős Barna dr. százados segédtsízt készséggel tájékoztatott a csendőrség gödöllői szolgálata felől, tovább megyünk, hogy közelből is szemlélni lehessünk annak, ami a gödöllői csendőrszolgálat legkényesebb, egyben legfontosabb ágazata volt: a közlekedést irányító csendőrök munkájának. Egészen véletlenül éppen akkor érünk a kormányzói kastély előtt elhúzóódó főútvonalra, amikor egy nagy öntözőkocsi az egyik helyen ügyetlenül fordult s néhány másodpercre, amíg a közelben lévő közlekedési csendőr közbelépett, a forgalmat megakasztotta. Ez a néhány másodperc azonban

elég volt arra, hogy 10—20 gépjármű egymásra torlódjék. S miként az életben az emberek nagyrésze tapintatlan, kíméletlen és nélkülöz minden belátást, az autózó vezetők és motorkerékpárosok sem mentesek e szabály alól; türelmetlenül kezdtek kiabálni és túlkölni a csendőrrre, aki pedig igazán nem tehetett erről a váratlan, egyébként szót sem érdemlő közlekedési zavarról. Úgyesen közbelépett, imponáló nyugalmával és határozottságával újra rendbehozta a közlekedést. Ezt az esetet pedig azért említjük meg, mert ez volt az egyetlen „közlekedési zavar” a világtáborozás tartama alatt

A csendőrségi szolgálat hangsúlya Gödöllőn a közlekedésen feküdt. Éppen ez jelentette a nehézséget. Közbiztonsági szempontból a csendőrség felkészülten várhat minden eseményt, egy nagyarányú világjamboreet is, közlekedésrendészetet illetően azonban a jamboree újszerű feladat elé állította a csendőrséget. Az, hogy a táboron belül a rendészetet a cserkészek látták el, közlekedés szempontjából nem jelentett könnyítést a csendőrségnek, mert a táboron belül járművekkel csak a táborparancsnoksághoz tartozó vagy valamilyen különleges feladattal megbízott gépkocsiknak volt szabad közlekedniük. A járműforgalom tehát majdnem kizárólag a táboron kívüli, a csendőrséghez utalt területen bonyolódott le.

Igy leírva nem jelent ez semmi különöset. Az egyik autó jöhet, a másik mehet, az jobbra kanyarodik, amaz balra, az egyik megáll, a másik megfordul, egy-egy intés és a dolog el van intézve. Mindaddig, amíg nem álltunk a közlekedési csendőr helyén, amíg nem álltunk autó vagy motorkerékpár kormányánál, amíg nem voltunk szemtanui egymás hegyén-hátán torkoló járművek összezsúfolódásának, vezetők türelmetlenkedésének, sö-

tétség stb. okozta nehézségeknek, el sem tudjuk képzelni, mit jelent sűrű közlekedést lebonyolítani egy olyan helyen, ahol normális viszonyok mellett alig van forgalom s ahol az utcák építése, mérete, keresztezése, a világítás, a terek stb. nem készültek egy világtábor forgalmának lebonyolítására. Minél egyenesebbek az utcák, minél szabályosabban derékszögűalakúak az utcakeresztezők, az autók annál jobban és könnyebben kanyaroghatnak jobbra-balra. Minél kanyargósabbak és szabálytalanabbak a kereszteződések, annál nehezekebb a gépjárműforgalom. Gödöllőn az utóbbi eset forgott fenn. Nem győzzük eléggé dicsérni a csendőrt, mert hiszen az a körülmény, hogy két egészen jelentéktelen közlekedési balesetet leszámítva, a két hét szünetes tempója mellett nem történt semmi komoly szerencsétlenség és zavar, a csendőrségnek is érdeme.

A forgalom élénkségének szemléltetésére álljon itt néhány adat. A világjamboree ünnepélyes megnyitásának délutánján a gödöllői hajtűkanyarnál 918 autó és 165 motorkerékpár futott át Gödöllő felé. Ez összesen 1083 gépjármű. Két lépés távolságban egymás mögött felállítva az körülbelül 8—10 km. hosszú gépjárműoszlopot jelentene. Egy délután. S többé-kevésbé e szám körül hullámzott a többi napok járóműforgalma is. Tetőfokára hágott a látogatottság augusztus 8-án, amikor Baden-Powel, a világ főcserkésze elbúcsúzott. Ezen a napon több mint 1000 autó, 300 motorkerékpár s nem kevesebb, mint 80.000 ember fordult meg a gödöllői cserkésztáborban. Ha ezekhez a számadatokhoz és a helyi viszonyok szülte nehézségekhez hozzávesszük, hogy a táborozás napjaiban a hőmérő 30—38 fok körül mozgott s hogy a csendőrök a nap tűző hevében teljesítettek szolgálatot, el kell ismernünk minden bizonyítgatás nélkül is, hogy ez a szolgálat nem volt könnyű.

Árvalányhaj és árvalányhaj. Több mint tízezer magyar cserkész kalapján leng legyen, finoman az árvalányhaj. Mint cseretárgy elkerül Északnorvégia, Délafrikába. Rólunk fog beszélni az árvalányhaj a szöke svédnek, minket fog eszébe juttatni az újjeländinak. Hogy van egy nemzet, az árvalányhaj cserkészek nemzete, amely most, a világjamboree alkalmával a kultúra minden ágazatából, a szellem, technika, művészet és sport minden tantárgyából kitűnően vizsgázott olyan bizottság előtt, amelynek tagjai az egész földkerekséget képviselték. S amely bizottság hol a Rákóczi-induló patthogó ütemei, hol pedig a szívhez-szóló magyar népdalok mélabús melódiája mellett önfeledten, sokszor elbűvölve, tomboló lelkesedéssel tapsoit az árvalányhaj tudásnak és vendégszeretnek. Nekünk csendőröknek azonban megvan még az a jogos reménységünk is, hogy az árvalányhaj mellett emlékezetében maradjon még valami az idegen cserkésznek, ami komoly, férfias kötelességtudásról, barátságos szolgálatkészségről, vagy, mint annak idején Amerika képviselője, Yates nevezte: Európa legjobb fegyveres erejéről fog beszélni: — a kakastoll.

Kitűnően vizsgázott az árvalányhaj magyar cserkész, de kitűnően a kakastollas magyar csendőr is.

Csencs... Csencs... A legtöbbet hallott szó a táborban. Annyit jelent: csere. Egynémely élelmes kis magyar farkaskölyök, ha kihozott magával 20—25 árvalányhajbokrétát, akár egész műzeumot rendezhetett be magának csencselés útján szerzett külföldi exotikumából. Skót szoknya, izlandi halászhorog, ceyloni sétatálcá, spanyol táncsörgő, japán cserkészjelvény: ki tudná mind a csencs tárgyait felsorolni.

Alkonyatra hajlik a nap, de a sürgés-forgás mind-

inkább élénkül. Mind több helyen szólal meg a zene, mind több helyen hangzik fel az ének. A levegőben szűr-kére festett nagy darazsak röpködnek, duruzsolásuk hol mennydörgésesen robajszzerű, hol elhalkul, néha olyan alacsonyan szállnak, hogy sűrűn látszanak a gödöllői erdőkoszorú fájának koronáját. A nagy darazsak között megjelenik egy hangtalan rózsaszínű karcsú madár is. Vitorlázó cserkészpülpő. A táborban elnyújtott, hangos cserkészüvöltés hangzik... Minden szép, megkapó. Az egész tábor a jókedv, a derű, az optimizmus mágneses erejű varázslévege veszi körül.

Az esti alkonyatban szoborszerű alakok keményen tisztelegnek egymásnak, valamit mintha beszélnének is, azután feszes fordulattal elválnak. A csendőrök váltják egymást.

De már felgyulladnak a villanylámpák, nemsokára fellobognak a tábortüzek s a kép, ami ezen a gyönyörűség szép augusztusi estén innen a gimnázium tetejéről élénk tárul, tündérmesébe illik.

Kár, hogy már vége.

Nagyjában elmondottuk, milyen volt az a csendőrségi szervezet, amely Gödöllőn a Császár István őrnagy parancsnoksága alatt álló helyi szárnyon kívül a szolgálatot ellátta.

A gödöllői csendőrszolgálattal kapcsolatban akár a Csendőrségi Lapok olvasója, akár egy távolálló azt mondhatná, hogy őket nem a beosztás, az elgondolás, a szervezet, hanem az érdeklő, hogy milyen eredménnyel zárult a táborozás közbiztonsági vonatkozásban. Miután ez érthető és jogos lenne, kénytelenek vagyunk ezt tekinteni beszámolónk rhodusi pontjának.

A világtáborozás tartama alatt a csendőrség közlekedési kihágás miatt 7, egyéb kihágás miatt 12, súlyos testi sértés miatt 1, közszemérem elleni vétség miatt 1. lopás miatt 1, összesen 22 személyt vett őrizetbe és adott át további eljárás végett a helyi őrsnek. Miután pedig a legöregebb csendőrtől a legfiatalabb próbacsendőrt bajtársunkig mindenki tudja, hogy a közbiztonsági szolgálat lényege a megelőzés s mert ezek a számok kétségtelen bizonyítékot szolgáltatnak arról, hogy a megelőzés teljes eredménnyel járt, megállapíthatjuk, hogy nemcsak az elgondolás volt kitűnő, nemcsak a szervezet, hanem ennek a szervezetnek az összeműködése is.

A csendőrség működésének teljes sikerét bizonyítja az az elismerő levél is, amelyet a cserkészvilágtáborozás m. kir. kormánybiztosa intézett Barényi alezredeshez, s amelynek másolatát itt közöljük:

„A cserkészvilágtáborozás m. kir. kormánybiztosa Budapest, V., Nagy Sándor-utca 6. szám. (Cserkészház). 190.—1933. KB. A gödöllői csendőrkirendeltség parancsnokának! Gödöllő. Abból az alkalmából, hogy a cserkészvilágtáborozás végetért, örömmel állapítom meg, hogy a Gödöllőn és környékén szolgálatot teljesített m. kir. csendőrség kiváló működésével nagyban hozzájárult a Jamboree sikeréhez. Kötelességemnek érzem ennél fogva, hogy mint a világtáborozás kormánybiztosa és egyúttal táborparancsnoka, úgy Alezredes úrnak, mint a m. kir. csendőrségnek a Jamboree-val kapcsolatos szolgálatban résztvevő valamennyi tisztjének és egész legénységének is őszinte köszönetemet és legteljesebb elismerésemet fejezzem ki azért a nehéz és eredményes munkáért, melyet a rendkívüli körülmények között a cserkésztáborozással megélőn együttműködve, a nemzeti cél érdekében oly nagy odaadással kifejtett. Fogadjon Alezredes ur kiváló nagybecsülésem kifejezését. Gödöllő, 933 augusztus 18. P. h. Gróf Teleki s. k. m. kir. kormánybiztos.”

Amit vissza kell szerezniünk: Selmecbánya.

(Erdélyi felv.)

A világ a háború óta.

Irta: KECSKEMÉTI GYÖRGY dr.

(Befejező közlemény.)

Mégis, azt látjuk, hogy a franciák egyre jobban aggódnak biztonságuk miatt. Ennek oka először is az, hogy a németek a háború utáni tehetetlenségükből fokozatosan magukhoz tértek és erősödni kezdtek; másodsor, hogy az olaszok, akiket a békekötéskor kisemmizett a francia diplomácia, Mussolini hatalmas kezdeményezésére nyíltan azok mellé az államok mellé álltak, melyek a revíziót követelték; harmadszor pedig, hogy az angolok és az amerikaiak világosan kimutatták, mennyire nem hajlandók háborús kockázatot vállalni azért, hogy Franciaország kívánsága szerint való hatalmi helyzet meg ne változzék Európában. A locarnói szerződésre még hajlandók voltak az angolok, de olyan megállapodásba már nem mennének bele, mely őket háborúba keverhetné például a lengyelek vagy a csehek érdekében. Sőt, egyre befolyásosabb angol hangok kezdik követelni a revíziót Európa békés fejlődése érdekében. E hangok között az egyik legfontosabb Lord Rothermere szava, aki a trianoni béke revízióját, a határmenti magyar területeknek Magyarországhoz való visszacsatolását követeli.

Ilyenformán ma Európa két hatalmi csoportra oszlik. Egyikbe tartozik Franciaország Belgiummal, a kis ententtal és Lengyelországgal: ez a revízióellenes csoport. A másikat Németország, Ausztria, Magyarország és Bulgária alkotja Olaszországgal együtt: ez a revíziós

csoport. A kettő közt áll Anglia, mely békés megegyezést szeretne létrehozni, igazságos, de lehetőleg mérsékelt revízióval. A két hatalmi csoport haderejének összehasonlítását már láttuk. Lássuk most még azt is, mekkora nemzetek állnak az egyik, mekkorák a másik oldalon:

Revízióellenes csoport:

Franciaország:	41,130.000 lakos
Lengyelország:	30,733.000 „
Csehország:	14,657.000 „
Románia:	17,820.000 „
Jugoszlávia:	11,985.000 „
Belgium:	8,060.000 „
Összesen:	124,385.000 „

Revíziós csoport:

Németország:	63,319.000 lakos
Olaszország:	41,846.000 „
Magyarország:	8,757.000 „
Ausztria:	6,704.000 „
Bulgária:	5,885.000 „
Összesen:	126,611.000 „

A két csoport tehát számbelileg körülbelül egyenlő egymással; a különbség csak az, hogy amott, a revízióellenes oldalon, katonailag erőteljesen megszervezett, egymással szoros szövetségben álló országok állanak, emitt pedig Olaszország kivételével leszerelt államok, melyek nem alkotnak szoros egységet egymás között. Megértjük

most már e táblázatból azt is, miért ragaszkodik Franciaország annyira katonai felszerelésének fölényéhez és miért akarja útját állni az egyenjogúsági törekvéseknek. Hiszen, ha a hadseregek mindenütt egyforma nagyok volnának, egyforma fegyverekkel, egyenlő légiflottával volnának felszerelve, egyenlő erők állanának egymással szemben mindkét oldalon: sőt, ha számításba vesszük egyes kisentente-államok belső gyengeségét, a mérleg könnyen a revíziós hatalmi csoport javára billenhetne.

Számításba kell vennünk azonban még két fontos körülményt, mely látszólag hátráltatja a békerevizio ügyét. Mindkettő az újabb németországi változásokkal kapcsolatos, melyekről következő fejezetben lesz szó. Tudnunk kell, hogy a háború befejezése óta lényeges közeledés ment végbe Németország és Oroszország között. Ez a közeledés vezetett a Németország és a szovjet között megkötött rapallói szerződéshez, mely egyike a legfontosabb barátsági szerződéseknek. E szerződés s a hasonló tartalmú berlini szerződés (1924) mintegy biztosította Németországot a francia-lengyel gyűrű szorításával szemben. A német diplomáciának Franciaországgal szemben ezek a szerződések adtak mozgási szabadságot. Mikor aztán megkezdődött a németországi kommunizmussal való leszámolás, természetesen bizonyos elhidegülés állt be a német-orosz viszonyban. Ezzel egyidejűleg Franciaország közeledni igyekezett a szovjethoz és hasonló lépésre unszolta keleti szövetségeseit is. Így jött létre a francia-orosz és a lengyel-orosz meg nem támadási szerződés. Az e fajta szerződésben arra kötelezik magukat a szerződő felek, hogy egymás területét vagy biztonságát semilyen módon nem fogják megtámadni. Lengyelországnak nagy szüksége volt erre a szerződésre, mióta a jobboldali német kormányok erőteljesebben kezdi követelni a német-lengyel határ revízióját. Oroszország, mely Japántól fél, szívesen kötött olyan szerződést, amely nyugati határát külső támadás ellen biztosította. Románia azonban, mely szintén határos Oroszországgal, a francia nyomás ellenére sem volt hajlandó meg nem támadási szerződést kötni a szovjettel, mert a szovjet nem akart a szerződésben végleg lemondani Besszarábiáról, mely a háború előtt orosz terület volt s csak a békekötéssel jutott Románia birtokába. Titulescu román külügyminiszter annakidején — akkor még londoni követ volt — szembeállt saját kormányával és sikerült is a szerződés létrejöttét megakadályoznia. Így is elmondhatni, hogy Oroszország nyugati határán ma nincs politikai feszültség s így a francia revízióellenes politika egy gondtól megszabadult.

Még lényegesebb az a másik, ugyancsak a német viszonyokkal kapcsolatos körülmény, hogy a német-olasz együttműködés, a revíziós politikának egyik legfontosabb tényezője, az utóbi időben meglazult. Ennek oka a német nemzeti szociálistáknak Ausztriával szemben követett politikája. A nemzeti szociálisták az osztrák és német nép egyesítésére törekednek, ami azonban Olaszország érdekeit több szempontból is sérti. Olaszország ugyanis a békekötésben német lakosságú területeket is kapott Dél-Tirolban s ezért nem szeretné, ha a megnagyobbodott, hetvenmilliós német birodalommal közös határa volna. Azonkívül Olaszország vezető szerepet akar játszani a

Duna medencéjében és a Balkánon és ezért is szüksége van Ausztriára. Mindjárt kezdetben megmondottuk, hogy a népek politikáját nem a rokonszenv vagy az ellenszenv, hanem az érdek irányítja. Bármennyire rokonszenvezne is különben Olaszország Németországgal, Ausztria csatlakozásának kérdésében nem érthetnek egyet, amíg a németek minden eszközzel a csatlakozásra törekednek. Tudjuk, milyen elkeseredett harc folyik ma is Ausztriában a horogkeresztesek meg a kormány között: a horogkeresztesek mindenáron el akarják távolítani Dollfuss kancellár keresztényszocialista kormányát, emez pedig a legszigorúbb rendszabállyal igyekszik elfojtani a horogkeresztesek mozgalmát — nem utolsósorban Olaszország támogatásával.

Kérdés már most, hogy ezek a jelenségek mennyiben befolyásolják a magyarság életének legfontosabb kérdését, a trianoni béke revízióját. Mint láttuk, Németországgal való kapcsolatai meglazultak — ha nyílt szakítás nem következett is be —, az Olaszországgal való politikai együttműködés sem egészen zavartalan többé, más szóval, Németország veszedelmesen közel került a külpolitikai elszigetelődéshez. Mint mondottuk, ez a körülmény látszólag hátráltatja a revízió ügyét. Fel kell azonban ismernünk, hogy ebben az új helyzetben adódnak Magyarországnak számára kedvező lehetőségek is.

Láttuk az imént, hogy Olaszország vezető politikai szerepet akar játszani a Duna völgyében és a Balkánon. Ez az olasz politika egyik legfontosabb célja és azért van szüksége Olaszországnak Magyarországnak barátságára. Az olasz barátság értékéből ez nem von le semmit, sőt: örülnünk kell, hogy hatalmi szempontból, amely végül mégis a politika főszempontja, fontosak vagyunk egy hatalomra törekvő nagyhatalom számításában. Olaszországnak ma a Duna völgyében és a Balkánon a francia befolyással kell megküzdenie, mely a kis-ententera támaszkodva nagyon erősen befészkelte itt magát. Ez a verseny az utóbbi években igen élessé vált. Volt idő, amikor az olasz—jugoszláv ellentét szinte már háborúval fenyegetett: Jugoszlávia ugyanis Franciaország őrszemé a Balkánon, mely elzárja Olaszország elől gazdasági és politikai befolyásának terjeszkedési útját. Újabbban azonban éppen a német változások következtében ez a helyzet is megváltozott. Franciaország és Olaszország között politikai közeledésre került a sor: e közeledés első nagy lépése az úgynevezett négyhatalmi egyezmény.

Mint tudjuk, ennek az egyezésnek eszméje Mussolinótól indult ki. Az olasz miniszterelnök a négy nyugat-európai nagyhatalom: Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország megállapodását javasolta a politikai kérdések békés rendezése és többek között a békerevizio végrehajtása céljából. A francia politika — a kisentente nyomásának engedve — visszautasította a paktumnak olyan megszővegezését, hogy abból a revízió kötelezettségét lehessen kiolvasni. A végleg elfogadott szöveg említést tesz ugyan a népszövetségi alapokmány 19. (revíziós) paragrafusáról, de hozzáteszi, hogy csak a fentemlített 10. és 16. pontokkal kapcsolatban, tehát területi változások kizárásával, és csakis egyhangú határozat esetén lehet revízióról szó, vagyis: ha a kisentente is megengedi. Így azután úgy látszik, mintha a revízió gondolata, ebben az egyezésben legalább, el volna temetve. A helyzetet mégsem mondhatjuk vigasztalónak. A Franciaország és Olaszország közt most folyó tárgyalások során rendkívül fontos szerepe van éppen a Dunavölgye kérdésének. Ebben a kérdésben a két ország érdekei közösek, hisz mindkettő meg szeretné akadályozni Németország és Ausztria egyesülését. Remélni lehet, hogy a két ország között folyó tárgyalások során

A habitudomány növeli a bátor elszármást; mert senki sem fél megtenni azt, a mire nézve biztos, hogy jól megtanulta. Valóban a harci küzdelemben a kisebb de gyakorlott sereg alkalmasabb a győzelem kivívására; a miveletlen és tudatlan tömeg mindig ki van téve a lemezártnak.

VEGETIUS

Lapunk 15. számában felvételt közöltünk a dömsödi örs szép yorkshirei tenyészetéről. Mint e képünkön látható, a bicskei örs közzgazdálkodása sem marad mögötte — mangalicában.

kialakul egy olyan terv, mely Magyarország helyzetén is javít. Ez alatt a javítás alatt mi nem érthetünk, nem is értünk mást, mint területi revíziót, mert Magyarország minden bajának legelső oka az, hogy megcsönkítetták, következképpen annak, aki rajtunk segíteni akar, e szörnyű igazságtalanság jóvátevésén kell kezdenie.

A francia—olasz közeledés mindenesetre csak előnyös lehet a mi szempontunkból, mert Franciaország jól tudja, hogy valahol áldozatot kell hoznia a barátság érdekében, és éppen a Dunavölgy a legalkalmasabb hely erre, hisz e terület békétlensége régóta súlyos gond Franciaország számára is. Franciaország régóta kísérletezik a dunavölgyi államok közös gazdasági megszervezésével: Tardieu volt miniszterelnök terve ez. Eddig Magyarország nem fogadhatta el ezt a tervet, mert túlságosan kedvezett a kis-ententének és nekünk nem nyújtott előnyöket. Ma azonban Franciaország is másként látja a helyzetet, s ha akarja, rá tudja venni keleti szövetségeseit áldozatokra is, ha Olaszországhoz való közeledésének érdeke így kívánja. Ma, a fenyegető németországi helyzet

Minden dolog ez világon valami módon instituáltatik, avval tartatik is és conserváltatik. Valamely ország fegyverrel nyeretik, fegyverrel is oltalmaztatik az. — Minekünk magyaroknak is valamint ugyan fegyverrel nyeretett az a mi eleinktől, ugy tartaték eddig, és nincs kérdés már abban, ezután is ugy kell megtartatni: a békeség, a frigy, a csendes élet haszontalan gondolkodás nekünk, kárunkkal megtanultuk: az mi első politicánk fegyver volt, most is annak kell lenni.

ZRINYI MIKLÓS

miatt Franciaországnak mindennél fontosabb érdeke, hogy Olaszországgal jó barátságban legyen s hogy Ausztria és a Dunavölgy felől semmi se fenyegetse politikai nyugalmát. Természetes, hogy e kérdés megoldásánál a velünk különben barátságos viszonyban élő Németországnak is erős szerepe lesz, de hogy milyen, azt most még nehéz volna megmondani. Így tehát a helyzet Magyarország szempontjából még igen kedvezően alakulhat.

A gazdasági világválság és a mai világhelyzet.

Mielőtt fejtegetéseinket befejeznök, hazánk határai felől ismét a nagyvilág felé kell fordítanunk tekintetünket. Jelentős változások mennek végbe a világban, majdnem minden nemzet életében gyökeres fordulatot hozott magával az utolsó néhány esztendő. Lássuk tehát, micsoda fontos események zajlottak le utóbbi időben az egész világ és egyes vezető nemzetek életében.

A legfontosabb és legszomorúbb fordulat, amelyet valamennyien oly keservesen érzünk: a gazdasági világválság. Sokat beszélnek a politikusok erről a jelenségről anélkül, hogy az okát s az orvosságát meg tudnák mondani. Most ülésezett Londonban a világgazdasági konferencia, ahol 66 nemzet képviselői tárgyalták meg, mit lehetne tenni a válság leküzdése érdekében. Láttuk, hogy ez a konferencia épolyan eredménytelenségre lett ítélve, mint a genfi leszerelési értekezlet.

Hogy a válság mitől van, arra a legtudósabb emberek is csak találgatásokkal felelnek. Hogy mi a következménye, azt a legegyszerűbb ember is tudja: a bűzának nincsen ára, a gazda nem tud vásárolni, a bolt üres, nem folyik be az adó, a gyár elküldi a munkást, mindenki el-

szegényedik. Idestova négy éve már, hogy Amerikában a nagy tőzsdei bukások megindították a válságot, s ma azt látjuk, hogy a nagyipari országokban vagy harminc millió munkás áll munka nélkül, a mezőgazdasági államokban pedig, amilyen Magyarország is, elszegényedik a lakosság, mert a termékeit nem tudja eladni. De más is következik ebből: ha nincs kivitel, nem jön be külföldi pénz az országba, s az ilyen ország nem tud külföldi pénzen árut vásárolni, nem tudja a külföldnek szülő tartozását fizetni. Magyarország kivitele például annyira lecsökkent, hogy a kormány kénytelen volt a külföldnek szülő minden fizetést beszüntetni: a külföldi hitelezők is csak pengőben kapják meg, ami jár nekik, és csak itt az országban. Ezt a rendelkezést hívják transzfer-moratóriumnak, magyarul a külföldre való pénzkültetés elhalasztásának.

Hogyan lehetne ezen a válságon segíteni? Ha a gazdag országok többet vásárolnának a szegényektől, s egyúttal a nekik visszajáró kölcsönpénzek kamatját leszállítanák, megjavulna a helyzet. Igen ám, de ma minden ország csak eladni akar a külföldön, a vásárlástól mind irtózik. Már pedig hogyan vásároljunk mi szövetet az angoltól, ha az angol nem vesz gyülemcsöt meg baromfit tőlünk? Ma azt látjuk, hogy a behozatalra szinte minden országban rendkívül magas vámokat vetnek. Olyan országok, amelyek régebben külföldről hozták be a bűzát, a húst, mint például Németország, most földművelésre adták magukat és magas vámokkal zárják ki a külföldi termékeket. Amerika, Kanada és más tengerentúli államok pedig szinte ingyen földön, óriási területeken, géppel termelik a gabonát és ezzel rontják le az árat. Ezért mennek tönkre az európai földművelő államok, de a tengerentúliak sem járnak jobban, mert nekik is a nyakukon rothad a sok géppel gyártott búza. Az ipari államok meg azért nem járnak jobban, mert a koldussá vált mezőgazdasági államokban nem tudják eladni az iparcikkeiket: őket tehát a munkanélküliség fojtja meg.

Mindebből látszik, hogy a világgazdaság szempontjából három főfeladat van: Először is rendbe kell hozni a pénz értékét, amely sok országban megingott; azután módot kell találni a vámok leszállítására és a nemzetközi kereskedelem számtalan akadályának megszüntetésére, hogy megint meginduljon az áruk forgalma az egyes országok között; és végül megegyezést kell létrehozni az egyes mezőgazdasági államok között, hogy ne termeljenek többet, mint amennyit el tudnak adni és ne rontsák le az árat. Ha a közeljövő ezekben a kérdésekben eredményt tud elérni, nagyot halad előre a világ. Azonban mit látunk? Már a legelső kérdésben, a pénzek értékének megszilárdításában súlyos akadályok merültek fel. Ez volna az első kérdés, hiszen nem lehet nemzetközi kereskedelemről beszélni sem, ha a dollár ma, mondjuk huszonekét francia frankot ér, holnap tizennyolcat, azután harmincat. Nincs az a kereskedő, aki ilyen ingadozó pénzben üzletet csinálna. Már pedig az amerikaiak hallani sem akarnak arról, hogy a pénzük értékét újból megrögzítsék, mert nekik éppen az a fontos, hogy az áruk fölmenjenek, a pénz értéke pedig lefelé menjen. Ez jó az amerikai gaz-

dának, mert többet kap az árujáért, az adósságát pedig olcsóbb pénzzel fizetheti.

Hozzá kell ehhez tennünk, hogy ez jó lehet az amerikai (gazdának, de szegény országok, például Magyarország, alaposan ráfizetnének az ilyen kísérletre. A pénz elértéktelenedését, mellyel egyidőben az áruk fölfelé mennek: inflációnak hívjuk. Mi tudjuk, mi az, volt részünk benne. Mikor a pénz a régi értékének tizezredésére alá csökkent, tudjuk, mennyi nyomorúság, mennyi pusztulás volt az országban. Már pedig, ha szegény ország, amelynek nincs aranya, inflációt csinál, nem tudja azt megállítani akkor, mikor éppen szeretné. Amerikának jó: a rengeteg aranyával akkor vet véget az inflációnak, a pénzérték csökkenésének, mikor jól esik neki. Nálunk azonban jól teszi a kormány, ha úgy vigyáz a pénz értékére, mint a szemefényére. Összeroppanna bele az ország, ha a pengő is jancsibankóvá válnék.

Örülünk kell, hogy a világgazdasági konferencián olyan alaposan foglalkoztak az elszegényedett európai földművelő államok ügyével. Tudják a nagyhatalmak képviselői is, hogy ha ezen a bajon nem segítenek, hiába próbálkoznak a többi bajok orvoslásával. Már most, hogy mi lesz a végső megoldás: az áruk emelése-e, vagy adósságcsökkentés, vagy olyan vámkedvezmények, melyek segítségével több terményünket tudjuk bevinni nyugati államokba, azt ma még nem tudjuk. De reméljük, hogy legalább egyik-másik ezek közül a megoldások közül sikerülni fog.

A népeknek Londonban egybegyűlt képviselői tudhatták, hogy a válságba jutott világon segíteni kell, különben minden ország társadalmi rendje összeomlik. Eddig is nagyarányú politikai változások mentek végbe a világ egyes fontos országaiban. Ezekről is szólnunk kell néhány szót, hogy a mai világhelyzet felől tájékozva legyünk.

Amerikában a múlt év óriási fordulatot hozott magával. Az elnökválasztáson hatalmas többséggel a demokrata Rooseveltt győzött a republikánus Hooverrel szemben. A demokrata és a republikánus párt programja között nincs ugyan valami nagy különbség, de Amerikában mégis nagy dolog, ha az uralmon lévő párt vereséget szenved. Ez azt jelenti, hogy a nép nincs megelégedve a fennálló állapotokkal. A válság olyan példátlan nyomorba döntötte Amerika népét, hogy az elégedetlenség elsöpörte Hoover elnököt és kormányát. (Amerikában a köztársasági elnök a kormány feje és a kormány hivatalban van mindaddig, míg új elnököt nem választanak.) Rooseveltt elnök már most új embereket ültet a hivatalokba és rendkívül merész újításokat hoz be, hogy a kisemberek baján, főleg a gazdákon és a munkanélkülieken segítsen. Mint láttuk, legfontosabb új rendszabálya a dollár értékének süllyesztése volt. Kérdés, el tudja-e érni ezzel a gazdák helyzetének javítását és a munkanélküliség megszűnését, és hogy a gazdasági élet megrázkódtatásával járó bajok nem fogják-e a javulást ellensúlyozni. Ez már a jövő kérdése, és mi jósolni nem tudunk.

Angliában szintén nagy politikai változásokat hozott magával a válság. Két évvel ezelőtt, mikor MacDonald szocialista kormánya volt uralmon, a pénz értéke zuhanni kezdett. Ez nem szándékos infláció volt, mint Amerikában, hanem ellenkezőleg, súlyos veszedelem, — ha voltak is jó oldalai. MacDonald megérezte, hogy a súlyos helyzetből csak a nemzet összefogása vezetheti ki az országot. Ezért otthagya pártját, melyet ő tett nagygyá, s az összes pártok szövetségét hirdette. A szocialisták árulónak bélyegezték és nem tartottak vele. Ekkor MacDonald a polgári pártok szövetségének élén, a nemzeti egység jel-

Nemcsak abban áll a hadi mesterség, hogy a viléz vetekezdjék akármiképen, hanem okossággal. A medve erősebb az embernél, a párdúc gyorsabb, az oroszlán serényebb, mégis az ember mindeniket meggyőzi okossággal; lovat, ökröt, elefántot a maga szolgálójára kényszerít, melyet meg nem cselekedhetnének, ha csak erejében s bátorságában bíznék, hanem okossággal. Hát mennyivel inkább kívánatik embernek ember ellen az okosság.

ZRINYI MIKLÓS

szavával választási küzdelembe indult, mely döntő győzelmet hozott a „nemzeti egység” legerősebb pártjának, a konzervatívoknak, és teljesen felőrölte a szocialista pártot, mely mandátumainak több, mint négyötöd részét elvesztette. Azóta is MacDonald nemzeti egységen alapuló kormánya van uralmon, melyet az országgyűlésen óriási többség támogat.

Franciaországban a válság nem érezhető annyira, mint Angliában vagy Amerikában. Azonban itt is volt néhány kormányválság az elmúlt esztendőben. A múlt év májusában voltak az országgyűlési választások, melyek a baloldaliak hoztak győzelmet. Erre a jobboldali Tardieu miniszterelnök, aki a nemzeti türelmetlenség és a németekkel szemben való bizalmatlanság politikáját hirdette, lemondott és átadta helyét Herriotnak, a radikálisok vezérének. Azóta Herriot a hadiadósságok kérdése miatt megbukott. Ma az ugyancsak radikális Daladier a miniszterelnök, akinek az országgyűlésben csak úgy van többsége, ha a szocialisták is rászavaznak. És mit látunk? Ahol nagy nemzeti, külpolitikai kérdésekről van szó, ott a radikális kormány erőteljes nemzeti politikát képvisel — a szocialisták támogatásával. Vannak kérdések, melyek tekintetében francia és francia között nincs különbség.

Olaszországról e rövid összefoglalás keretében nem lehet sok mondanivalónk. Míg más országban a politikai rendszerek állandóságát kikezdte a válság (Spanyolországban például éppen véres forradalom játszódott le, mely a királyt is elűzte), addig Olaszországban Mussolini erős és bölcs kormánya változatlan szilárdsággal állja meg a helyét. Gazdasági válság van ugyan Olaszországban is, mégis, ennek kormánya képes volt arra, hogy hatalmas közmunkákkal nagy tömegnek munkát adjon és nevezetes alkotásokat hozzon létre. A legfontosabb ezek közül Litoria, egy egészen új, virágzó város, melyet a fasiszta uralom egészségtelen, maláriás mocsárak helyén varázsolt elő.

Az európai politika változásai közül legfontosabb a német nemzeti szocialista forradalom, melynek hatásairól már több vonatkozásban beszélünk. A válság elhatalmasodása, a rettenetes munkanélküliség, s ezzel kapcsolatban a győztesek kíméletlen politikája miatti elkeseredés hatalmasan megnövelte a nemzeti szocialista vezér, Hitler Adolf táborát. Hitler kíméletlen nemzeti politikát hirdetett, könyörtelen leszámolást mindazokkal a tényezőkkel, melyeknek szerepük volt a háború óta kialakult politikai helyzetben: a szocialistákkal és a kommunistákkal. Hitler pártja választásról-választásra rohamosan növekedett. A szocialistáktól elfordult a munkásság, mert a munkanélküliségen nem tudtak segíteni. A kommunisták szerencsére nem érhetek el sikert, mert esztelenül romboló politikájuk a túlnyomó többség előtt gyűlöletessé vált. Így a katolikus középpárti Brüning kancellár bukása után nyilvánvalóvá vált, hogy igazán nagy tömegekre csak a nemzeti szocialista párt számíthat. Egy darabig próbálkoztak még egyes kormányok, melyek párt híján csak az adott hatalmi helyzetre támaszkodtak: Papen kancellár német nemzeti, Schleicher tábornok német nemzeti és katonai kormánya. Ez év januárjában a német nemzeti párt megelégedte ezeket a kísérleteket és elérkezettnek látta az időt, hogy Hitlerrel szövetségbe, a nép széles rétegeire támaszkodó kormányt alakítson. Így lőtt létre január 30-án a Hitler vezetése alatt álló nemzeti kormány, melynek legtöbb tagja akkor még a német nemzeti párt-hoz tartozott a Hugenberg személyében ez utóbbi párt magának tartotta meg a legfontosabb gazdasági minisz-

tériumokat. A március 6-iki választások azután többséget hoztak Hitler és Hugenberg szövetkezett pártjainak: a nemzeti szocialisták mandátumainak száma közel 300-ra szökött fel, úgy hogy ez a párt a kommunista mandátumok megsemmisítése után egymaga is hatalmas többségre tett szert a birodalmi gyűlésben. Hitler a birodalmi gyűléstől négy évi korlátlan hatalmat kért, hogy terveit megvalósíthassa. A birodalmi gyűlés megszavazta a kivételes hatalomról szóló törvényt és Hitler most a nép bizalmának birtokában láthat hozzá az állam átalakításához.

Eddigi lépéseit a tömegek rendkívüli lelkesedése kísérte. Fokról-fokra a nemzeti szocialista párt kebe került minden hatalom: a német nemzetiek háttérbe szorultak. Ez utóbbi párt hatalmas frontarcos szervezete, az Acélsisak, Hitlerhez csatlakozott. A kommunista párt feloszlását követte előbb a szocialista szakszervezeteknek nemzeti szocialista alapon való újjászervezése, azután a szociáldemokrata párt betiltása. Már csak egy polgári ellenzéki párt tanúsít némi ellenállást, a katolikus középpárt és testvérpártja, a bajor néppárt, de ezek ellen is megindult a horogkeresztes akció. Hitler célja az összes pártok megszüntetése a nemzeti szocialista párton kívül, mely ilyenformán egyedül fogja az egész államot, az egész német nemzetet képviselni.

Céljai nagyok és eddigi sikerei minden történelmi példát felülmúlnak. Egy nemzet történetében sem volt még kormány, mely ekkora tömegeknek ilyen hatalmas lelkesedése mellett tett volna szert korlátlan hatalomra. Ez a hatalmas siker rendkívül teljesítményekre is kötelez. Hitler kormánya rendkívüli belpolitikai sikerei mellett két területen küzd nehézségekkel: a külpolitika és gazdaságpolitika terén. Külpolitikai téren egyelőre kétségtelen Németország elszigeteltsége, a gazdaság terén pedig a kivétel csökkenése. Igaz, hogy másfelől a munkanélküliség száma lényegesen csökkent. Nagyobb hatalom még nem volt államférfi kezében, mint amekkorával Hitler rendelkezik. E hatalom birtokában minden államférfi elgondolását megvalósíthatja, mellyel a német nép súlyos helyzetén segíteni akar. A történelem aszerint fogja meghozni erről a páratlanul diadalmas vezérről végleges ítéletét, amint sikerülni fog neki az, aminek érdekében oly kíméletlenül leszámolt minden ellenfelével: Németország felvirágoztatása.

*

Hatalmas népek sorsának viharos tengerében kicsiny sziget a mi országunk. Kicsiny, és éppen ezért megérez minden hullámlökést, minden áramlatot. Nekünk azonban mindennél drágább ez a talpalatnyi föld: életünkkel és vérünkkel felelünk érte, hogy fennmaradjon, hogy virágzóbb, nagyobb, dúsabb legyen. E szemlélődést ezért azzal a forró kívánsággal fejezzük be: vajha mielőbb megérnénk egy olyan világot, melyben győzelmet arat a jog és igazság s benne feltámad az új, szabad és boldog Magyarország!

Szegény magyar nemzet, annyira jutott-e ügyed, hogy senki ne is kiáltson fel utolsó veszedelmeden? hogy senkinek ne keseredjék meg szíve romlásodon? hogy senki utolsó halállal való küzködéseden egy biztató szót ne mondjon? egyedül legyek-e én örüllőd, vigyázód, ki megjelentessen veszedelmedet? Nehéz ugyan az a hivatal nekem, de ha az Isten az hazámhoz való szeretetet reám tette, ime kiáltok, ime üvöltök: hallj meg engem, és magyar, ihon a veszedelem, ihon az emésztő tiis!

ZRINYI MIKLÓS

Kinek van szép írása?

Lapunk folyó évi 13. számában a fenti cím alatt pályázatot hirdettünk ama bajtársaink számára, akik csendőrségi szolgálati idejük alatt a szépírásban a legtöbb eredményt tudják felmutatni.

Pályázatunkra összesen 157 pályamunka érkezett be s természetes, hogy azon csak szépírású csendőrök vettek részt. Hogy ennyi jó írás közül a legjobbakat kiválaszthassuk, mindenekelőtt az elbírálás alapelveit kellett megállapítanunk.

Pályázatunk kiírása alkalmával is már kifejezésre jutott, hogy csak a csendőrségnél elért haladást kívánjuk jutalmazni. Kiestek tehát mindazok, akiknek próbacsendőri írásai (életleírás) szerint már a testületbe való belépésük alkalmával is többé-kevésbé jó írásuk volt, középiskolát végeztek, vagy a testületbe lépésük előtt irodai alkalmazásban állottak. Mert természetes ugyan, hogy e bajtársaink közül is sokpak szépült, tökéletesedett az írása a csendőrségi szolgálatban, mi azonban csak olyan írást méltányolhatunk, amely a pályázó csendőrségi szolgálati ideje alatt nemcsak haladást, de teljes megváltozást mutat az életleírásnak szépírási és helyesírási színvonalával szemben.

A további rostálás során ki kellett esniök azoknak a pályázóknak, akik a csendőrségnél, mint irodai segédmunkások működnek, mert igaz ugyan, hogy irodai szolgálatra elsősorban azokat vezénylik, akiknek írása a legjobb, de figyelembe kellett vennünk, hogy az irodai szolgálat a szép és helyes írás elsajátítására sokkal több és könnyebb alkalmat nyújt, mint a közbiztonsági szolgálat s hogy tehát az őrsbeli bajtársaink számára nagyon megnehezítettük, egyenlőtlené tettük volna a versenyt, ha azt kívántuk volna tőlük, hogy azokat is legyőzzék, akiknek nem a közbiztonsági szolgálat, hanem az írás a főfoglalkozásuk.

Az ezután fennmaradt pályamunkák elbírálásánál azt vettük irányadónak, hogy a jó írással szemben a következő követelményeket kell támasztani:

1. Legyen az írás szabályos. Legjobb természetesen, ha a betűk alakja és írásmódja megfelel a szépírási minta betűinek, de azért nem számítottuk hibának, ha az írás egyéni jellegzetességet mutat; minden körülmények között lényeges feltétel, hogy minden felesleges, sőt sokszor izléstelen cikornyázástól mentes és könnyen olvasható legyen.
2. A könnyű olvashatóság mellett lényeges feltétel továbbá az írás folyékonyága. Vannak, akik lassan, szinte minden betűt külön-külön rajzolgatva, szépen tudnak írni, de a rendes folyékony írásuk nem tetszetős, sőt egyenesen

olvashatatlan. A csendőrségi szolgálatban — és egyáltalán minden írásbeli munkánál — csak az tudja a szépírását értékesíteni, aki elég gyorsan is tud írni anélkül, hogy azért az írása rosszabbodnék. A folyóírás egyik leglényegesebb feltétele, hogy az író szóközben minél kevesebbszer emelje fel a tollát a papírról; legfolyékonyabban az ír, aki minden szót egyfolytában tud leírni, s az ékezeteket csak a szó leírása után teszi fel. Aki úgy szokja meg, hogy minden betűt vagy minden két-három betűt külön-külön ír le, annak sohasem lesz elég folyékony az írása.

A gyorsabb, folyékony írást azonban csak akkor szabad gyakorolnunk, amikor az iskolszerű, vonalas szépírást, az úgynevezett első osztályú írást már teljesen elsajátítottuk és amikor minden betű már biztosan „a kezünkben van.” Aki túlkorán kezdi meg a folyóírást, az egyszersmindkorra elronthatja az írását, az elrontott írást pedig később lehetetlen vagy legalább is nagyon nehéz megjavítani.

A szépírásról szólva fel kell hívunk még bajtársaink figyelmét az írógépre. Az írógép ma olyan tökéletessé fejlődött, hogy azt semmiféle irodai munkánál nem lehet nélkülözni. Eltekintve attól, hogy a sokkal lassúbb kézírással szemben lényegesebb időmegtakarítást jelent, tetszetős volta és könnyű olvashatósága is olyan előnyök, amelyeket semmiféle kézi ügyességgel nem lehet pótolni. Egészen természetesnek találjuk tehát, hogy az írógép az őrsökön is gyorsan elterjedt. Az írógép azonban csak olyan embernek való, aki kézzel már tökéletesen ír; a csendőrnek sem szabad tehát addig írógépen dolgoznia, amíg a kézírása nem kifogástalan. Ezt a szabályt nemcsak a szépírás, hanem — sőt, elsősorban — a helyesírás szempontjából is irányadónak kell venni, mert a csunya írást a gépirás elleplezi, de a helyesírási hibák gépirásban sokkal feltűnőbbek és nevelésesebbek, mint kézírásban.

3. Az írás akkor tetszetős, ha a betűk egyforma nagyságúak, testük, szárai és ékezeitei arányosak, a betűknek mind a felső s mind pedig az alsó szélei egy vonalban haladnak, nem görbén, hullámosan és véleli ha az írás minden részletében következetesen ugyanazt az összképet mutatja.

A fenti alapkövetelmények figyelembevételével a megmaradt pályázatokból kiválasztottuk azokat az írásokat, amelyek tetszetőséggük mellett folyékonyak és könnyen olvashatók, nyenyenkét ilyen írás közül pedig azokat, amelyek a pályázó próbacsendőri életleírásával szemben a legnagyobb haladást mutatják.

Az írásokat egyéni jellemző sajátágaik miatt nem lehet egyenkint pontos sorrendbe szedni. Eppen ezért a döntésnél az alább betűrendben következő hét pályázónak körülbelül egyenlő értékű írását helyeztük első sorba:

Enyedi András gyulavári őrsbeli csendőr

próbacsendőr korában így írt:

□ Szulejman török szultán 1566-ban nagy reggeli tört be hazánkban legelőször Szeged várt vette, ostrom alá a vár kapitánya Krump. Mihály Krump. a mint meghallotta hogy a török közelébe a várat állata fegyverrel is élelmiszerrel s a kapukat bezárva várta török támadást Szulejman 300. szeptember

Mai pályázata a következő:

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország királyságának és nyugalmának őre, az állam és a nemzet birtalmának letéteményese.

A csendőr legyen büszke nép hivatására, azt élteleiben, kitüntetések és mezejükben kenyérkeresetnek tekintse. Legyen büszke

Figyelemmel Enyedí csendőrnek aránylag rövid csendőrségi szolgálatára, előhaladását igen szépen kell minősítenünk.

Ferencz József gödöllői örsbeli őrmester

próbaírásán is meglátszik, hogy a csendőrséghez történt belépése előtt nem sok alkalma volt a tollforgatásra:

En Ferencz József születtem H. la. megye cseri községben 1801. évi július hó 7-én, odanál illetőleg nőtlen, nagyok, 6 elleni, osztályt megismerem beszélek is irak, meggyaral, foglalkozásom földműves, kint títus nem voltam, nagyanyam névvel, atyám Ferencz Dániely, anyám Károly Rozália, földművesek, dolri lakósi, beteg nem

annál meglepőbb a gyökeres változás, amelyet a pályázata mutat. Írása nem egészen szabályszerű ugyan, de tetszetős, egyenletes és jó benyomást kelt; egyéni jellegzetesége dacára könnyen olvasható:

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország királyságának és nyugalmának őre, az állam és a nemzet birtalmának letéteményese.

A csendőr legyen büszke nép hivatására, azt élteleiben, kitüntetések és mezejükben kenyérkeresetnek tekintse. Legyen büszke arra, hogy olyan tesztületnek legyen, amely csak erkölcsileg megvalósíthatóval fogja kebelébe

Illés Dániel vámosgyörki örsbeli őrmester

1926-ban mint próbacsendőrlő elővonalozás segítségével elég olvashatóan írt ugyan, írása azonban szemmel láthatóan lassú és kezdetleges volt:

A szolgálatot teljesítő csendőr fegyverének használatára mindenki ellen jogosítva van
1. a ki a csendőrt erőszakosan megsérti vagy őt támadással veszélyesen fenyegeti.
2. ha a tettenérvét gonosztervű vagy alapos gyanúval

Mai írása már az úgynevezett „kiírt” írás jellegzetességét viseli magán, jól olvasható álló írás.

A csendőr legyen bűnsze szép hivatalosra, azt életcél-
munka tekintetében és ne csupán kenyérkeresetnek tekintse.
Legyen bűnsze erős, hogy olyan tekintetnek legyen, amely soha
erkölcsileg megváltozhatatlanul fogadja a bűnsze és amely min-
denkor ottol megkülönböztethet bűnszeleiben és megkülönböztet-
ben részesül.

Orbán József ostffyasszonyai örsbeli törzsőrmester

próbairása szintén gyakorlatlan:

Orbán József, prób. csendőr 1902. év.	Nem.
Fehér megye, Helenre. község	—
Nőtlen, rom. kath.	őz. Orbán András, atyám.
G. Ellemi	Honföld. megye, Tatabánya. község. Gyepkerelő.

Az alábbi írást a fenti mellé helyezve, alig lehet elhinni, hogy mindkettőt ugyanaz a kéz írta. Pedig így van, mert Orbán törzsőrmesternek ez a mostani pályázata:

A csendőrt az államhatalom képviselője, a törvényes rend
és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugat-
mának őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A csendőr legyen bűnsze szép hivatalosra, azt életcél-
munkának és ne csupán kenyérkeresetnek tekintse. Legyen

Pásztor Béla hajdúdorogi örsbeli csendőr

a szépirás terén egészen figyelemreméltó haladást mutat. Próbacsendőr korában, az 1930 május 6-án kelt életrészéről
így írta meg:

Alulírott születtem 1910 év. November 16-án.
Rakabamázor. Szabolcs, m. válságon római
katholikus. Atyám neve Pásztor József, anyám leány
kori neve. Partixer Livia, foglalkozásunk földmű-
ves, negyven vagyunk testvérek harman vagyunk fiúk

Ma, vagyis mindössze három év múltán a következő tetszetős és gyakorlott írásával bebizonyítja, hogy a szépírás sem ördögös mesterség annak, aki komolyan lát neki. A rövid időt tekintve, Pásztor csendőr írását az elsőkhöz kellett sorolnunk, hiszen vannak öreg csendőrök, akik tíz év múlva sem írnak így:

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A csendőr legyen büszke szép hivatására, mert el-

Pintér István gúnyli örsbeli törzsőrmester

csak csendőrkorából való írást tudott felterjeszteni, de ezt is elfogadtuk, mert próbacsendőr korában csak gyengébben írhatott:

Zrínyi Klára I. Rákóczy Levente neje volt ennek halála után Thökölyvel kötött házasságot, de alig múlt el a fenyves lakoma Thökölynek harczába kellett menni hol el is fogták. Ekkor a hőlelkű asszony még két évig videlmezte a császáriak ellen Munkács várát. A vár elesete után

Ma már ilyen szépen ír Pintér törzsőrmester:

A csendőr legyen büszke szép hivatására, mert életében ne csupán kenyérkeresetnek tekintse. Legyen büszke arra, hogy olyan testületnek tagja, amely csak erkölcsileg megvalósítottakat fogadhat belébe s amely mindenkor által meghívónbörötetett tisztületben és megbízásban része-

A fenti írásán kívül az alábbi, más jellegű írását is beküldötte Pintér törzsőrmester. Ezt az írást csak kézügyességének bemutatására közöljük, de mint pályázatot nem vehettük figyelembe, mert tetszetős és jól olvasható ugyan, de rajzolva van, tehát nem fojékony és legfeljebb feliratok, rajzok stb. szövegírásához alkalmas:

Szeresse hivatását és testületét, amelynek életét szentelve, minden szavának és tetteinek célja az legyen, hogy esküvel fogadott kötelességének, hivatásának, becsületének, vilézől megjelölve, a csendőriség jó hírrel és tekintéllyel gyarapítsa, hogy minél saját magának, minél a testület összességének is minél jobban becsületét szerezzen.

Sarvajcz Antal szápári őrsbeli őrmester

próbacsendőri életleírása ez volt:

Atyám neve Sarvajcz Mihály. Anyám neve Baglyas Julianna laknak Wistling községben, foglalt községek földműves.
Atyám házában nevelkedtem Öllemi iskolát végzettem földművelésben foglaltkoston.

A fenti életleírának nehézkes és gyakorlatlan írásával szemben Sarvajcz őrmesternek mostani pályázata az alábbi írása nincs még teljesen „kiírva”, de ez nem hiba, mert a betűi egyébként folyékonyak és egyenletesek; a mintaszerű írást megközelítik.

Itt csendőr legyen büszke saját hivatására, azt életében neki, ki-
tüntetésnek és ne csupán kényörkérésnek tekintse. Legyen büsz-
ke arra, hogy olyan testületnek tagja, amely csak erkölcsileg
megkülönböztetett fogad kelébe s amely mindenekelőtt
megkülönböztetett tiszteltetés és megbecsülésben részesül.

Az itt felsoroltakén feül megmaradt 150 pályázat kö-
zül kiválasztottunk még harmincöt pályázót, akiknek írását
a legjobbak közé kell sorolni. E bajtársaink, kik szépírásu-
kkal a többi pályázó fölé emelkednek, a következők:

Agócs Vince őrm. (Eger), Bakos Mihály törm. (Vá-
mosgyörk), Bodó Sándor cs. (Pétervására), Csurgó Lőrinc
cs. (Dunaharaszti), Dóka Sándor őrm. (Gödöllő), Ferencz
Máté őrm. (Kapuvár), Fodó István törm. (Debrecen), Föld-
vári András th. (Tóváros), Füleki József alhadgy (Toponár),
Füzesi Lajos g. th. (Debrecen), Gál Pál törm. (Egerág),
Gersenyi György törm. (Debrecen), Halmos (Hájer) Mi-
hály törm. (Tápiószecső), Horváth Lajos III. őrm. (Bán-
hida), Horváth Mihály őrm. (Kónágószőlős), Kovács Sán-
dor II. őrm. (Gödöllő), Kozmér István törm. (Bia), Lőrinc
Pál törm. (Bia), Madaras Lajos törm. (Bélapátfalva),
Major Gáspár őrm. (Zsáka), Majoros Imre őrm. (Csömör),
Mészáros István törm. (Algyő), Molnár Antal törm. (Deb-
recen), Nacsá Béla cs. (Szarvas), Nagy György őrm. (Lo-
vasberény), Pálóczi Imre törm. (Nagyhortobágy), Pet-
róczy Mihály th. (Gönyű), Szabics Pál törm. (Csemő),
Szabó Gyula III. őrm. (Mátészalka), Szabó József II. th.
(Cece), Szombath László törm. (Székesfehérvár), Szuromi
Demeter törm. (Bájj), Török János II. cs. (Cserhátsurány),
Varga Károly I. törm. (Kállósemjén), Vida Antal törm.
(Berettyóújfalva)

Azoknak a pályázata, akiket itt névleg fel nem sorol-
tunk, a széplírás mértékét nem ütötte meg.

Miután az első hét pályázónál a jutalomdíjra való érde-
mességet nem lehetett eldönteni, azt közöttük kisorsoltuk.
A díjat Orbán József ostffyasszonyfai őrsbeli tőrzs-
őrmester nyerte meg, kinek azt egyidejűen elküldöttük.

A pályázatokkal beküldött életleírásokat és egyéb
próbaírásokat az illetékes őröknek, illetve a pályázóknak
visszaküldöttük.

Még nem járlok le a következő pályázataink!

Minősítési pályázat. Határidő: szeptember 15. Fel-
tételek a 16. szám 524. oldalán.

Fényképpályázat. Határidő: szeptember 30. Feltéte-
lek a 13. szám 414. oldalán.

Rajzpályázat. Határidő: október 1. Feltételek mai
számunk 560. oldalán.

Biztosítási családi esetek leírása. Határidő: novem-
ber 1. Feltételek a 16. szám 513. oldalán.

Boldog Isten, hiszen nagy vilítás ez; s mi vagyunk-e
a magyarok? mi magyarok? De bár azoknak ne mondjuk
magunkat. Ha Váradot vissza nem vesszük, ha Erdélt el-
vesztjük, ne is hadakozzunk bár azután, hanem avagy
mosi, avagy sohasem; fussunk az országból ha eztet restel-
jük. Ugy hallom Braziliában elég pusztaság van; kérjünk
sponyort királytól egy tartományt, csináljunk egy
coloniát, legyünk polgárrá. De ha ki bizik Istenében, sze-
retli hazáját, legyen egy csepp magyar vér benne, kiáltson
fel az égből Istenhez, énekelje velem ez Debora énekét:
„Kik Izraelből önként ajánljátok fel lelketeket a veszélynek,
aldjátok az Urat; uj háborút kíván az Ur, s az ellenség
kapuit maga döntötte le. Szereti szívem Izrael vezetőit, kik
jószerintől szenteltek magukat a válságra. Aldjátok
az Urat. Amen. Amen. Amen.”

A legveszélyesebb légiflotta.

Az elmúlt napokban sokat olvashattunk Italo Balbo dicsősége légiflottájának, az úgynevezett azurflottának világméretű repüléséről. Az olasz repülő bámulatramélto teljesítménye joggal vívta ki a világ csodálatát és elismerését, de felhívta a világ figyelmét az úgynevezett légi veszedelemre is, amivé ma már a modern technika a repülést katonai vonatkozásban fejlesztette.

De ezek a félelmetes gépmadarak csak háborúban jelentenek veszedelmet, a háború pedig, mint a dolgok végső, kényszerű megoldása, nem tartozik a sűrűn megisméltülő csapások közé. Legalábbis erre irányul az emberiség törekvése. Azért én nem foglalkozom a félelmetes repülőhadcseregek veszedelmével — nem is értek hozzá —, hanem egy másik légiflottával, amelynek egyedei nem dobnak bombát, mégis nagyobb és állandóbb veszedelmet jelentenek az emberiségre, akár a legtökéletesebb bombavető repülőraj. Ez a veszedelmes repülő: a légy.

Egy közleményt olvastam a minap az újságokban. Az volt benne, hogy: „Az Országos Közegészségügyi Egyesület elhatározta, hogy a légyveszedelem elleni propagandát széles alapokra helyezi. Az egyesület vezetősége a legkiválóbb szakutódok és pedagógusok bevonásával értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a légyveszedelemnek a legszélesebb keretekben való propagálása érdekében egy plakátot készítenek. A plakátokat az iskolás ifjúság, valamint a légyveszedelem kérdésében tájékozatlan lakosság érdekében adják ki elsősorban. A légy-plakát egyszerű és tanulságos módon nyújt felvilágosítást mindenki számára azokról a veszedelmekről, amelyeket a legyek okoznak. Megmagyarázza, hogy a légy igen sok betegség, a has-tífusz, vérhas, kolera, tuberkulózis terjesztésében nagy szerepet játszik. Megmagyarázza a légy ellen való védekezés módzatait és felvilágosítást nyújt a legyek pusztításának módozatairól is.”

A közleményben említett plakát valószínűleg csak később fog megjelenni. Amikor azonban a közleményt olvastam, arra gondoltam, hogy talán nem volna egészen haszon nélkül való fáradság, ha erre a veszedelemre a csendőrök figyelmét külön is felhívnam a Csendőrségi Lapokban, amelyet mindig elolvasok. Igaz, hogy most már kifelé megyünk a nyárból, amivel a légyveszedelem is csökken, de hát ezek a tudnivalók nem egy nyárra szólnak s úgy gondolom, a Csendőrségi Lapokkal együtt évekig megmaradnak.

A légy veszedelmességének leglényegesebb oka az, hogy piszokban él, elsősorban ott érzi jól magát és esküdt ellensége minden tisztaságnak. Istállókban, szemét- és trágyadombokon, pöcegödörökben, vágóhidakon, fűszer- és élelmiszerüzletekben, mészárszékekben él a legyek nagy tömege.

Egy kórházi orvosnak egyszer érdekes gondolata támadt. Befőttes üvegbe lisztet és cukrot szórt. Kis idő múlva már telve volt az üveg legyekkel. Összerázta, majd kiöntötte a sok legyet, a maradék cukroslisztet pedig eltakarította. Egy óra múlva a legtávolabbi betegpavillonokban is találtak ilyen lisztes legyeket, a legtöbbet azonban a betegek ürülékén és a köpöcsészékben. (A köpet és az ürülék terjeszti legjobban a ragályos betegségeket!) Később ugyanilyen legyeket találtak az orvosok ebédlőjében, ahol a sötétre festett fal telve volt fehér pontocskákkal, jelezve a legyek lisztes lábnyomait.

Gondolkozunk most már csak egy kicsit. Így száll a légy tehát a trágyadombról a gyümölcsre, amit meg-

esünk, az illemhelyről, dögről a tányérunkban levő sültre, s a szemétdombról a frissen fejt tejbe. Elszáll a kockacukorra, amit a kávénkba teszünk, a konyhában levő lábasra, amiben a gazdasszony az ebédet főzi, az udvaron levő köcsögre és az alvó csecsemő szájacskájára. Így hordja széjjel a legkülönbözőbb helyek minden piszkát, szemetét, bacillusát és betegségét a testünkre, ételmeinkre, edényeinkre és minden más dolgunkra, amit egyébként tisztának gondolunk.

Sokszor megfigyelhetjük, hogyan dörszölgeti a légy a lábait egymáshoz. Miért teszi ezt? Játszik talán unalomban? Nem, ez a dörszölgetés igen fontos, mondhatnám életszükséglet a számára. A légy teste ugyanis tele van apró szőröcskéekkel. Ezeneteg szőröcskére sok minden s mivel főleg piszokban mászkál, elsősorban bacillus reáragad. A légy testét ez a reáragadt sok piszok zavarja, nehezzé teszi, nem tud repülni. Pedig a légy aránylag erős állat, a saját súlyának egynegyedét képes állandóan magán cipelni.

Mint a kirázott portörőlőből a por, úgy repül szerte szét minden tisztálkodási művelet alkalmával a légyről is a temérdek bacillus. Tudjuk, hogy a bacillusok zselatinban érzik magukat legjobban, abban is szokták kitenyészteni. Nos, ha egy légy csak két-három másodpercig mászkál egy zselatinlemezén, nyomában máris hihetetlen mennyiségű baktériumtelepet hagy vissza. Persze tisztálkodása során a bacillusoknak csak igen kis része esik le róla, marad azért rajta is bőségesen. Ha folyadékba esik, a legkülönbözőbb baktériumok hihetetlen tömegét mossa le a testéről. Ilyenkor, vagy bármiféle táplálék felvétele után igen nagymennyiségű légy piszok kiválasztódását lehet észlelni, mert hihetetlenül gyorsan emésztenek. Ennek a náluk gyakori folyamatnak eredményét fekete pontok alakjában mindig meg lehet találni a felületen, amelyen mászkálnak.

Dr. Günther József Szabadka tisztifőorvosa évek során át kereste az okát annak a sajátságos tünetnek, hogy Magyarországon — de Európa más államaiban is — augusztus—november hónapokban rendszeresen megjelenik a has-tífusz. A köztudat azt tartja, hogy tífusz olyan helyeken szokott fellépni, ahol nagy felületű nyitott szennyvíz van, ahol rossz a csatornázás, vagy ahol a helytelen építkezés következtében a trágyaé vagy más tisztátalanság befolyik a kútba. Szabadka főorvosa azonban azt tapasztalta, hogy olyan vidékekről, ahol se csatorna, se vízvezeték nincsen, sikerült a has-tífuszt kiszorítani, míg rosszul csatornázott városokban szinte megállíthatatlanul terjedt a veszedelmes betegség. Legfontosabb megfigyelése azonban az volt, hogy olyan vidéken, ahol sok a légy, a megbetegedések száma aránytalanul magasabb volt, mint ott, ahol a legyek száma kevesebb volt.

Miért van éppen trágyadombok vagy illemhelyek közelében a legtöbb légy? Azért, mert a légy a petéit legszívesebben trágyába rakja. A friss, meleg, gőzölgő lótrágyába — ezt szereti legjobban — rakott petéből 9 nap alatt légy lesz, amely rövidesen maga is petéket rak. Jó trágyába kerül legyek meleg időben hihetetlen gyorsasággal szaporodnak. Egy légy, ha meg nem zavarják, 120—150 petét rak egyszerre s ezt 3—5 ízben megismételheti. Ha feltesszük, hogy minden pete jó körülmények közé ke-

Amennyire kívánja a jól begyakorolt katona a csatát, a tanulatlan épügy irtózik tőle. Végre tudni kell, hogy a hareban gyakorlat többet ér az erőnél; mert ha a tudományt elveszszük a seregtől, a földműves nem különbözik a katonától.

rül és légygé fejlődik, két és fél hónap alatt egyetlenegy légyből több, mint ötbillió légy lesz.

Régi panasz, hogy hazánk egyes vidékeiről nem sikerül teljesen kiirtani a vörhenyt. A vörheny (skarlát) a hámlás időszakában a legfertőzőbb. A legyek ellepik a beteget és a betegről lehámlott bőrrészeket az ágyon és a földön. Ki tudja ellenőrizni ezeknek a legyeknek az útját, hova repülnek el a vörhenyes bőrdarabkákról? Csoda-e, ha az ilyen fertőzést olyanoknak a megbetegedése követi, akik közelében sem jártak a betegnek?

De nemcsak a felnőttekre jelent veszedelmet a légy, hanem még nagyobbat a gyermekekre s főképpen a csecsemőkre. A légy nagyon szereti a tejet, szívesen fürdik is benne. Sűrű sorokban hejjezkedik el a fedetlen tejeslábas szélén s belemeríti csápjait. Ez a tej azonban a csecsemő tápláléka lesz; nem erőt, egészséget, hanem elképzelhetetlen mennyiségű bacillust, betegsége-sírat kebelez be azzal, aminek a gyenge szervezet nem tud úgy ellentállani, mint egy felnőttnek már megerősödött szervezete. Ennek tulajdonítható, hogy a csecsemők igen veszélyes betegsége, az úgynevezett hányászekelés kizárólag a nyári hónapokban fejlődik járvánnyá és hogy annak leginkább olyan csecsemő esik áldozatul, akít mesterségesen táplálnak.

Népünk legnagyobb részét a tüdőgümőkör (tüdőbaj, heptika) viszi korai sírba. Ennek a betegségnek a bacillus főleg köhögés és köpés által terjed. A tüdőbetegek köpeteit is ellepik a legyek és szerteviszik mindenfelé, ahol csak megjelennek. Vizsgálat alkalmával egyetlen légynek a szőrözeten harmincféle betegségeknek a bacillusát találta, vérhast, torokgyíkot, himlőt és lépfenét okozókat is.

A légy bünlajstroma tehát éppen elég nagy ahhoz, hogy irtásának a legnagyobb figyelmet szenteljünk.

A légy irtása szempontjából négy dolgot kell megjegyeznünk:

1. Ha nem adunk a legyeknek enni, éhenpusztulnak, vagy elmennek oda, hol élelmet találhatnak.
  2. Ha kintől nem engedünk be legyet, a szobában levőket pedig kipusztítjuk, vagy kikergetjük, nem zavarhatnak bennünket.
  3. Ha lárvákat elpusztítjuk, nem szaporodhatnak tovább.
  4. Ha a légy állati vagy növényi ellenségeinek irtó munkáját elősegítjük, magunknak használunk vele.
- A fedetlen élelmiszer, eltett ételmaradék stb. mind táplálékot nyújt a legyeknek. Minden élelmiszert tehát fedővel, üvegburával, hártypapírral, tüllel le kell takarni, szétszórt morzsát sehol — a padlón sem — szabad meg-tűnni.

Ajánlatos az ablakokra tüllt, szunyoghálót szegezni, mert így éjjel-nappal nyitva lehetnek s a légy mégsem tud bejönni. Természetes azonban, hogy a reggeli takarítás alkalmával a szobába esetleg mégis betolakodott legyeket kendővel ki kell kergetni.

A légy pusztítására igen alkalmasak és olcsók a légyfogóüvegek, amelyek aljába legjobb egy kis cukros sörte önteni. Igen jó légyirtószert ismertet az örsökön is meg-levő *Vasárnapi Könyv* 1933. évi 25. számának „Hasznos tudnivalók” rovata.

De nemcsak a lakásban, hanem lakásunk környékén is mindent meg kell tennünk a légy irtására. Elsősorban a trágyadombot kell fertőtleníteni. Némely vidéken azzal kísérleteztek, hogy a trágyadombot petróleummal vagy kórmésszel leöntötték. A petróleum vékony réteget képez a trágyadomb felületén, nem engedi át a levegőt s így az abban levő álcák megfulladnak. A petróleumot és a klór-meszet erősen hígított állapotban használják, hogy a trá-

gyázaskor való ártalmasságát csökkentsek. A fertőtlenítő-szer egyébként a trágyából egy-két hónap alatt vagy el-párolog, vagy új vegyületekké átalakulva, egyesül a talaj alkatrészeivel s így lekötve már nem árt a növényeknek.

Legjobb a tyúkokat a trágyadomb közelébe engedni, mert ezek alaposan kiszedegetik az álcákat s még jól is laknak velük.

Meg kell emlékeznem végül a legyek természetes ellenségeiről: a madarokról. A legjobb légypusztító a fecske, de a háziszárnyasok, a gyíkok, békák, pókok, darazsak mind ellenségei a légynek. Főképpen ennek köszönhetjük, hogy a légy mégsem tud annyira elszaporodni, mintha mindenütt zavartalanul tenyészhetne. A növények közül legnagyobb ellensége a légynek egy gombafajta. Bizonyára mindenki látott már, főleg ablaktáblákon kimúlt, fehér penésszel bevont legyeket. Dagadt potrohuk van, melynek szelvényei között fehér gyűrűk láthatók. Az ilyen legyek gombabetegségben pusztultak el. A legtöbb légy így múlik ki ősszel. Télen csak rosszul szellőzött, nem egészen tiszta helyiségekben marad meg a légy, egyébként mindenütt elpusztul.

A csendőrlaktanyák híresek mintaszerű tisztaságuk-ról. De bármilyen tiszta legyen is egy laktanya vagy annak akármelyik szobája, nem sok haszna van a tisztasá-gnak, de rossz benyomást is tesz, ha legyek hemzsegnének benne. Ne tőrjünk meg tehát a legyet sehol a laktanyában, de nemcsak a lakószobákban, hanem a konyhában sem. Sok betegség veszedelmét háríthatjuk el ezzel a magunk és családtagjaink feje felől.

Udvardy Sári okl. tanítónő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Beküldte: Németh István XV. tiszthelyettes, Mesztegnyő.

A mesztegnyői örskörletben levő bérgazdaság főinté-zője 1931 november 20-án Németh István XV. tiszthe-lyettes örsparancsnoknak feljelentést tett, hogy a hó fo-lyamán két hét leforgása alatt két darab juhot ismeretlen tettes ellopott. A főintéző közölte az örsparancsnokkal, hogy a lopásokról rajta és a juhászoknál kívül senki sem tud. Kérte a nyomozás bevezetését és arra mindjárt tám-pontot is nyújtott, amennyiben a lopást, véleménye sze-rint, a kb. 4 km távolságban lakó cigányok követték el, kiknél a lopások idejében lakodalom volt. A cigányok gyakran eljárnak a gazdaságba kéregetni s így elég al-kalmuk lehetett a helyszín kikémlelésére.

Németh tiszthelyettes elsősorban azt a kérdést ve-tette fel, hogy nem történhetett-e a juhok számbavétele körül hiba. A főintéző erre kijelentette, hogy tévedés ki van zárva, mert a juhállományról állandóan könyvet ve-zetnek, ő a legszigorúbb ellenőrzést gyakorolja, a juhokat személyesen is megolvasta. Tavasszal 255 darab juha volt

a gazdaságnak, ebből, a könyv tanúsága szerint, 21 darab részben elhullott, részben levágták úgy, hogy jelenleg 234 darabnak kellene lennie. Ezzel szemben a juhok ismételt számbavétele csupán 232 darabot eredményezett. A juhász már hét éve szolgálja az uradalmat, teljesen megbízható ember, kizártnak tartja, hogy a juhok az ő révén tüntek volna el.

Németh tiszthelyettes Tóth Imre II. csendőrrel szolgálatba vezényelte magát és a nyomozást a juhász kikérdezésével kezdte, ki a tettesre semilyen támpontot nem tudott nyújtani. Németh tiszthelyettes a juhással együtt háromszor is megszámlálta a juhokat. Csak 232 darab volt. Ezután a járőr a juhokban és környékén helyszíni szemlét tartott. A juhakol ajtaja rozoga zárral zárható volt, azt a juhász minden este bezárta. A kisméretű, meglehetősen rozoga állapotban levő ablakok 260 cm magasságban voltak a talaj felett. Az ablakok egyike be volt nyomva, az üvegcserepeket a járőr az akol talaját borító trágyában találta meg. Az ablak alatt levő falrészben úgy kívülről, mint belülről kivehetőek voltak a be- és kimászás nyomai. Ezek a belső falon jól kivehető karcolásokban nyilvánultak. A külső falon ezenkívül juhtrágyanyomokat is fel lehetett fedezni, ami a kimászás ténye mellett szólt. Az akol külső falához száraz tengeriszár volt odatámasztva. A tengeriszáron törés vagy széjjelszórás nyomai nem látszottak.

A helyszíni szemle alkalmával nyert adatokból Németh tiszthelyettes a következő következtetéseket vonta le:

1. Ha a tettes az akolba a zárt ajtó miatt az ablakon mászott volna is be, kizártnak tartotta, hogy a 260 cm magasan levő kicsi ablakon vitte volna ki a juhot, mikor az ajtó belülről könnyen kinyitható és azon könnyűszerrel kimehetett.

2. A magasan levő ablaknál a juhász — beismerése szerint — nem talált semmi olyan tárgyat, létrát stb., melyet a ki- és bemászásnál a tettes felhasználhatott volna.

3. Az akol mellé támasztott tengeriszár kimászás esetén nem maradhatott sértetlenül.

4. Ha a tengeriszár sértetlen volt, akkor a tettesnek úgy kellett volna leugrani az ablakból, ez esetben azonban a külső falon nem létesülhettek volna a kimászásra mutató juhtrágyanyomok.

5. Ezek a nyomok akkor sem jöhettek létre, ha a tettes az ajtón vitte volna ki a juhokat és eltávozása után az ajtót hamis kulccsal csukta volna be.

Ezekből az ellentétekből Németh tiszthelyettes azt a következtetést vonta le, hogy az ablakon való behatolás nem történt meg, vagyis a helyszín csupán félrevezetési céllal van ilyenképpen beállítva. Ezt a meggyőződését érvei kifejtése mellett közölte is a juhással, ki állítása mellett ennek dacára is kitarzott. A betörés színlelése csak a juhász érdekében állhatott és azt csakis ő eszközölhette. Mi oka lehetett erre? Vagy ő lopta el a juhot, vagy elkóborolt a juh és a juhász a betörés színlelésével akart az anyagi felelősség alól kibújni. Volt még egy harmadik lehetőség is, hogy mégis csak a számadás körül van a hiba. Németh tiszthelyettes először ezt a harmadik lehetőséget vette vizsgálat alá és ezért megkérdezte a juhászt, hogy mi történik a levágott, vagy elhullott juhok bőrével. A juhász előadta, hogy a bőroket az akol padlásán megszáritják, azután leviszik Mesztegyőre, az uradalmi raktárba. Arra nem emlékszik, hogy hányat küldtek be a raktárba, de az akol padlásán jelenleg 19 darab szárad. Németh tiszthelyettes felment a juhással az akol padlására, de ott nem 19, hanem 21 juhbőrt talált. A ju-

hász nagyon csodálkozott és nem tudta elképzelni, hogy miképpen tévedhetett. A magtárban a járőr két darab juhbőrt talált úgy, hogy a juhbőrök és a meglevő juhok számának egybevetéséből kitűnt, hogy hiány nincs, tehát lopás nem történhetett. Most már a juhász is beismerte, hogy a betörést ő színlelte, mert tévedése folytán azt hitte, hogy két juha hiányzik, ezekkel pedig valamilyen módon a főintézőnek el kellett számolni.

A nyomozásnál elsősorban azt kell tisztázni, hogy egyáltalában követte-e el bűncselekményt és ha igen, milyen. Ennek megállapítását sokszor megnehezíti a helyszínen megtévesztési céllal való beállítása. A helyszín mesterséges beállításának azonban mindig vannak gyenge pontjai, hibái, úgyhogy a jó megfigyelőképességgel bíró és a helyszíni adatokat bíráló szemmel néző csendőr rájön a mutatkozó ellentétekre és így a félrevezetési szándékot könnyen felismerheti.

II.

Beküldte: Szita Gyula tiszthelyettes, Szombathely.

1906 szeptember havában egy napon a turdossini (Árva megye) őrsről Kovács Géza csendőr és Szita Gyula próbacsendőr rendes szolgálatba indultak. Az őrzőharmadik tereptárgya Podbély község volt. Midőn a járőr a községet 10 óra tájban mintegy 200 méterre megközelítette, a temető hullaházánál népcsoportosulást látott. A járőr közeledtére a tömegből kivált a podbélyi bíró és jelentette, hogy aznap 7 óra tájban nyitrai megyei fuvarosok a községtől 3 km távolságban, az országút mentén elterülő réten meztelen férfihullát találtak. A bíró a hullát a községi hullaházba szállíttatta. A járőr megtekintette a hullát és a rajta levő sérülésekből megállapította, hogy bűncselekmény forog fenn. A halott 40—50 év körüli, hosszúsakállú zsidó volt. Ezután a járőr a hullát a hullaház helyére ment és ott helyszíni szemlét tartott. A hullát a kikérdezett tanuk szerint az országúttól 15 lépésnyire feküdt a réten. Valószínűtlennek látszott, hogy a bűncselekményt ezen a helyen követték volna el, mert a rét annyira ingoványos volt, hogy abba a rajta járó térdig is belesüppedt. A járőr ezért a helyszíni szemlét a távolabbi környékre is kiterjesztve, behatolt az 50 lépésnyi távolságra fekvő erdőbe, hol szétszórt ruhadarabokat, hébernyelvű könyveket és írásokat talált. Valószínűnek látszott, hogy a bűncselekményt azon a helyen követték el, csupán az volt érthetetlen, hogy a tettes miért vitte ki a hullát a sűrű erdőből, ahol jól el volt rejtve, a nyílt rétre?

Az elkövetés színhelye közelében az erdő talaja le volt taposva, ezenkívül több táborláz nyoma is látszott, ami a járőrt arra a feltevésre készítette, hogy a bűncselekményt cigányok követték el. A járőrvezető az esetet táviratilag bejelentette az előírt helyekre. Déli 12 órakor megérkezett Viola őrmester őrsparancsnok, ki szintén helyszíni szemlét tartott, de újabb eredményre ő sem jutott. A járőrnek a cigányokra vonatkozó gyanuját ő is osztotta, ezért a nyomozást ilyen irányban vezette be és körülbelül 20 cigányt őrizetbe vett. A helyszínre kiszállt vizsgálóbírónak szintén az volt a meggyőződése, hogy a gyilkosságot cigányok követték el, így a nyomozás ebben az egy irányban folyt tovább, de eredményre nem vezetett, mert a cigányok tagadtak és ellenük bizonyítékokat beszerezni nem sikerült.

A nyomozás hatodik napján Viola őrmester a járőrt kiküldte a helyszínre, hogy azt újból kutassa át, hátha valami eddig kikerülte a figyelmüket. A járőr alapos szemle alá vonta úgy az elkövetési, mint a feltalálási helyet, de semmit sem talált, ezért a szemlét most már az

erdő belsejére is kiterjesztette. Az elkövetés színhelyétől 300 méterre az erdő mélyén sűrű bokor alá rejtve egy teljesen rongyos férfikabátot talált, melyet magával vitt Podbélyra. Az őrsparancsnok alaposan megvizsgálta a kabátot, de azon nem talált semmi támpontot, majd fogta és felmutatta azt a még mindig őrizetben levő cigányoknak. Az egyik cigányleány felkiáltott, hogy ő ismeri a kabátot. A kérdésekre elmondta, hogy a kabát Brezina József* mokragyi illetőségű mézáróselegényé, mivel 5—6 hónapig vadházasságban élt. Brezinát ezelőtt négy héttel elhagyta, mert az már annyira le volt rongyolódva, hogy nem mert emberek közé menni.

Viola őrmester Szita próbacsendőrt maga mellé véve, azonnal Mokragyra ment, hol Brezinát szülei házábanál fel is találta. Brezina tagadta a bűncselekmény elkövetését, de csak addig, amíg a megtartott házkutatás során a járőr az áldozat ruháit és egyéb ingóságait elő nem kerítette. Ezeket látva, a gyilkosság elkövetését beismerte, mire a járőr elfogta és Podbélyba kísérte, hol Brezina az elkövetés módját a helyszínen bemutatta. A bűncselekmény részleteire vonatkozólag Brezina előadta, hogy áldozatával reggel találkozott az erdő szélén. Beszélgetés közben a zsidó elmondotta, hogy estefelé ugyanerre jön vissza. Ekkor érelődött meg benne az a gondolat, hogy a zsidót este meglesi és megöli, hogy ruhái birtokába jusson. Anynyira le volt rongyolódva, hogy ilyen állapotban szégyent szüleihez hazamenni, ezért elhatározta, hogy ha kell, gyilkosság árán is ruhát szerez magának. Este a zsidót megleszte az erdőszélen és egy karóval nyakszirten ütötte. A zsidó eszméletlenül összeesett, mire becipelte az erdőbe s ott végzett vele. Ezután levetkőztette, elvette a zsebóráját és néhány korona készpénzt. A mezelen holttestet otthagyva, beljebb ment az erdőbe, saját rongyos kabátját levette és elrejtette a bokrok alá, áldozata ruháit pedig magára öltötte és hazament szüleihez. Otthon nem volt nyugta, harmadnapra visszatért a helyszínre. A holttestet ugyanazon a helyen találta. Nem bírta már tovább a bizonytalanságot, ezért a hullát kicipelte a rétre, hogy ott az országúton járó-kelek megtalálják.

*

Csak az alaposan megtartott és a távolabbi helyszínre is kiterjesztett helyszíni szemle hoz eredményt. A kabátot már az első helyszíni szemle alkalmával meg lehetett és meg kellett volna találni. Még egy érdekes lélektani jelenségre mutatunk rá. Régi tapasztalat az, hogy a gyilkost sokszor visszatéríti valami ismeretlen erő az áldozatához. Ez ennél az esetben is megtörtént. Itt ezenfelül a gyilkos még valamit cselekedett, ami a tapasztalatokkal ellenkezik. A gyilkos áldozatát rendszerint igyekszik jól elrejtetni, hogy a cselekményét lehetőleg minél később fedezzék fel. Brezina ezzel szemben az aránylag jól elrejtett hullát kicipelte a jól belátható rétre, ahol azt meg kellett találni, mert a bűntudat szülte nyugtalanságot és bizonytalanságot már nem tudta elviselni.

III.

Beküldte: Füleki József alhadnagy, Toponár.

1918 szeptember hó egyik napján 24 órakor a feketehalmi őrsön megjelent egy vagyonos gazda és az őrs segítségét kérte orosz hadifoglyok rablótámadása ellen. A gazda előadta, hogy 23 óra tájban körülbelül 15 orosz hadifogoly megjelent az udvarán és bebocsátását követelte, majd — mivel ő azt megtagadta — kőzúrtapottak a házra. Több kő fején találta úgy, hogy összerogyott. Felesége és leánya magához térítették, majd a hátsó ablakon keresztül mindhárman elmenekültek. Füleki alhadnagy, akkori őrsparancsnok a honn levő négy

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

szolgálatba vezényelve, a helyben állomásozó vonatcsapatától is nyolc fő segítséget kért. A 12 főt három járőrre osztva, három oldalról közelítették meg a kérdéses tanyát. Midőn az első járőr, melyet az őrsparancsnok személyesen vezetett, a tanya elé ért, ott mindent felforgatva és kifosztva talált, de az oroszok már eltávoztak onnan. Ugyanekkor a másik járőr felől lövés hallatszott. Az őrsparancsnok járőrével a lövés irányába sietett. A másik járőrt egy Atyim György nevű gazda udvarán találta. A járőr-vezető jelentette, hogy a tanya megközelítésekor láták, hogy az oroszok a tanya udvarán éppen a zsákmányon osztozkodnak. Midőn a csendőröket megpillantották, szíjjelfutottak. Egyikük után eredménytelen lövést tett. Elfogni nem sikerült egyet sem. Az elrabolt ingóságokat az oroszok menekülésükkor otthagyták az udvaron.

Kilenc embert Füleki alhadnagy a rablók üldözésére küldött, egy embert megtartott maga mellett, egyet pedig lóra ültetve, a szakaszparancsnoksághoz indította útba és attól az oroszok kézrekerítése érdekében razzia elrendelését kérte. Ezután járőrtársával bezörgetett Atyimék lakásába, hoi csak az asszony volt otthon. Az asszony csak érélyes felszólítás után nyitott ajtót. Füleki alhadnagyak ez gyanusnak tűnt fel. Már az a tény is felkeltette gyanuját, hogy a rabló oroszok az elrabolt holmit egyesesen ideszállították a tanyaudvarra és itt osztozkodtak, de ebben a tanyában nem tettek kárt. A járőr átkutatta a házat, de semmi gyanusát nem talált. Füleki alhadnagy ezután az asszony kikérdezéséhez fogott, ki azt állította, hogy semmiről sem tud, csak a lövés zajára ébredt fel. Ez nyilvánvalóan hazugság volt. Nem lehetett elképzelni, hogy valaki ne ébredjen fel akkor, midőn az udvarán 10—15 rabló osztozik a zsákmányon. A járőrtárs: Lukács Mihály alőrmester a kikérdezés alatt fűrkészöleg tekintgetett szíjjel a szobában. Eközben feltűnt neki, hogy egy hosszabb és egy rövidebb padlódeszka az asztal alá nyúlik, a padlózat többi része ezzel szemben szabályos, egyforma deszkából állott. Midőn közelebről szemügyre vette a kérdéses deszkákat, azt látta, hogy azok végeiről hiányzik a szegelés. Szuronyával megpiszkálta a deszkát, az engedett, mire a deszkákat felemelte. A járőr tagjai ekkor meglepetve látták, hogy a deszkák alatt egy méter mély és felnőtt ember hosszúságú, körülbelül 70—75 cm széles üreg van. Az üregben pokróccal letakarva egy ember feküdt. A takarót lerántották, alóla egy orosz hadifogoly került elő, ki kegyelemért esedezett. A járőr elfogta és megbilincselte. Az orosz előadta, hogy mint hadifogoly-szökevény már másfél év óta lakik Atyimnénál, mivel szerelmi viszonyt folytat. Atyim a harctéren volt. Ha idegenek közeledtek a házhoz, Atyimné mindig az üregbe rejtette, ezért sohasem tudták elfogni, pedig csendőrök is elég gyakran megfordultak a házban. A rablásban való részvételét beismerte, társai a fűzesekben bujkáló orosz hadifogoly-szökevények voltak. Atyimné szerinte nem tudott a rablásról.

A razzia során elfogták a többi oroszokat is. A rabló oroszok felett Nagyszébenben haditörvényszék ítélkezett.

A házkutatás főkelléke a jó megfigyelőképesség és az alaposág. Különös figyelmet kell fordítani mindenre, ami szokatlan vagy rendellenes. Ha ilyesmi feltűnik, gondosan meg kell győződni azokról. Ezzel az eljárással a kutató legtöbb esetben túl tud járni az elrejtő eszén. Milyen csekélységen múltott ennél az esetben is a siker. Lukács Mihály alőrmester első megfigyelése csak arra szorítkozott, hogy két deszka nem olyan hosszú, mint a többi. Szeme megakadt ezen a rendellenességen, mert jó megfigyelő volt. A megfigyelésének kiaknázását viszont alaposágának köszönhetette.

Tiszteletadás a Ludovika Akadémián. A hagyományos Szent István-napi ünnepséget, melyen az új hadnagyokat szokták avatni, az idén is fényes keretek között tartotta meg a Ludovika Akadémia parancsnoksága. Az ünnepség reggel 7 órakor kezdődött a diszteremben, hol kihirdették a hadnagyi kinevezéseket, kiosztották a Ludovika Akadémia okleveleit és a iudovikás gyűrűket. Fél 9 órakor hálaadó istentisztelet volt, melyen a felekezettel lelkészei búcsúbeszédet intéztek az új hadnagyokhoz. Az ünnepélyen a Kormányzó Úr Ó Főméltósága képviselőiben vitéz Kárpáthy Kamilló gyakorlati tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka volt jelen, sok katonal és polgári előkelőséggel. A honvédség főparancsnoka kíséretével elvonult a tisztelgő akadémiai alakulatok és a felavatandó hadnagyok előtt, majd vitéz Jány Gusztáv vkszt. ezredes magasszárnyalású beszédében elbűcsűztatta az életbe kilépő tanítványait. Eskü után a rangbun legidősebb Ráskay Jenő hadnagy lelkes hangon mondott köszönetet, majd az újonnan felavatott hadnagyok kardotrántva, „A hazáért mindhalálig” ludovikás jelmonddal örök fogadalmat tettek. A rangidős hadnagyot a honvédség főparancsnoka kezfogással üdvözölte, majd a dlszszázadok elvonulása zárta be az ünnepséget.

Képességvizsgálatok az őrsparancsnokképző-iskola hallgatóinak kiválasztására. Az 1933. év mélyreható változást hozott az őrsparancsnokképző-iskola hallgatóinak kiválasztása szempontjából. Az altiszti, illetve a háború utáni őrsparancsnoki sarjadják kiválasztása a csendőrség fennállása óta az úgynevezett egyéni kiválogatás rendszerén nyugodott, ami abból állott, hogy a tiszti előjárók azokat a csendőroket, akiket az iskolába vezénylésre egyénileg alkalmasnak találtak, előjegyezték és évenként javaslatba hozták. A javaslatba hozottak közül a bevezénylendőket a kerületi parancsnok jelölte ki. Felsőbbségünk ezt a rendszert most mind a szolgálat s mind pedig a legénység érdekében megváltoztatta. A kiadott rendelkezés szerint a jövőben mindenkinek, aki bevezénylésre kijelölt évfolyamba tartozik, jogában áll az iskolában való felvételét kérni. A kérelmezők alkalmasságának elbírálása pontozással történik s azok közül pedig, akik e minősítésük-nél a legtöbb pontszámot kapják, a legújabb modern eljárással, úgynevezett képességvizsgálattal választják ki a legalkalmasabbakat. Hogy mi a képességvizsgálat, mi az alapja, célja, lényege és gyakorlati jelentősége, arról a Csendőrségi Lapokban részletes ismertetést fogunk közölni. A folyó évben az 1918-tól 1923. évig terjedő hat csendőrségi évfolyamba tartozó tőrzsőrmesterek jelentkezhetek felvétele. A jelentkezettek közül a legtöbb minősítési pontszámmal rendelkező 209 tőrzsőrmester lett képességvizsgálatra berendelve, kik közül a képességvizsgálaton a legjobban megfelelők 88 jelölt kerül bevezénylésre. A bevezényelt tőrzsőrmesterek — a képességvizsgálaton elért eredményük sorrendje szerint — a következők (zárójelben az illetékes kerület):

Balogh László (I), Zombori István (V), Holmos András (IV), Gurmai Péter, Hamza Gábor (VI), Balogh János I. (III), Czingula Bertalan (VII), Udvardi György, Mados Geralt (II), Darvas József (VII), Szabó Lajos III. (I), Bara Bálint (IV), Lokatos Ferenc (III), Arony László, Iszó Ambrus (V), Palotás János (IV), Hargita József (II), Hegedűs Tóbiás (I), Erdélyi Béla (Ny. o.), Takács Béla (I), Máthai József (V), Takler József (III), Verebes Dániel (I), Maklós József (V), Nagy István VII. (VII), Kolláth Gábor (II), Kápolnás Károly (IV), Gyurkovics Pál (V), Rédecsi Sándor (III), Pádr István, Iváncsik József (I), Majoros István (III), Szalai Lajos II. (II), Szilágyi Sándor, Bakó Lajos (I), Szántó István (VII), Gyimes Márton, Bérczes Lajos (II), Pintér Ferenc, Farkas József II. (I), Sebő János (II), Tömös Imre (V), Solymos Dezső (II), Király Gábor, Kiss György (VI), Haragyi János (I), Somfay István (II), Magyar György (III), Szőlősi István (VII), Kátai (Koroson) Gy. (V), Vida Antal, Petrus István (VI), Dede

Márton (Ny. o.), Antal Sándor (VI), Bányai Imre (IV), Beazó Sándor (VI), Kovács Kálmán I. (III), Ördög János (V), Hollós István (II), Tóth János IV. (V), Somosi Ferenc (IV), Kiss Jenő (V), Jakab Imre (I), Boros István (V), Kővári Antal (VI), Holán Lajos (III), Varga András (II), Baglyas János (IV), Kárpáti Béla, Tölgyes Ferenc (V), Kádas Imre (Ny. o.), Sárközi György (III), Szabó János II. (VI), Kerekes Pál (V), Balózs József (II), Sütő István (I), Balogh Sándor I. (VI), Magyar István (IV), Barabás Zsigmond (Ny. o.), Kőnyves Kálmán (II), Bányai József (IV), Iszaki József, Kocsis Boldizsár (II), Szalagy András (I), Zsadányi László, Keckeméti Mihály (VI), Haragyi Mihály (VII), Gaál Pál (III).

Dicséretetek. A m. kir. csendőr tisztképző iskola parancsnoka dicsérető okirattal látta el Hajdu Kálmán th.-t, a csendőrtisztképző iskola minta-őrsirodájában 8 hónapig a tiszti hallgatóknak az őrsiroda vezetésében való kiképzése körül nagy szorgalommal és helyes katonai érzékkel párosult különös tapintattal teljesített segédkezéseért, — nemkülönben az iskola parancsnokságánál irodai segédmunkási minőségben dicséretes buzgósággal és kiváló pontossággal végzett tevékenységéért. — Nyilvánosan megdicsérte: Marton János őrn.-t, a csendőr tisztképző iskola részére szükséges tansegédletek különös pontosságot igénylő sokszorosítási munkáinál tanusított csiherésre méltó tevékenységéért.

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. fcsőport parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Szakonyi József th.-t, mert 1930 szeptember 1-től 1932 július 15-ig a csendőr kiképzési csoportnál mint legénységi bemutató és irodavezető teljesített megakartás nélkül szolgálatot, beosztásán kívüli Pécsent a legénységi különtmény-parancsnokság irodai teendőit is ellátta, Budapesten pedig mint az altiszti könyvtár vezetőjének helyettesen működött különleges alkalmazásban. Minden beosztásában teljes értékű munkát végzett és előjáróit lelkesen, teljes odaadással támogatta. Csapatbeli bajtársaival szemben a bajtársias szellem úpolásában kitűnt. Klifogástalan szolgálatteljesítése és példás magatartása révén előjáróit teljes megelégedését érdemelte ki.

A szombathelyi csendőraltszti olvasó- és önképzőkör 1933 augusztus 20-án Kőszeg város történelmi és egyéb nevezetéseinek megtekintése végett — Robonczai Imre őrnagy elnök vezetésével — társaskirándulást rendezett a tagok és azok családtagjai részére. A kirándulásra az elnökség meghívta a Szombathely városban letelepedett ös-zes nyugállományú csendőraltsztek és hozzátartozóikat is. A kirándulók Kőszegen megtekintették a régi várat, a Hősök kapuját, a Jurisich-sírt és a templomokat, Kőszeg környékén pedig a Kálváriát, a Hétforrást, az Ó-házat, az Árpád- és Hörmannforrást, az Irottkőt és a Szent Vidi kápolnát. Ezek történelmét Fülöp János I. th., községi őrsparancsnok igen szépen ismertette. A nevezetessek közül igen érdekes a 883 méter magasságban lévő frottkói kllátótorony. Amint o kiránduló a kllátótorony előszobájába lép, annak gonozója megmutatja a trianoni határvonalat, mely az előszoba közepét szeli át. Az épület közepéből (vagyis a trianoni határtól) keletre lévő szoba Magyarország van, a nyugatra lévő szoba azonban már Ausztria területén fekszik, dicsőségére azoknak, akik az ország határát „megállapították”. A kirándulók 7 óra 40 perекor indultak el és 21 óra 10 perекor érkeztek vissza Szombathelyre.

Honvédünnepély az Angol-parkban. A volt budapesti egyes honvéd és egyes népfelkelő gyalogezredek bajtársi szövetsége az özvegy- és árvaalap, valamint a szövetség szoboralapja javára szeptember 8-án délután 4 órától reggelizt tartó linnepélyt rendez az Angol-parkban. A programon hangversenyek és népszerű színdarabok szerepelnek. Bemutatkozik az olimpiai tornász-csapat és mérkőzoi fog a magyar válogatott öklövívogárda. Belpódfj 60 fillér. Az ünnepélyre érkező vidékiek 66%-os utazási kedvezményben részesülnek.

Negyzvenéves katonai találkozó. Az 1893 október 1-én bevonalt 23-as és 32-es együtt szolgáló közös gyalogezredbeli önkéntesek az év október 1-én, hovuulásuk 40 éves évfordulóján összejövetelt rendeznének, miert is kerik a bajtársakat, hogy emüket közöljék: Tilsch Gyula, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatójával, Budnpest, IV., Tűrv István-utca 8.

Bentlakások Balatonfüredre. A kilencedik gyógyidőszakra bentlakítottak: A tiszti osztályra: Kubinyi Tivadár ny. tbk. és neje, öz. Kiss Árpádán altábornagy özvegye, Vlaszaty Bélané ny. ezredes neje és László fia, öz. Szommer Gyuláné MÁV felügyelő özvegye (tűzérőrnagy édesanyja), Hollán Gyuláné (tűzérőrnagy nővére), öz. Gergely Ferencné (százados özvegye), öz. Sigmund Lázárné (őrnagy özvegye), Czeyda-

Pommersheim Ernő ny. tábornok-hadbíró és neje, Özv. Krausz Antalné (ezredes özvegye), Péter Alfréd ny. ezredes, Özv. Bod Péterné (Özv. vitéz Csörgy Károlyné tábornok özvegyének édesanyja), Dr. Wéber György ezredes hadbíró és neje, Solymossy Jenő alezredes hadbíró, Zelkó Heurik ny. alezredes, Özv. Rusehel Lázárné (örnagyi özvegye), Özv. Zgorzsky Lászlóné (alezredes özvegye), Özv. Szentmihályi Lajosné (örnagyi özvegye), Özv. Dobay Elemérné (százados özvegye), Soós Sarolta (Soós-Elsner Gusztáv örnagy nővére), Molnár Károly ny. g. örnagy és Voloncs György (alezredes fia). *Az állászi osztályra:* Deák István ny. tiszthelyettes és neje, Lnkács Mihály ny. tiszthelyettes és neje, Farkas Illésné ny. g. tiszthelyettes neje, Bera Imyéné ny. g. tiszthelyettes neje, Schieder János ny. tiszthelyettes és Gulyás Albert tiszthelyettes.

Beutalások a hévízi csendőrségi gyógyházba. A belügyminiszter a f. évi V. gyógylátszónkra a hévízi csendőrségi gyógyházba beutalta: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* Barényi Ferenc alezredesét és nejét; dr. Domszlay Gyula örnagyot és Tóth Lajos g. századost. *A tényleges állományú altisztek közül:* Erőss Imre alhadnagyot, Almási József és Hétvári János tiszthelyetteset, valamint Szócs József II. tiszthelyettesét és nejét.

Járőr megtámogatása. A váli örs *Tóth János I.* törzsrőmester és *Kovács József* őrmesterből álló járőrért augusztus 22-én Váli község utcáján *Akli András* és kb. 25 társa váli lakosok megtámadták és Kovács őrmester balkezet késével megezárták. Kovács őrmester Akli ellen szurony-fegyvert használt s őt a jobbcombján egy helyen megszúrta. A támadók közül a járőr négyet elfogott, a többi támadók után a nyomozás folyamatban van. Mind Kovács őrmester, mind Akli András sérülése könnyű. A kivizsgálás megindult.

Pegyerhasználatok. Augusztus 6-án Mocsai községhez tartozó Boldogasszony-pusztán a gazdasági munkások az országalmi gazdát megtámadták. A mocsai örs a rend helyreállítására járőrt vezényelt ki, de a munkások a járőrnek ellenálltak, majd a munkások közül *Váci Géza Revesz Lajos* törzsrőmestert pusztakézzel megütötte. Hevesi törzsrőmester Váci Géza ellen kardfegyvert használt. Váci sérülése súlyos, de nem életveszélyes. A járőr nem sérült meg. A kivizsgálás megindult. — A nemesvádi örs *Varga József IV.* törzsrőmester és *Nagy József III.* őrmesterből álló búcsúpüyeleti járőrért augusztus 15-én 22 óra 45 perckor Csákány községben ismeretlen egyének megtámadták. Varga törzsrőmester a támadás elhárítása végett löfegyvert használt, de eredménytelenül. Az elmenekült támadókat az örs járőrei később *Partics Ágoston* és *Pintér János* sommásmunkások személyében elfogták és a marcall járáshírőségnek átadták. Varga törzsrőmester könnyebben megsebesült.

Egy törzsrőmester székelyteljes búcsúselekménye. *Kalla József* nyírbátori őrsbeli lovas törzsrőmester, kinek kimaradásai jogát érvénytelen magyarságból mint az előjáró parancsnokok megvonták, augusztus hó 19-én őrsparancsnokától, *Szabó József* tiszthelyettesétől 24 óráig kimaradást kért. Az őrsparancsnok a kimaradást engedélyezte, de mert ismétlen előfordult, hogy nevezett a kimaradás engedélyt áthágta, továbbá, mert szolgálat is volt kihatásban, figyelmeztette *Kalla* törzsrőmestert, hogy idejében térjen vissza a lakatnyába. Huszadikán 0 óra 15 perckor a nyírbátori Zselécsky-uradalomból lovasküldőre érkezett az őrsre és járőrt kért, mert az uradalomban tűz ütött ki. *Szabó* tiszthelyettes *Kalla* törzsrőmester helyett, aki akkor a lakatnyába még mindig nem tért vissza, más, fiatalabb csendőrt volt kénytelen szolgálatba vezényelni. Az őrsparancsnok ekkor megparancsolta a naposnak, hogy ha *Kalla* törzsrőmester hazatér, jelentkezék nála a lakásban. Félét 6 óra tájban az őrsparancsnok felbűrködött és mert *Kalla* törzsrőmester akkor még mindig nem jelentkezett, felöltöztet és a legénységi szobáiba átmenve, meggyűződött róla, hogy *Kalla* törzsrőmester az árnyban lecsúszk. *Szabó* tiszthelyettes ekkor felleltette a napot, felelőségre vonta, hogy parancsot miért nem jelentette *Kalla* törzsrőmesternek, mire a napos azt jelentette, hogy *Kalla* törzsrőmester a parancsot tudomásul vette, de nem volt hajlandó jelentkezni. *Szabó* tiszthelyettes erre az árnyban lovozó *Kalla* törzsrőmestert vonta felelőségre, mire nevezett olyan súlyosan függőkéséző magatartást tanúsított, hogy őrsparancsnoka öt kitelenség szerűen le akarta tartóztatni. Mikor az őrsparancsnok a letartóztatás fennmaradása végett a szomszéd fogason lovozó puskákért nyúlt, az időközben felkelő *Kalla* törzsrőmester előrántotta pisztolyát és őrsparancsnokára lött, akinek a lövedék a mellébe fúródott. Mikor az őrsparancsnok súlyos sérülése következtében megfordult, *Kalla* törzsrőmester hátulról ismétlen ráloőtt és bár csendőren újra súlyosan megsebesített. A törzsrőmester feltápnok elkövetése után elmenekült a

lakatnyából s az elfogása végett ágyalkból felugrott és felszerelt csendőrok már nem tudták feltalálni. Tudva, hogy elfogatása esetén né várta, másnap román megszállott területre szökött, megadta magát a román határőröknek, akik elfogták és tovább kísérték. *Szabó* tiszthelyettes a debreceni honvédkórházba szállították és megoperálták. Állapota súlyos, de már túl van a veszélyen. *Kalla József* törzsrőmester nevét, akl állás cselekedetével ilyen nagy szégyent hozott a magyar csendőrségre, átadjuk a testület köznevelésének.

Öngyilkosság. A csorvási örs állományába tartozó *Bai Béla* nős törzsrőmester, augusztus hó 24-én 15 órakor az őrs-laktanya legénységi szobájában, szolgálati pisztolyával mell-belőlte magát. Sőrülése súlyos. A törzsrőmestert mentőautó a gyulai közórházba szállították. Az eddigi megállapítások szerint az öngyilkossági kísérletnek anyagi oka van. A kivizsgálás folyik.

Maróluggal leöntött csendőr. *Herczeg Antal* balatonfüredi őrsbeli csendőr, augusztus hó 24-én fél 21 óra tájban, a községben lakó egyik nőismerőséhez ment, hol fél 24 óráig időzött. Midőn ismerősétől hazafelé tartott, a ház kertjében egy másik nőismerőse: *Klung Teréz* 26 éves leány eléhalált és a csendőrt maróluggal areulöntötte. *Herczeg Antal* csendőrt súlyos sérülésével 25-én a nagykanizsai honvéd- és közrendészeti kórháznak átadták. Az örs *Klung Teréz* gyanusítottat, aki öngyilkosságot kísérelt meg, elfogta. A leány elmondása szerint tettét azért követte el, mert *Herczeg Antal* csendőr neki házasságot ígért és azután elhagyta. Félt, hogy *Herczeg* csendőr mindkét szemvilágát elvesztette.

Olasz katonai hadgyakorlatok. Az olasz katonai egységek augusztus 23-án kezdték meg hadgyakorlataikat a király és Mussolini jelenlétében. *Mussolini* a hadgyakorlatok első napján a legtevékenyebb részt vett a katonák munkájában. Miután több óra hosszat menetelt egy gyalogzászlóalj élén, csatlakozott egy tábori ütögehez, amely éppen egy 10 és félcentiméteres táraokot igényezett felhúzni egy kiálló sziklaúcsra. *Mussolini* maga is a kötélbe kapaszkodott és a felszakaszt vezénylő őrmester parancsa szerint húzta fel felé az ágyút. A katonák, *Mussolini* jelenlétét érezve, teljes erővel feleltek bele a kötélbe. Ugy, hogy az ágyú percek alatt lent állt a szikla csúcsán. Amikor az ütő parancsnoka odaérkezett, hogy megdicsérje a legénységet, *Mussolini* büszkén állt oda a legénység közé és megelégedve hallgatta a parancsnok dicsőretét, aki csak később vette észre az ott tartózkodó Duet. A miniszterelnök a katonák lelkes ünneplése között hagyta el az ütögállást.

Őrs-laktanya megrongálása. Augusztus 22-én 3 órakor a révfülői postahivatal dróthálóba belevágott a villám, amitől a csendőrlaktanya mellett lévő postaeépület tüzifala ledől. A leomló fal a lakatnyaeépület tetőzetére zuhant és annak egy részét beszakítottta. Az épület nem vált használhatóvá, mert a mennyezet épségben maradt. Senki sem sérült meg.

Sporteredmény. Augusztus 12-én és 13-án a Miskolcai rajtöltött „Északmagyarország Atlétikai Bajnokságában“ a „Miskolci Atlétikai Kör“ színelben *Novotny Béla* és *Csek Ferenc* próbacsendőrok indultak. *Novotny Béla* próbacsendőrk 800 méteres alkutatásban 2 per 5 másodperc idővel és 400 méteres alkutatásban 53,8 másodperc idővel „Északmagyarország“ honnoka lett. *Csek Ferenc* próbacsendőrk gerelyvetésben 50 méter 70 cm eredménnyel második helyezést ért el.

A múltévi feladása közben elsült a puská. A borsodabányai örs állományába tartozó *Szekely Illés* törzsrőmester és *Szalay József* őrmesterből állott járőr augusztus 18-án mezőrendőri kihágás-ügyben nyomozott Járdánháza községben. Nyomozás közben a járőr *Berenesik József* sértett *Boros Ágoston* gyanusítóhoz hivatta az ellopott termények felszámoló végett. *Boros Berenesiket* meglátva, nekifutott és ütögegni ke zdté *Szalay* őrmester kényszeríté eszközként a puská tásvaló vilánszította azét a vereködést. Zútnán *Boros* ismét hávaltalanán akarja *Berenesiket*, sőt fenyegette, hogy mihelyt alkalom nyílik, meggyilkolja. *Szekely* törzsrőmester *Boros* alkutatásának kijelentése előtt biztonsági töltesmódban egy töltesűt felöltött. A zárődugattyú betolása után az ütőszeg magától lecsapódott és a puská elsült. A lövedék nem sebeitett meg senkit.

Előljelent. A debreceni VI. kerületben: hadzászló zászlóaljosztás: *Pap Ferenc* I. k. th.-jelölt tőr. m.

Őrsparancsnok kinevezetett. A pécsi II. kerületben: *Komlósi József* th.

Házasságot kötöttek. *A szombathelyi III. kerületben: Szabados Molnár Lajos th. Budai Eszterrel Szentkirályszabadján. A pécsi IV. kerületben: Somos Ferenc törm. Zillich Elza-Magdolna-Annával Bácsalmáson. A debreceni VI. kerületben: Orosci László v. törm. Vadász Margitát Nádudvaron. A miskolci VII. kerületben: Lengvári (Lautner) Péter v.-törm. Horváth Mária-Rozáliával Rákospigeten.*

Allategységügyi lekszikán. *Dr. Kremner István* szombathelyi tb. főszolgabíró az 1928. évi XIX. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. számú földmivlelésügyi miniszteri rendelet óriási anyagáról „*Belürosos Allategységügyi Lekszikón*” címen rendkívül hasznos kézikönyvet adott ki. A kézikönyv körülbelül 1500 kihágási és 1500 egyéb allategységügyi jogszabályt foglal magába beürendbe szedve. Minden egyes jogszabállyal feltüntetni a tárgyat, az arra vonatkozó összes í-okat és a büntetési nemeket is.

A hatalmas allategységügyi rendelet körülbelül 1500 allategységügyi kihágási cselekményt sorol fel s azok mindenkéül külön-külön büntetést állapít meg. Nincs még egy kormányrendeletünk, amely ilyen nagyszámú kihágási jogszabályt tartalmazna. Az óriási anyag földmivlelésügyi miniszteri rendelettel minden kézségi eljárásnál és csendőrségben meg lehet ugyan találni, de a 420 oldalas kiegészítő tömegében az egyes kihágásokat csak hosszadalmas kutatás után lehet feltalálni. *Kremner tb.* főszolgabíró segédkönyve az időtrábló keresgélést betűsoros összeállításánál fogva teljesen feleslegessé teszi.

Az allategységügyi kihágások nagy részének felderítése és feljelentése a csendőrség feladatát is képezi. Másfélszer kihágási jogszabálynak emlékeztetben tartása lehetetlen, azért e segédkönyvet a csendőrök sem nélkülözhetik. A könyv sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy abból 1200 példány két hónap alatt elfogyott s a második kiadás most van nyomdai szedés alatt.

A művet a szerző a csendőrség tagjainak 1 pengő 40 filléres kedvezményes áron bocsátja rendelkezésre. Ebben a szállítási költség is benne van. Megrendelhető a szerzőnél: *Dr. Kremner István* tb. főszolgabírónál Szombathelyen.

Mellékletként a vasárnap munkaszünetéről. Mai számunkhoz mellékeljük *Dr. Krizs-Alussy-Elrabár Endre* úrnagy úrnak, a csendőrség tisztái-tanfolyamok tanárának a vasárnapi és Szent István-napi ipari munkaszünetre vonatkozó részletes és pontos összefoglalását. A különböző időkben és helyeken megjelent idevágó törvényeknek és rendeleteknek eme könnyű áttekinthető összefoglalása nagyon meg fogja könnyíteni bajtársainknak a kérdésben való biztos eligazodását, adott esetben pedig a helyes eljárást. Mintán erre az összefoglalásra nemcsak az órsón, hanem járószolgálat közben is szükség van, azt elegendő megrendelő jelentkezése esetén szabadban (jegyzékönyvcsalóknak) hordható füzet alakjában is kiadjuk. Egy füzet ára postaköltséggel együtt 40 fillér. Az igénylést levelezőlapra kell a szerkesztőséggel közölni, de pénzét egyelőre nem kell beküldeni. Október 1-i számunkban közölni fogjuk, hogy a füzetet kiadjuk-e! Mai mellékletünket a lapból nem szabad kivenni, hanem azt az év végén a lappal együtt be kell költetni.

Csendőrségi Küzlöny 16. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Adományoztatott a II. osztályú tiszti szolgálati jele: Szűts Imre alez. nek; a III. osztályú tiszti szolgálati icl: vítző Halmy József és Perédy (Posszert) Jakab őrgy. nak, továbbá Szermesy Árpád, Orbán László, Soltész (Scholtss) József, Halicz László, Kirschner Boldizsár, Fuchs István, Molnár László, Bajor Kálmán, Draskóczy Jenő, Paida Sándor és Szilasi László szds. nak. — Borogy (Reiz) János hdgy. a víztő rendbe felvettét. — Kinevezettek alhadnagyokká: Czinege Lajos, Czifra István, Kövi Pál, Yarga Kálmán, Horváth Sándor, Perót (Posztmajer) György, Baranyai János, Nohik József, Füzly György, Gáspár Dániel, Pál Elek, Stróbl György, Pozsonyi János, Aporvári (Janczer) Márton, Pál Sámuel, Balázs Antal, Sziva Lajos, Dobó (Oboldányuk) László, Tóth Mihály, Asbáth Imre és Borsó Lajos tb. ek. — Nyugállományba helyezettek: Pasching Gyula szds. — Végleges nyugállományba helyezettek: Enekes József és Láng János VII. kerületbeli tb. ek. Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Malas Antal* VI. és *Berecz Dénes* IV. kerületbeli tb. ek. — *Mánkó Imre* cs. régi magyar nemessege elismertetett. — *Gavver József* őrgy. család névét „*Gádory*”-ra, *Kirschner Boldi* eszár szds. „*Rezsényi*”-ra, *Halicz László* szds. „*Hajnicse*”-re, *Bajkó Márton* th. „*Bajonai*”-ra, *Bajz József* törm. „*Bajor*”-ra, *Bobics József* őrgy. „*Bakoni*”-ra, *Bublos János* th. „*Bérecz*”-re, *Czocson László* őrgy. „*Baot*”-ra, *Csicskó Ferenc* törm. „*Csantos*”-ra, *Dervais István* törm. „*Dombóvári*”-ra, *Dzsambá Lukács* törm. „*Dénes*”-re, *Demetries Mihály* s. th.

„*Demelei*”-re, *Dancsik István* törm., „*Debreceni*”-re, *Forheimesz Károly* th. „*Penyővári*”-ra, *Gyurcsán Mihály* prbes. „*Maros*”-ra, *Gócsa Demeter* th. „*Gyimesi*”-re, *Jurdsik Mihály* őrgy. „*Alföldi*”-re, *Isány György* törm. „*Várhalmos*”-ra, *Heintich Mihály* törm. „*Mezőfenyi*”-re, *Hahn József* th. „*Havas*”-ra. *Hangyál Ádám* th. „*Harmati*”-ra, *Hompó József* őrgy. „*Harcos*”-ra *Hankó András* törm. „*Hovári*”-ra, *Heilik György* cs. „*Harmati*”-ra, *Köröcz Kálmán* őrgy. „*Körmen*”-re, *Kaszár Sándor* cs. „*Kárpál*”-ra, *Kohl János* prbes. „*Kárpál*”-ra, *Kmelykó János* törm. „*Kálnafői*”-re, *Kusztos Ferenc* őrgy. „*Kutai*”-ra, *Klepács András* törm. „*Kárpál*”-ra, *Kasukúts István* prbes. „*Kcmes*”-re, *Kulizs Zsigmond* th. „*Kalotai*”-ra, *Málnyák Oszkár* törm. „*Mogyorósi*”-ra, *Miklós Mihály* th. „*Pozsonyi*”-ra, *Rék Vilmos* törm. „*Reményi*”-re, *Rusz (Rusu) Gyula* th. „*Rajnai*”-ra, *Schneider Lajos* prbes. „*Solymos*”-ra, *Siadler Károly* prbes. „*Solymos*”-ra, *Szemán József* cs. „*Erdész*”-re, *Szlanicsik Lajos* cs. „*Szentest*”-re, *Szegetkő Ferenc* törm. „*Vadász*”-ra, *Trajtsa Sándor* th. „*Tölgyesi*”-re, *Pilárus József* őrgy. „*Vilás*”-ra, *Verwecki József* cs. „*Vermes*”-re, *Virger Imre* őrgy. „*Vig*”-re, *Welternek Rudolf* törm. „*Vásárhelyi*”-re, *Zeniczki Miklós* őrgy. „*Zimonyi*”-ra, *Koljez József* törm. „*Karlész*”-re, *Porcsin Márton* th. „*Kabai*”-ra, *Pelró Pál* prbes. „*Patócs*”-ra, *Czink Károly* törm. „*Balatonra*”-ra, *Mátik Sándor* th. „*Málnai*”-ra, *Müller Mihály* törm. „*Magyar*”-ra, *Kamocsár László* törm. „*Bányai*”-ra *Kohutics Tivadar* gth. „*Kölcseyi*”-re, *Koncisk Lajos* törm. „*Kövéri*”-ra, *Kobrák József* th. „*Peri*”-re, *Kinczer Kálmán* őrgy. „*Kincses*”-re, *Brünzör Demeter* törm. „*Balázsvölvi*”-ra, *Bankhajt József* őrgy. „*Békfi*”-re, *Dabis Ferenc* prbes. „*Selymes*”-re, *Geiger József* th. „*Havas*”-ra, *Gracza János* th. „*Gellérti*”-re, *Grabecz Mihály* th. „*Békéfi*”-re, *Pállér Lajos* prbes. „*Harmatos*”-ra, *Héder István* őrgy. „*Harmati*”-ra, *Hugli Dániel* törm. „*Áldósi*”-re, *Hancz Mihály* prbes. „*Nyitra*”-ra, *Hajdinák Jenő Zoltán* őrgy. „*Hargitai*”-ra, *Melis Ferenc* törm. „*Marosfalvi*”-ra, *Mitrasca László* törm. „*Mogarasi*”-ra, *Muszács Ferenc* őrgy. „*Maros*”-ra, *Libúr János* th. „*Lugosi*”-ra, *Rabi József* th. „*Révéri*”-ra *Plangy János* őrgy. „*Abonyi*”-ra és *Bosznyik Aurél* törm. „*Bosonyi*”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Balaton partján fekvő gyógyhelyek és üdülőhelyek ügyeinek egységes irányítása. — Tananyagbesztés kiegészítése. — Szakaszparancsnokok részére a szolgálati öltözék és felszerelőről áttekinthető kiadása. — Az 1933/34. költségvetési év fűtési időszakára ugyanazokat a fűtési átalányokat lehet felszámítani, amelyek az előző fűtési időszakok csökkentett kiszámbant engedélyezve voltak. — Csendőrségi elhelyezési kimutatás helyesbítése. — Duvaaljánon révrendeltség felállítás. — *Kifözó* üzetek a munkaszüneti napok kivételével naponta reggel 7 órától este 11 óráig tarthatók nyitva. — Részhatóságok szakaszbesztése. — A vasárnap és Szent István király napján a belsőli forgalomban bejelentett távolági beszélgetésekért, meghívásért, izenetért és tudakozásért érvényben lévő példí június 16-ától kezdve megszűnt. — Honvédegynek rendfokozatának megjelölése előtt csak a „m. kir.” jelzőt szabad használni. — Honvédegynek részére illetmény-könyvecke helyett személyazonossági igazolvány rendszeresített. — Lakatos biztonsági teszkannazsr használata egy előbbi rendeletben megjelölt zárt területen a városi tejjelöltő ipari vállalatokra nézve kötelező. — Vadászati tiltalmi időköz módosítása. — *Kifözó*üzletek a vasárnapokon és Szent István napján a szombatra nézve megállapított nyitvatartási időt át, azaz reggel 7 órától este 10 óráig tarthatók nyitva. — Rábely lakott hely végleges neve: Püspökbaloy néven lett megállapítva. — *Konya Ferenc* th. *Mésáros János III.* törm. személyazonossági igazolványa, valamint *Kerekgyúrti Lajos* volt csendőrségi szabadságolási igazolványa érvénytelenített..

Pálffy István ny. gazdasági tiszthelyettes kéri azokat a bajtársait, akiknek az alább felsorolt könyvek egyike megvan, sziveskedjenek azt — esetleg ártérítés mellett — neki átengedni. A keresett könyvek címe: *Gyenge Emberek, Parasztvilág, Humoros Történetek, Az Agitátor, Közlemények, Szilákok és Magyar Népdalok*. A válaszokat a szerkesztőség továbbítja.

Csendőrségi tollforgató árusít, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altszjt, Budapest, I. Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyrg. törzsrőmester, Hatvan, Géza-útcia 15. Arak és munkadíjak: szőp, új díszlott, válogatott tollból 10 pengő, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjuk, de üzemből gép- vagy kéziratos leírásból hosszabbal csak előzetes megfigyelés után. A közlemények fogalmazási útmutatójainkat és ha szükséges, tartalmi módosításokat, valamint a túrlók és kiemelési jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét vállalatán nélkül közöljük, írja red a kézirat első oldalára piros írónal: „Szakszerűen közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalra, félhasábróban, fröggyel teljes soroldottságra, kézírásból pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem fogadjuk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megjelölt és válaszleveggyel ellátott borítékát mellékelte. Kéziratok sorszáma szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmasul csatolni kell a felvétel készítőjének irásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltélj ellendően való közléséhez hozzájárul. A megjelölt közleményeket tiszteltéljében részszeljük, de tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utóhíjgatni. A nyomdai korrektúrát mi véghezvük, korrektúrafelvonatot csak kérésre csatolunk. Szerkesztő különnyomatokat a Sándor-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Róssa-utca 11.) szíveskedjének megrendelni, amely azt velünk köztli szerződésének árszáma szerint köteles elkészíteni. Minden hozzászólásból levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem frunk, ha a helytelen választástól megről. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal adni kell, és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levele nem válaszolunk. Hozzárendelt levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitételük nekünk sem adunk felvilágosítást. Jelenlét lepedészerelők kisebb helységi nevét vagy állását szívesen válaszolunk. Aki levelet nem fogl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét adni válaszolunk. Kérdésekre kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek”-ben válaszolunk. Előzetest csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazdasági hatóságok írásban és nyugállományú tagjaitól fogadjuk el, másiktól nem. A csendőrség lényeges és nyugállományú tagjainak levélre válaszolunk, de csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazdasági hatóságok írásban és nyugállományú tagjaitól fogadjuk el, másiktól nem. A csendőrség lényeges és nyugállományú tagjainak levélre válaszolunk, de csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazdasági hatóságok írásban és nyugállományú tagjaitól fogadjuk el, másiktól nem. A csendőrség lényeges és nyugállományú tagjainak levélre válaszolunk, de csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazdasági hatóságok írásban és nyugállományú tagjaitól fogadjuk el, másiktól nem.

Sz. I. törm., Sárszentmihály. A megszakítás időtartama nem zárja ki a beszámítás lehetőségét. Ezt azonban csak akkor kérheti egyéni úton, amikor majd nyugállományban helyezik. Ha igazolni tudja, amit a levélben ír, nevezetesen, hogy mások hibájából keletkezett a megszakítás, remélhetően a beszámítás engedélyezéséért. Kérés azonban, hogy az érdekeltek tényleges állományban vannak-e még s ha igen, bizonyítani tudja-e voltak, hogy a hibát ők követték el. Egyezteték ezt okmányzerőben már most megszerezni.

66.866. Nőstülési kérvényét 1934 március 26-án adhatjuk be, mert akkor tölti be a 30. életévét. Az előirt 8 évi csendőrségi szolgálatat eddig már megvan ugyan, de az említett életkor szintén előirt feltétel.

77.777. Olvassa el lapunk 1929. évi 14. számában a 407. oldalon és az 1931. évi 16. számunk 117. oldalán közölt leközönválaszainkat.

Kapuvár. Nyugállományban nősült egyén neje sem kgy-díjat, sem nyugdíjat nem kaphat. Magánlevelet nem frunk, a 30 filléres bélyeget lapunk javára bevételnek.

Tépe. A legénység nőstülések ninesenek kaucióhoz, tehát kimondott vagyonhoz kötvé. Amit a levélben erről megírt, abból nem lehet a kérvény sorsára biztos következtetést vonni. Kérdés, hogy akár összegszerű, akár természetbeni támogatást kapnának-e, mi lesz a bútorzattal, kelengyóval stb. és azután a későbbi megállapítással, amelyek megmutatják, hogy a házasság a csendőr állást anyagi helyzetét nem rontja, hanem ellenkezően javítja. Mert ez a feltételek lényege s ezt csak a kivizsgáló előjáró tudja megállapítani. A kérvényt beadhatja, logrosszabb esetben nem kapja meg az engedélyt s ha ennek csak anyagi okai lennének, ez önmagában hátrányos megítélés nem jár.

A. I., Székesfehérvár. A legközelebbi próbacsendőrfelvétel előreláthatóan jövő év tavaszán lesz. Felvételre valószínűleg csak a honvédségtől leszerelők kerülnek. Ettől függetlenül azonban megteheti, hogy a legközelebbi ürsön jelentkezni a kórt, hogy jelentkezőségi szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz felterjesszék. Ott előjegyzésbe viszik s ha a jövő évi rendelkezések arra módot nyújtanak, akkor esetleg behívják. Ismételjük azonban, hogy erre nem igen számíthat.

44.44. 1. Ha az átvételre megvan a lehetőség, akkor az előjáró a kötelezőtől valószínűleg eltekintenek, ilyen esetben a korábbi leszerelést rendszerint engedélyezik. 2. Régi, tősgyökeres székely név, nemesek is vannak Putárfalvi előnévvel 1650-ből, Nagybecsoni előnévvel 1670-ből és Kővendi előnévvel 1798-ból eredő nemességgel. Nem kell tehát a nevet megváltoztatnia, a helygymnászter úr nem is járulna hozzá.

Cz. S. törm., Komló. Szláv eredetű név, meg kell változtatni.

1896—97. Nem nagybaros hangzású. Ha ésel felvidékiek és az anyakönyvezést től lelkészek végezték, valószínű, hogy az utolsó „ó” betűt től kiejtés szerint „n”-nak írták. „ó” végződés lenne a legjobb megoldás, de ezt a helygymnászter úr gyakorisága miatt nem engedélyezi. Tessék túln „Rády”-t választani, azt engedélyezik.

H. I. tiszthelyettes, Karcason. Az 1925—29. évi Csendőrségi Lapokat kötvé évfolyamonként 5 P-ért, a későbbi évfolyamokat 4 P-ért adja: Pataky Kálmán (Budapest, I., Disztér 3. sz.).

Ungvár. Nem nagybátyjáról, hanem unokatestvérééről van szó, ha az ő anyja s az őn atya testvérek voltak. Az illető joggalalanul tartja magánál a nemesi levelet, részben mert őt illeti meg, részben pedig, mert csak kölcsönként kérte azzal, hogy vissza fogja adni. Ha erre tanul vannak, polgári peres úton a bíróság visszatartja önnek a nemesi levelet. Az ellen azonban semmi sem lehet tenni, hogy az illető a nemesi levelet a lakásán falraffüggesztve, vagy fölkelben tartja-e. 2. Kérheti a nemesség elismerését, ha okmányokkal, keresztlevelekkel, házassági levelekkel, illetve ilyen anyakönyvi okmányokkal igazolni tudja, hogy a nemesség szerzőtől, illetve attól származik, aki rokonságában legutóbb igazolta a nemességét. Ehhez azonban pénz kell, mert a kutatás, okmányok beszerzése költséges eljárás. Az egyes okmányok másolatait onnan kell beszerezni, ahol az ősek születtek, házasságot kötöttek s meghaltak. 3. Születési anyakönyvi kivonatát a leveletben írt lakodolással kérje ki rövid használatra s végsőse kézzelírt másolatban. A csokoltól több másolatot — különösen mint magyar csendőr — állhassa. Az anyakönyvi lap kézzelírt másolatát a nőstülési kérvényéhez csatolhatja, az eredetit pedig visszatartja.

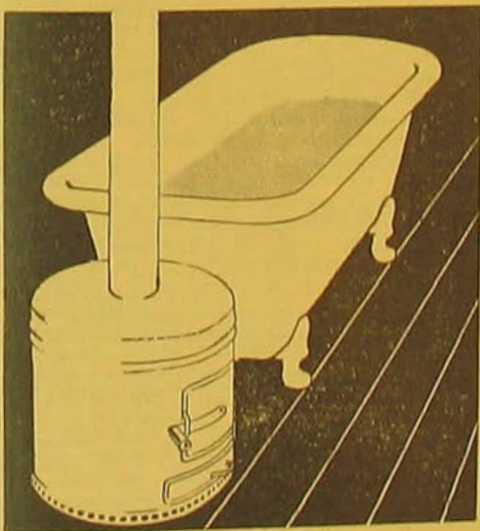
S. S. M. 1. 2. Örökbeszédett gyökerek után a helygymnászter úr engedélyezi a családi pótlékot. A kérvényt szolgálati úton kell felterjeszteni. Beszédhatalmason adja át a közéleti előjáróság bizonyítványát, amely szerint a gyermeket állományban s minden támogatás nélkül őn tartja el, való kijárási háztartásában él, hogy a gyermek munka- és keresésközpelen, hogy őn és felesége teljesen tartoztatott, hogy nem önként, hanem a gyermeknek szemmel külön jövedelmük nincsen, a gyermek máshonnan ellátást nem kap, hogy az őn háztartásában nincsen önálló keresésközpénz, hogy a gyermeknek nincs más olyan rokona, hozzátartozója, aki az eltartására előszerbben lenne kötelezhető. A legtöbb hátrányt uralmat használó ilyen bizonyítványok előjárta. Visszamon-

leges engedélyezést csak egészen kivételes méltánylást érdemlő okokból lehet kérni, a családi pótlékot általában csak az engedélyező rendelet keltét követő hónap első napjától folyóztatják.

16—312. Arra nem kötelezhető, hogy a nő felolajozást vegyen. Az időközben történtek s főként a rokontól szerzett örökösi jogok érvényesítésére az erkölcsileg sem bízható magát költésnek, mert behálózásról van szó. A gyerekekről azonban gondoskodni köztudomásból továbbra is, lehetőleg meggyőzés útján, mert így mentesül a perköltésbűnről. A megállapodást foglalja alá a bíróság és tanúkkal látványos módon, bár a peres eljárás későbbi lehetőségét ez sem zárja ki a végösszegében a bíróságra tartozik annak a méltányos összegnek a megállapítása, amely őnt sem teszi tönkre s a gyermek nevelésének is alapot ad. Ismételjük azonban, hogy egyelőre a peronkívüli meggyőzést keressük. Ha ez nem sikerül, a bíróság előtt mutatni kell az addig kifizetett összegek feladoványolt s igazolja a levélben említett többi értekeket juttatásait is. A bíróságnak mindenestre jogában áll a tartásdíjat visszamenőlegesen is megítélni, az eddigi szolgáltatásokat igazolása esetén azonban a túlkövetelésekkel szemben a bíróság védelmébe veszi őnt. Ingatlanát elsősorban lehet tartásdíj céljára igénybe venni s csak másodsorban jönnék az illetményel figyelembe. Az 1929. XIV. t. c. 2. §-a szerint erre a célra havi tartásdíjnak és csendőrségi pótlásának egyharmadát vehetik le, ennél többet összesen sem, bíróságon összegzet állapítsa is meg visszamenőleg a bíróság. A tartásdíj fizetésére vonatkozó kötelezettség a gyermek életkorától függően nincs intézményesen rendezve. Ez az érdekeltek társadalmi állásától függ, az őn esetében körülbelül 16 éves korig kell a gyerekekről gondoskodni, vagy esetleg, mert leányról van szó, 18 éves koráig. Hogy meg-

győzés korotában milyen összeget ajánljon fel visszamenőlegesen s mennyit havonként, arra tanácsot nem adhatunk, de annyit mondhatunk, hogy ha a visszamenőleges követelést sikerül méltányos összegben megállapítani s a továbbiakban 20 Ft-t költ le havonként, ez alkalmas alap a meggyőzésre, mert onnantól a bíróság is rendszerint megállapítja, de annyira tényleg szűkség is van a gyermek neveléséhez. Attól a fonyogtatástól nem kell tartania, hogy a nő azelőtt az ügyel kapcsolatban oltávként látta őnt a csendőrségtől, és a fonyogtatás még arra is alkalmas lehet, hogy a nő ellen zavrolás miatt bűnvádi feljelentést tegyen, ha bizonyítani tudja a fonyogtatás megtörténtét. Úgy látjuk, rá akarunk öntre bízni s így akarnak nagyobb összeget fizettetni önrel, mint amennyit méltányos. Ne hagyja magát se megfélemlíteni, se félrevezetni. Loveléből azt látjuk, hogy botlását derekasán igyekezett eddig is jóvátenni, hiszen tehát okai az időközre. A házasságkötésre vonatkozó követelést pedig határozottan utasítva visszavonja.

Önöd. 1. Egyházi adót (párhért) a polgári egyházközösségek illetményel után nem köteles fizetni. 2. A 40%-os úgynovozott szociális levonás csak azokra vonatkozik, akiknek a nyugdíjban beszámítható szolgálati ideje — a 15 évet nem haladja meg. 3. Választ a leközlököt rovatban fog kapni. 4. A Jelség nem arra való, hogy a járőr komoly ok nélkül súlyosan rajta, hanem, hogy komoly szükség esetén vagy segítségkérés, vagy az összeköttetés biztosítása céljából jöjjön adjon vele magáról. Csak azért, hogy az éjjeli őrköt könnyebben megtalálja, általában ne használjon a csendőr jelséget, mert ezzel félrelegesen zavarná a lakosság nyugalmát s főleg szűkség esetén tudására adja a közbiztonnágra vonatkozó ügyeknek is, hogy a közelben tartózkodnak. Minél csendesebben s minél észrevét-

lampart TÖKÉLETES FÜRDŐ VÍZVEZETÉK NÉLKÜL

Önfűtő fűrdőkád

4 kilogramm fával 25 perc alatt 140 liter 40 C° fűrdővíz

**Magyar Fém- és
Lámpaárugyár
Rt.**

Budapest—Kőbánya.
Postafiók 20.

Irjon még ma elmünkre és körje egy levélvezetőlapra a legújabb 210 számú prospektus díjtalan megküldését a

**LAMPART
ÖNFŰTŐ
FÜRDŐKÁDRÓL**

Csendőrök:

a **TRIBON**-nál vásároljanak!

Budapest, VIII., Üllői-út 14. Tel.: J. 392-85 és 312-57

Kedvező fizetési feltételek.

Egyenruhácsövek, béléscáruk, női és férfi tohárnemű, selyem, kötött- és szövöttek, kosztjú, harisnya, paplan, cipő.

Ha írógépet vásárol, javítást, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

lenőbbül portyázik a csendőr, annál tökéletesebben végzi a megelőző szolgálatot. Különbözik, ha az éjjeli örök a kötelességüket rendesen végzik, találkozik velük a járőr jelszó nélkül is, a jelszóval viszont a hanyag, alvó éjjeli örököt is figyelmezteti arra, hogy csendőr van a közelben s így az éjjeli örök tulajdonképpen ellenőrzésére a csendőrnek nincs is meg a módja. 5. Nyugdíjaztatása után kegyelmi úton adja be a kérvényét a levelében említtet indokokkal. Ha közben az új nyugdíjörvény életbelép, akkor a megszakítások valószínűleg nem fogják megtörni a nyugdíjba beszámítható időt. 6. Ilyen rendelet még nincsen s hogy mi lesz benne, ha kiadják, most még nem lehet tudni.

B. Gy. ny. th. Búdszentmihály, 1. Ha folyó évi szeptember 30-ig Nyíregyházára átköltözködjék, akkor a Nyíregyházára megállapított lakbér megkapja. A lakbér engedélyezését a belügyminiszter őről kérje, csatolva a kérvényhez városi hatósági bizonyítványt arról, hogy ott véglegesen letelepedett s csatolja az átköltözködést igazoló vasúti fuvarlevelet is. 2. A Csendőrségi Lapok évi előfizetési díja nyugdíjasok számára 1929. évi 23. számában közöltet 136. lekszikonválaszunkban részletes útmutatást talál.

Somogyvár. Ha a levelében említett távolléte alatt ideiglenes nyugállományban volt, akkor az előző szolgálati ideje a nyugdíj újabb megállapításánál beszámít. Ha azonban a kötelezője lejártával szerelt le és távolléte alatt nyugdíjat nem kapott, akkor a megelőző szolgálati idő a nyugdíjba nem számítható be. Ebben az esetben a háborús éveket sem számítják be, mert a megszakítás, illetve távollét azoknak a beszámítható voltát is megszüntette. A nyugdíj kiszámítására vonatkozóan lapunk 1929. évi 23. számában közöltet 136. lekszikonválaszunkban részletes útmutatást talál.

77.777., Karcag. Lovas-legénység lovas-csendőrkardot kereskedésekben is beszerezhet és szolgálatonkívül viselheti. Ugyanott kell tartani, ahol a Szut. 146. pont b) alpont 3. bekezdése szerint a gyalogtiszti kardnak van a helye.

Viléz Péter Sándor ny. tiszthelyettes, Kiskőrös. Előfizetése június 30-án lejárt, azert szüntették be a lap küldését.

Vasszen Trianon, 1. Örsköhalgatáson adja elő igényjogosultsági igazolvány iránti kérelmét s adja az iskolai bizonyítványát az őrsparancsnoknak, aki a kérelmet az életleírás csatolása mellett szolgálati úton előterjeszti. Hat-nyolc hét alatt elintézik. 2. Az államvasutakhoz igényjogosultsági igazolvánnyal most lehet pályázni, a pályázati hirdetés a folyó évi augusztus 8-án kelt 178. sz. Budapesti Közlönyben jelent meg. A községi előjárásnál megtekintheti. Ha azonban a levelében említett úton próbál a vasútnál álláshoz jutni, kérelmét akkor is szolgálati úton kell beadni s egyidejűleg

értésítse a levelében említett tényezőt, hogy a kérvényt benyújtotta. A kérvényt ahhoz a vasúti ügyvezetőséghez címezze, amelynek a területén állást kér. Ha kötelezőjének letelte előtt az államvasutaknál állást kap, előjárói nem fogják meggátolni a korábbi leszerelését. 3. A közlekedési csendőrség létszáma jelenleg teljes, pótlás egy éven belül nem lesz. Később is valószínű, hogy nem tanfolyam útján pótolják a hiányt, hanem azok közül válogatnak, akiknek motorkegypárjuk van. Legutóbb is már ilyenek kerültek a közlekedési őrsőkre.

Vaskapu. 1. Illetékes helyen most foglalkoznak ezzel az eddig rendezetlenül maradt kérdéssel. A gyakorlatban általában az „A” fiókban őrzik. 2. Váradaipár (románul Alparea) Bihar megyében, Legközelebbi város Nagyvárad. 3. Lekszikonválaszt fog kapni. 4. Az árnyékszék: fertőtlenítéshez szükséges olajsálak vagy más szer beszerzésével kapcsolatos kiadásokat az Őrszolgálatkezelési Utasítás 23. §-ában előírt módon kell elszámolni. Az ezzel kapcsolatos 71.243—VI. b. 1930. sz. B. M. rendeletet csak a kerületi parancsnokságok kapták meg, de mivel az őrsön is ismerik a rendelet számát, látjuk, hogy a kerületi parancsnokságok parancsban továbbadták a rendeletet. 5. A gazdasági átalányok kezelését az Őrszolgálatkezelési Utasítás 80. §-a szabályozza. Az 1929. évi május 4-én kelt 130.960—VI. b. 1929. sz. B. M. rendelet szerint 60 P-t kell készletben tartani, az ezen felüli összeget az illetékes osztályparancsnok engedélye alapján a közigazgatásba lehet átírni. 6. A szolgálatba induló járort utalványlappal mindig el kell látni (83.605—VI. b. 1923. sz. B. M. rend.). Az úrlapot a járortáska iratvászonzacskójában kell tartani. A közeljövőben egyébként megszűnik az utalvánnyal való utazás, helyébe az átalányos lép. 7. Házi kezelés esetén az orvosi költségeket a kincstár nem téríti meg. A gyógyszereket azonban el lehet számolni; csatolni kell a vényeket és a gyógyszerész 6%-os okmánybélyeggel ellátott nyugtáját a neki kifizetett összegről.

Balaton. A levelében hivatkozott rendelet világosan megmondja, hogy a vezénylésnek legalább 3 hónapig kell tartania, hogy a podgyász viteldíját el lehessen számolni.

Rend a lelke mindennek, A Szut. 431. pontja két bizalmi egyént ír elő, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bizalmi egyéneknek kívül a községi bíró és a jegyző, tehát a községi előjáróság is a kikérdezésnél jelen ne lehessen. A községi előjáróság ugyanis rendőrhatalóság s mint ilyennek kétségtelen joga, hogy a kikérdezéseket a csendőrség munkájába avatkozás nélkül végighallgassa, legfeljebb arról lehet szó, hogy ilyen esetben az eredetileg kijelölt bizalmi egyének jelenléte fölösleges. De ha ottmaradnak, ez sem szabályellenes. Hogy aztán az előjárásokat voltaképpen senki a kíváncsiság és nem szolgálati buzgalom vezeti, az a fentebbiektől független kérdés, amit nem kell észrevenni.

P. P. P. 5. Éppen azért két a lakó szerződést, hogy nagyobb lakbért felajánló jelentkezése esetén fel ne mondhasanak neki. A háztulajdonos a levelében ismertetett körül-

Ezer év magyar vitézi teltelt
fonja koszorúba az a hatalmas diszjú, mely

„A MAGYAR KATONA“

címen ezer oldalon a magyar hadak és a magyar katonák hősségét magasztalja a történelmi adatok ezreivel. A több mint ötszáz képpel, térképpel és színes melléklettel díszített gyönyörű kétkötetes műhöz Horthy Miklós kormányzó, József kir. herceg és Gámbás Gyula miniszterelnök írt ajánló sorokat. A lelkes, hazafias hangon megírt mű szerzői Pilch Jenő, Gyalokay Jenő, Berkó István ezredek és Markó Árpád alezredek.

A mű ára 40.— pengő.

Megrendelhető a Franklin Társulatnál (Budapest, IV., Egyetem-utca 9.) 3 pengős havi részletfizetésre is.

Pollák Rezső

„ALBA” cipőáruhaza

Székesfehérvár

Bőr- és lakk-sima zugszicipők, csizmak, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kérjen képes árjegyzéket.

Röhl és Blesz

Egyenruhás polgári szabók
a m. kir. államrendőrség szállásoltja
kedvező árakkal felételek

Budapest, VIII., József-kr. 27, 1. em.
Telefon: 301-04.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletekkel
fizetőre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

menyek között szerződészegést követett el, a felmondást a lakó nem köteles elfogadni. Többi kérdésére lezsikonválaszt fog kapni.

Háromszéki. Csak akkor lehet hadiözevgyi ellátást egy összegben megváltani, ha férjhez megy s a megváltást egy éven belül kéri. Háromévi ellátás összegét kaphatja. A kérvényt a honvédelmi miniszterium hadigondozási osztályához közvetlenül kell benyújtani, csatolva a házassági anyakönyvi kivonatot és az ellátás kézhezvételét igazoló csekkszelvényt. A 4. kérdésre később kap választ.

56.789. Életbiztosítási kötvények visszavásárlása a biztosított félre na von előnyelen, mert a befizetett díjnak alig 30—35%-át kapja vissza. A biztosítótársaság ugyanis nem a befizetett díjnak, hanem csak az úgynevezett díjtartaléknak a 75%-át fizeti vissza, mert a díjkból a kezelési és beszédesi költségeket, az állami haszonrészesedést, a kockázati díjat és végül az így fennmaradó összegből még a kincstári illetéket is levonja s csak a maradványt fizeti ki. Erre a társaságnak a törvény és a biztosítási feltételek értelmében joga van. Az Ön számára megállapított visszavásárlási összeg helyes, annál többet nem kaphat. A dollárt a társaság a kiutalás napján érvényes newyorki devizaárfolyam alacsonyabb pengőértékében köteles számftani.

Valuták. 1. A dollárra szoló életbiztosítási díjakat elven az esedékesség napján fennálló árfolyam szerint kell fizetni. Miután a biztosítási díjak mindig a hó első napján esedékesek, a fizetendő összeget úgy lehet megállapítani, hogy a hó másodikán megjelenő reggeli lapokban megnézzük a Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamait. Itt kétféle árfolyamot találunk, először a „valuták” s utána pedig a „devizák” árfolyamát. A biztosítási díjakat a devizaárfolyam szerint kell fizetni, amit Newyork után találunk meg. A devizaárfolyam két értékkel van jelezve, egy alacsonyabb és e y magasabb értékkel. (Pl. az augusztus 24-iki lapokban a 23-iki newyorki kifizetés 420.00—426.00-al van jelezve). A biztosítási díj fizetésénél mindig a magasabb árfolyamot kell irányadóul venni. Ha a biztosított fél a biztosítási díjat az esedékesség napjától számított harminc napon belül postára adja, akkor a biztosítótársaságok közös megegyezés alapján elfogadják a befizetés napján fennállott árfolyamot is, ha ellenben a befizetés a harmincegyedik napon vagy még később tört nik, akkor az esedékesség napján fennállott árfolyam mértékadó. Például: a július havi díj július elsején illetékes, amikor a dollár árfolyama 4 pengő

58.5 fillér. Ha a befizetés július 30-án történik, amikor a dollár már csak 4 pengő 20 fillér, akkor ezen az árfolyamon lehet befizetni, ha azonban a biztosított a díjat július 31-én adja postára, (amikor a dollár szintén csak 4 pengő 20 fillér) már nem az aznap, hanem a július elsejei 4 pengő 58.5 filléres árfolyamot kell alapul vennie. A biztosítótársaságnak a díjnyugtán fel kell tüntetnie, hogy a dollárt milyen árfolyamon számította. Folyó év június elsején a dollár 488.50, július 1-én 488.50 és augusztus 1-én 4.34 volt. 2. Közlebről sorra kerül.

Mit tegyek? A törvénytelen gyermek tartásdíját megállapító bíról rendelkezések mind az atya, mind az anya vagyoni viszonyaihoz s emellett az anya társadalmi helyzetéhez is igazodnak. A tartásdíj mértékének egyik tényezője lévén az atya vagyoni helyzete, ha ebben később lényeges változás áll be, a tartásdíj felemelést vagy leszállítást lehet kérni, de csak újabb per keretében. A per elbírálása az anya lakóhelye szerint illetékes járásbíróshoz tartozik. Ha a nő feslett életet él és a kapott tartásdíjat elfecsérli, az árvaszék figyelmét kell erre felhívni, ennek hatáskörébe tartozik az intézkedés. Ha a nő sértő kijelentéseket tett, más útja nincs a megtorlásnak, mint becsületsértés miatt feljelenteni.

Kéziratok.

T. M. Wernádnémeti. Nekünk való kedves írás, szívesen közöljük.

Avasi történetek. A második jobban sikerült, némi félsüllessel alkalmas lesz. Az első kissé erőltetett.

S. M. A statisztika. Izléstelen tréfa, nem közölhető.

N. A. törm., Somogyzentmiklós. A nyomozás — mint az eredmény mutatja — helyes volt, de különösebb tanulságot nem tartalmaz. Nem közölhető.

K. I. törm., Nagydorog. Úgyesen, jóízűen leírta, de mégsem közölhetjük, mert erősen valószínűtlen. Egy zsebóra még a nyolcvanas években sem csapott akkora ketyegést, hogy doronggal kellett volna neki menni. Ezt a tréfát egyébként más változatban a székeleykről is beszélük. Nem közölhető.

K. J. törm., Tápíószelo. Kivonatosan közölni fogjuk.

Magyarhon. Még a tisztességesen leírt és rendszeren olvasható kéziratok elolvasása, megbírálása és átfésülése is elég munkát ad, mi lenne, ha olyan firkálásokkal is foglalkoznunk kellene, amelyet Ön beküldött. Írása papirkosárba került; ha azt akarja, hogy elolvassuk és válaszoljunk, írja le úgy, ahogy minden számunkban kérjük a szerkesztől ízenetek elején: olvasható kézírással vagy frögéppel, a papirnak csak az egyik oldalára, kettes sortávolsággal. Nem kívánhatja, hogy a szemünket és az idegeinket tönkretgyük azért, mert Ön egy ív fogalmi papírt meg akart takarítani.

Órs Bicske. A következő számunkban közöljük.

Sz. J. th., Csömör. Nem közölhetjük, mert az illetőnek odahaza kellemetlensége származhatnék belőle. Azt egyébként valamennyien nagyon jól tudjuk, hogy a megszállott területeken sem fenéig tejfel az élet. Sőt! Ez is oka annak, hogy a revízió gyorsabban közeledik, mint gondolnók. A másikat közöljük.

ÁRA 20 fill.

Kapható:
csendőrfelszerelési
szaküzletekben

Kizárólag a csendőrség részére
különleges árú árából
Gyártja és mintát küld:
**DÉVAI RT. BUDAPEST,
VI., KIRÁLY-UTCA 10.**

Katonai kitüntetések
Rendjeles (miniatúr)
Katonai szalagok
Tüszománc egyesületi jelvények
Mindennemű érmek

Morzsányi Józsefnél

Budapest, IV., Eskü-út 5. sz. Telefon 822-17

Használjunk **Schmoll Pastát** Magyar gyártmány

Magyar csendőrség **Boross József**

Agfa

a vezető fotomárka!

ISOCHROM-SUPERPAN

tekercs csomagfilm és lemez

Megbízható **szakácsnőket** csendőrség részére közvetlenül
Elhívó: Dr. László, Budapest, Baross-tér 6

egyenruházat intézetben megbízható minőségű árukat a legolcsóbban vásárolja. Összes nyomtatványok és írószerek is kaphatók.

Kedvező fizetési feltételek

Budapest
VIII., Baross-tér 6.

Kérjen díjtalan árjegyzéket

Virradatvárók.

Írta: TÜRÖK SANDOR. (6)

Ciccu tajtékzott. A csendőrök lekapták az öreg embert s végigfektették a lócán. A cigányban felébredtek ősi, sintérfőhőhöz bűzösei s maga fogta kétkezre a pécát.

Bede Mózes hatszor bíróságot viselt, vén székely feküdt a lócán s meg se mukkant. A cigányról szakadt a veríték. A csendőrök körben röhögtek.

Az öregember felkelt a lócáról s nem reszkett a keze, mikor a gúnyját megigazította. Csak az arca volt hamuszínű s a szeme sarkában bujkált valami tűz s ahogy ránézett az egyik csendőrrre, az elejtette a lábhoz tett fegyvert. A néhez csendőrpuska esőrömpöive zuhant végig a padlón — s Bede Mózes a segédjegyzőhöz fordult.

A magyar vitézségnek és a magyar katona hőstetteinek emelt emléket

GÁRDONYI GÉZA

örökkévaló műveiben.

Költség nélkül megszerezhető minden csendőr

a Gárdonyi Gézaról írott értékes könyvet, az

„EGRI REMETÉ”

ha alanti szöveggel beküld egy levelezőlapot a megadott címre.

T.

Gárdonyi Géza Szoborbizottság

Budapest 82.

Postafiók 243.

Kérem költségmentesen az „EGRI REMETE” című könyvet alábbi címre megküldeni.

olvasható aláírás.

pontos cím.

— Hát... egyéb büntetés nem jár?

Az rácsudálkozott.

— Stróf nem lesz? Pénzbírság...

— N-nem...

— Úgy?! — szakadozott bugyellárisból egy összehajtogatott százas bankót piszkált elő. Kisimította szépen, megnyalozta a tenyerét, úgy húzta, vasalta egyenesre s kitette a tanácsasztal szélére, a segédjegyző elébe — hát én azért mégis strófta fizetek az úrnak — mondta lassan. Itt van-e, tessék — megfordult féltesttel — mert hogy — magyarázta szeliden — a füsztámlás is megéri. — Odapöccentett a mutatójával — fogja hát az úr a fáradságáért. Vagy tizennyolc esztendeig ültem itt, ennél az asztalnál, de nem tudtam, hogy velem így is lehet. Hát csak jó, ha tudja az ember, hogy egy számszálba is elbotozhat, igaz-e? Hát a tandíjat nem sajnálom. Adjon Isten jónapot.

A csendőrök eltűnték a szájukat.

A segédjegyző bambán bámult utána, aztán egy tétova mozdulattal a barátó után nyult, hirtelen leesapott rá és a zsebébe gyűrte.

VII.

Szombathy Gábor már egy hete a Niculescu-házban lakott. Niculescu kívánta így s Gábor, mint egy alvajáró, hagyta magát sodortatni az eseményektől. A zajos és dús nagyvárosi élet, amelyben még sosem volt része és amelyben tehetőségével és munkájával oly gyorsan és otthonosan elhelyezkedett, lenyűgözte. Elkápráztatta az a fény, amely körülvette a Niculescu-házat s nem bírt szabadulni a pénz varázsköréből. Tetszett neki a lány, a vad szépségű és néha mégis alázatos és megbűnyászkodó oláh lány, de ha egy kicsit számot vetett magával — s úgy félt ettől, úgy kerülte ezt, — akkor olyan idegennek, olyan távolinak érezte, hogy összebörzongott belé. De egyik lépés hozta maga után a másikat s ő nem tiltakozott, lépegetett sorjában, ahogy azt a sors s a család vagyonát féltő Niculescu egyengétték.

A könyvtárszobához vezető folyosón kapott két szobát. Ezekben a szobákban a fiatal Niculescu lakott azelőtt, akit most az apja az emeletre költöztetett.

Az öreg Niculescu, ha otthon volt, jőformán mindig a könyvtárban tartózkodott. Most is, hogy megebédelték, odakérette a feketekávéját a Gábort is magával vitte.

Sylvia és Gábor dolgáról még eddig nem esett nyílt szó a családban, de a levegőben lógott a dolog s mindenki várta, hogy maholnap lepölytjan. A fiatalok között a parkbeli jelenet óta valami baráti viszony fejlődött ki, az öreg Niculescu pedig nem siettette, hagyta, hogy érjenek a dolgok maguktól.

Most is a gyárbeli dolgokról beszélgettek. Valami bútorrendelést kaptak, amelynek tervét Gábornak kellett volna megcsinálnia, egy vadászastély bekendőzését. Niculescu könyveket hozott elő, jórészt külföldi szakkönyveket s élénk vitába merültek, mikor Gábort keresték.

— Kicsoda?

(Folytatjuk.)

Építs házat hosszúlejáratú BIB kölcsönrel

Közelebbi Budapesti Ingatlan Banknál, Rákóczi-út 10. sz.

Fényképészeti Hatschek Emil

Népszerű fényképezőgépek nagy választékban.

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-58

**Hol vásároljon
a csendőr?**

Férfi szövet
Női szövet
Fehérnemű
Női kabát
Női ruha
Vászonárak

Füddörülta
Paplan
Takaró
Költőtáru
Harisnya
slb.

Csak jó minőség, kedvező fizetési feltétel!

Reform Ruházati R.-T.

Budapesti, VI., Vilmos császár-út 5. szám

Árjegyzékmlata díjtalan!

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

A mindig sápirozó kegyeszet, mint harminc év óta mindig, egy most is meghalott az ura akarata előtt. Fűgőn tipogott ki előttük s a két férfi karonfogva ment utána. Még csak annyit hallott Niculescu Leon a becsukódó ajtó mögött, amint az apja kedélyesen mondta, odavetve, mint ami természetesen a magától jövő, mintha ezen dolgozott volna, amlóta Szombathy Gábor felbukkant:

— Ha szeretéd, vigyél.

Leon volt egy percre lábbujoggyon somfordált ki a teremből, félrebotlott a lépcsőn, hármassával ugrálva a fokokat. Búdjáját, kalapját kapta s autóba vágta magát.

— Károly-kulvard tizenkettő.

A Martiniotti lakása. Futott a hírről. Agyában gaz terueli forogtat, bőrpályogtek formálódtak. A közeli veszély, hogy elvesszi egyetlen pénzmozgását, megelégszete eszét. Szeme kitért, ahogy a tovasuhanó utcákat nézte. Tudta, hogy Martineanu pénzre kapható és a legapróbb pontig ki gondolta, hogy mit kell tenni.

Még mert az autó, amikor kiugrott, még felfelé robant a lépcsőn, ondtól virgoryás kühant át az arca) és szinte fennhangon morgozta:

— Kanálalá shetem az aranyat... kanálalá...

(Tolytatjuk).

Rajzpályázat.

Ez a pályázatunkat olyan baitsi zaink számára írjuk, akik rajzolni tudnak.

Rajzolni kell bármivel (írón, tuss, kréta, szén stb.) egy, a csendőr foglalt) vagy magánéletéből vett jelenetet. A rajz lehet komoly vagy humoros, tárgy lehet magtörténet vagy költői jelenet, esetleg ismeri tréfa, anekdota stb. Ne nem okvetlenül szükséges, hogy a rajz egyes jelenetet ábrázoljon; lehet csak alak, arcsíp, karaktúra is. A papír akkora legyen, mint egy fény újalsó údai papír.

Nem kívánunk költségtelen művészi rajzot: ki ahogy tal, úgy rajzoljon, mert első sorban a közügyeséget kívánjuk jutalmazni. A legjobban sikerült rajzokat közzéni fogjuk, de azokat úgy kell postára adni, hogy ne törjenek össze.

Bélfázatuk ma: a csendőrnég legénységi egyesületől fogva-

38 év óta a világot uráló eredmél anoz THE CHAMPION

kerékpárokat

havi 20 P részletre. — Sajátkészítményű LANG-kerékpárok 204 P. árt. — havi 16

pengő részletre, teljes felszereléssel és karbidlámpával. Kerékpáralkatrészeket a világon létező összes kerékpárhoz nagybani gyári árban, 30% árszállítással. Külső gumi 5.80, belső gumi 1.80, pedál párja 2.80, lánc 3.20 pengő. Magyar sávédo párja 1.50.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyagkereskedés

Kelet-Európa legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár- raktára. Budapest, VIII., József-krt. 41. Állapítva 1909. Árjegyzék 1000 képpel ingyen! A címre ugyelni tessék, ha személyesen jön fel hozzánk, nézzék meg jól a céglábat!

Leqolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágyonemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket. kakt és civil ruházóveteket a legkedvezőbb lízletési feltételek mellett!

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében
Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseket kéri BARTA JÓZSEF a Mötter-égg bejáról.

Négy évtizede vásárolnak legjobb megelégedésre kiváló **hangszereket** REMÉNYI MIHÁLY

Ötvenégy évtizede kőr herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szallítója. Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Körén árjegyzéket!

dnak l. Határidő: október 1. A legjobb pályázatot szép és értékes rajzokkalésítéssel juttatnazzák. Az eredményt az október 15-iki szó munkán fogjuk kihirdetni.

Meglejtés.

A folyó év 14. számaunkban közölt vázlatpályázat megfejtőeként a parancsnok így magyarázza meg az utat a járőrvezetőnek.

„Innen ezen az úton (észak felé mutat) elintúl, jobbról elhagyja a kereszter és autól mintegy félkörméternyire egy jobbra elágazó szakérutat talál. Erre befordul és rajta mintegy 1 km-t halad. Azután az erdő felé a ágazó útra tér, amely átrisz az erdőn. Mikor az erdőből kijutott, ugyanazon az úton még vagy 250 m-t megy. Ott egy gyalogősvény ágazik el félbalra. Errel a helyről körülnez. Egyenesen maga előtt, a patak túlsó partján lát egy nagyobb fűcsoportot, amelynek a túlsó szélén van az a ház, ahová mennie kell). A fűcsoporttól balra három egyes házát lát; azoktól balra van a vasúti híd, amelyhez az említett gyalogősvény vezet. Ezen elmegy a hídig. A hídról valószínűleg már látni fogja a fűcsoport szélén a ház, amelyhez vezető utat onnan már könnyen megtalálja.”

A legjobb megfejtést Pilipúr Ferenc tőrn. (Magyar-gancs) küldötte be, akinek a pályadíjat elküldötték.

Jól oldották meg még a feladatot: Batár Antal th. (Buda-pest), Bernáth János tőrn. (Magyar-gancs), Berezcs (Bolonny) János őrn. (Szeged), Bogár András prbes. (Karcag), Csap Mihály őrn. (Gölla), Duci József őrn. (Bajlyasulja), Donatór Lajos es. (Gulcs), Elekcs János tőrn. (Gölla), Füleki József algh. (Toponár), Galambos József es. (Málramendszent), Gül Pál tőrn. (Egerég), Halmos (Hibácskó) József őrn. (Taaqás), Horváth Mihály őrn. (Kövégószelős), Illés Dénes őrn. (Vámosgyörk), Kőr József prbes. (Kerepes), Lovas József tőrn. (Szászvár), Madarász prbes. (Szank), Menyhárt István th. (Szombathely), Moesár József őrn. (Órá), Németh Pál th. (Magyar-gancs), Nyitrai (Nyírségi) József th. (Székesfehérvár), Pintér István tőrn. (Gönyör), Simon Múrtos es. (Somogysemmiklós), Szabados Imre es. (Vasas), Tóvardi György tőrn. (Szikszfehérvár), Vincze György tőrn. (Munkácsbuzsator).

Azoknak a megfejtése, akiket itt névleg nem említettünk, nem sikerült.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: PINCZES ZOLTÁN oragny.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Róza-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Csendőrségi szállító!

Kházi postá, Loden, szintertő gypaju, a legerősebb strapóra, méterje	15	P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	17	—
Kházi kamara, szintertő, liaszt gypaju	18	—
Ugyanaz extra finomban	22	— 25
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, ós kivételben van raktáron, tollforgóakkal együtt	7.60	—

a 41 év óta leannálé és a csendőrségéél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p.n. érk. oldalán
Telefonszám: József 321-78

Egyenruhák külső mérték után 3-6 havi hifetre. Egyenruha-szabáságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.